

Mötesbok: Kommunstyrelsen (2018-02-13)

Kommunstyrelsen

Datum: 2018-02-13

Plats: Kommunstyrelsens sammanträdesrum

Kommentar:

Dagordning

KS kl 15.00 Kommunstyrelsens sammanträdesrum pinkod 4596

Information: Strategi för jämställdhet, Linda Gustafsson (20 min)

Beslutsärenden

<u>19/18 Kommunstyrelsens egna verksamheter - Verksamhetsuppföljning 2017, internkontrollrapport och information om utvecklingsanslaget</u>	<u>3</u>
<u>20/18 Kommunstyrelsen - Uppdragsplan och internkontrollplan 2018</u>	<u>27</u>
<u>21/18 Yttrande till Justitiekanslern, anmälan: Begäran om yttrande</u>	<u>36</u>
<u>22/18 Granskning av strategiskt underhåll av anläggningstillgångar</u>	<u>38</u>
<u>23/18 Uppföljning av tidigare granskningar</u>	<u>69</u>
<u>24/18 Finans- och kraftrapport december 2017</u>	<u>102</u>
<u>25/18 Anmälan av delegationsbeslut i kommunstyrelsen 2018</u>	<u>110</u>

Till KF

<u>26/18 Motion 15/2017: Skolfam i Umeå kommun - Saasha Mestärantala (FI)</u>	<u>113</u>
<u>27/18 Revidering av Plan- och bygglovstaxa för PBL 2010:900</u>	<u>128</u>

Anmälningsärenden

<u>28/18 Anmälningsärenden februari 2018</u>	<u>152</u>
--	------------

Diariennr: KS-2017/00516

**Kommunstyrelsens egna verksamheter -
Verksamhetsuppföljning 2017,
internkontrollrapport, ombudgetering av
investeringar samt information om
utvecklingsanslaget och anslag för oförutsedda
kostnader - övrigt**

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna *verksamhetsuppföljning 2017* för kommunstyrelsens egna verksamheter

att kommunstyrelsen bedömer att den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig

att lägga information om *ombudgetering av investeringar, utvecklingsanslaget och anslag för oförutsedda kostnader – övrigt* till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Alla nämnder i Umeå kommun, även kommunstyrelsen som nämnd betraktat, ska redovisa verksamhetsuppföljning i fyra styrspektiv.

Beslutsunderlag

Verksamhetsuppföljning 2017.

Internkontrollrapport.

Ombudgetering av investeringar.

Information om utvecklingsanslaget.

Information om anslag för oförutsedda kostnader – övrigt.

Beredningsansvariga

Peder Johansson

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2017/00516

Beslutet ska skickas till
Ekonomi

Jonas Jonsson
stadsdirektör

Peder Johansson
ekonom

§ 46

Diariennr: KS-2017/00516

Kommunstyrelsens egna verksamheter - Verksamhetsuppföljning 2017 samt information om utvecklingsanslaget

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna *verksamhetsuppföljning 2017* för kommunstyrelsens egna verksamheter

att kommunstyrelsen bedömer att den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig

att lägga information om *ombudgetering av investeringar, utvecklingsanslaget och anslag för oförutsedda kostnader – övrigt* till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Alla nämnder i Umeå kommun, även kommunstyrelsen som nämnd betraktat, ska redovisa verksamhetsuppföljning i fyra styrperspektiv.

Beslutsunderlag

Verksamhetsuppföljning 2017.

Internkontrollrapport.

Ombudgetering av investeringar.

Information om utvecklingsanslaget.

Information om anslag för oförutsedda kostnader – övrigt.

Beredningsansvariga

Peder Johansson

Arbetsutskottets beslutsordning

Christer Lindvall (S) yrkar om följande tillägg under rubriken *Underlätta för chefer att vara ledare*: Dessvärre kan vi konstatera att många av våra medarbetare ansträngt sig till det yttersta för att komma tillrätta med

Umeå kommun

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Protokollsutdrag

2018-02-06

systemets brister, vilket gjort att många dragit på sig en belastning som leder till sjukskrivningar. Vi ser allvarligt på att effekterna av implementering av nya system ska ge en sådan negativ effekt för våra anställda.

Hans Lindberg (S) yrkar avslag till Lindvalls tillägg.

Propositionsordning som godkänns

Ordföranden konstaterar att arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsen.

Avslag mot bifall till Lindvalls tilläggsyrkande. Ordföranden konstaterar att arbetsutskottet avslår Lindvalls tilläggsyrkande.

Beslutet ska skickas till

Ekonomi

Kommunstyrelse

Året i korthet

På kommunal mark pågår 2017 bostadsprojekt med ca 10 000 bostäder. Dessa detaljplaner förväntas vinna laga kraft under åren 2018–2019 och bostadsproduktionen kan därefter förväntas påbörjas 2020-2021. Det är stora volymer bostäder som kommer att ha planmässiga förutsättningar att påbörja ett genomförande. Under 2017 har 2000 bostäder markanvisats på kommunal mark vilket ligger väl i linje med kommunens mål. Utöver dessa bostadsprojekt pågår även en rad projekt för att skapa fler verksamheter, flera av bostadsprojekten omfattar även kontor, handel etc. då de moderna nya stadsdelar vi planerar är en blandning av bostäder och verksamheter för att skapa levande och attraktiva livsmiljöer. Den viktigaste frågan framöver är hur kommunen ska lyckas rekrytera högkvalificerade medarbetare i den stora konkurrens om dessa kompetenser som råder med resten av arbetsmarknaden.

Ett stort arbete som genomförts under 2017 är aktualisering av översiktsplanen och det tematiska tillägget för landsbygden och revideringen av fördjupning för Umeå. Tidplanen har blivit förskjuten på grund av de ändringar och justeringar som genomförts efter samråd samt behov av ytterligare intern förankring. Prognosen är att planen kommer att antas av fullmäktige mars 2018. Med det sammanhållande dokumentet Översiktsplan Umeå kommun- Hur är det tänkt?, görs en rad preciseringar av de målbilder som antogs 2011 som är av vikt för efterföljande planeringsskeden.

Som följd av Aktualiseringen har följande insatser genomförts;

-Revidering Fördjupning för Umeå –

Samråd skedde fram till april. Under sommaren och hösten har revideringar och förtydliganden gjorts utifrån inkomna synpunkter, en samrådsredogörelse är framtagen och handlingen är föremål för utställning fram till slutet på januari 2018.

-Översiktsplan Umeå kommun- Hur är det tänkt?

Har varit föremål för samråd fram till april 2017. Under sommaren och hösten har revideringar och förtydliganden gjorts utifrån inkomna synpunkter, en samrådsredogörelse är framtagen och i december var planen färdig för att gå till utställning. Prognosen är att den skall antas av fullmäktige i mars 2018.

-Tematiskt tillägg för landsbygden, samråd skedde fram till april.

Med en bred, uppmärksammat och lyckad dialog. Prognosen för arbetet ligger inom tidplan med behandling i kommunfullmäktige i mars 2018.

-Fördjupning för Röbbäck -antagande skedde i mars 2017.

Planen vann laga kraft april 2017.

-Tematiskt tillägg för stadsdelskomplettering. Projektet har under tid varit på paus och kommer att prioriteras för fortsättning under hösten. Arbete pågår med framtagande av underlagsmaterial.

-Fördjupning för I 20 har påbörjats och pågår parallellt med planprogram samt detaljplan för ett mindre område vid Greenzone på Ersboda som har arbetsnamnet Sandbäcken. En konsultutredning har upphandlats och levererats kring områdets dagvattenförutsättningar och så kallade blå-gröna strukturer. Planerna beräknas antas hösten 2019.

-Fördjupning för Sävar.

Material är i princip färdigt för samråd men inväntar Trafikverkets process för järnvägsplanen.

En viktig del är att ha dialog med medborgarna om Umeås utveckling. Vi utvecklar ständigt metoder och sätt att möta invånare, aktörer företag och akademien. Under perioden har vi särskilt utvecklat dialogerna inom ramen för arbetet med det tematiska tillägget för landsbygden och vår nära samverkan med byagrupperna och byggerådet. Vi har haft fokus på att många ska komma till tals och t.ex. konsekvent valt bort stormötesformen till förmån för samtalsgrupper på flera platser på Umeå landsbygd. Vi har arbetat nära och på ett nytt sätt med

våra politiska företrädare, som deltagit på mötena, men där vi ändå inte blandat politiker- och tjänstemannarollen. Särskilt lyckat var att parallellt ta fram översiktsplan och ett program vilket lett till att frågor (som vanligtvis inte skulle kunnat hanteras i ÖP) kunnat fångas upp.

Stadsutvecklingsprogram E4/E12 innanför ringen. Samråd skedde fram till juni 2017. Prognosen för arbetet ligger inom tidplan med godkännande i kommunfullmäktige i mars 2018, löper parallellt med revideringen av fördjupningen för Umeå.

Under året har ett omfattande arbete genomförts tillsammans med Trafikverket, Region Västerbotten och internt på kommunen för att utveckla planeringsprocessen för infrastruktur och tydliggöra ett årshjul för den gemensamma planeringen. Detta är ett led i att effektivisera planeringsprocessen i Umeå för strategiska infrastrukturprojekt.

För att möjliggöra satsningar på infrastruktur och stadsutveckling har 10,7 mkr säkrats från Stadsmiljöavtalet och Trafikverket för att bygga gång- och cykelvägar och för utveckling av mobilt betalsystem i lokaltrafiken. Ett annat projekt som initierats under perioden är inom ramen för Botnia Atlantica Transport med en total budget 2,2 milj.euro och som pågår till och med 180531.

Inom ramen för Green Umeå är ett brett förankrat arbete med miljömålen uppstartat under våren. Arbetet med att revidera miljömålen har varit ett omfattande arbete och kommer att slutföras under våren 2018. Även ett nytt föreningsstöd, Miljöskjutsen, är sjösatt i samverkan med Föreningsbyrån. Inom ramen för GreenUmeå har det även genomförts en företagsfrukost och lanserats en hemsida som skall samla och synliggöra det miljöarbete som sker i Umeå. Det är i samverkan med universitetet och näringslivet med syfte att inte bara visa det kommuninterna arbetet utan allt bra som sker i Umeå.

En Kommission för ett socialt hållbart Umeå startade upp i juni i enlighet med kommunfullmäktiges uppdrag. Bland annat medverkade flera politiker när Umeå var värd för Mötesplats social hållbarhet i juni 2017. Umeås jämställdhetsarbete och "Det könade landskapet" uppmärksammades av EUs stadsutvecklingsprogram URBACT som ett av tre svenska goda exempel på hållbar stadsutveckling i Europa. Arbetet med kommissionen har fortsatt under hösten genom att bland annat formalisera en projektbeskrivning och hitta samarbetsformer med den under hösten tillsatta gruppen för social oro som tillkommit inom ramen för BRÅ:s arbete.

Umeå kommun medverkar i det strategiska innovationsprogrammet för smarta och hållbara städer, Viable cities, som lanserades under våren. Detta har t.ex. resulterat i nationell samverkan och finansiering för ett nytt samarbetsprojekt om delandets ekonomi, Sharing cities Sweden som startar i augusti 2017. Ett samarbetsprojekt med Umeå universitet om Internet of Things har beviljats 10 Mkr från Vinnova i juli 2017. Året har präglats av en hög aktivitetsnivå och den starka tillväxtfas som Umeå befinner sig i. Umeås företag fortsätter att påvisa en stark tillväxt med omkring 700 nystarter och en 5:e plats bland landets kommuner gällande lönsamhet. Under året har Näringslivsservice arbetat operativt och strategiskt med att i partnerskap med regionens aktörer utöva ett systemiskt ledarskap för Umeå som en plats för företag och talanger att växa. Ett 30-tal etableringsärenden har hanterats och ca 200 företagsbesök har genomförts.

Under året har arbetet med näringslivsstrategin genomförts i syfte att presentera en riktning och vision för Umeås fortsatta arbete med att skapa förutsättningar för ett växande näringsliv. Besök har gjorts hos de största industrierna i kommunen för en diskussion kring utveckling och tillväxtfrågor. De viktigaste utmaningarna företagen har är kompetensförsörjning och att kunna attrahera fler att flytta till Umeå. Behovet av en industrirelaterad mötesplats och att stärka bilden av Umeå som en industristad och Norrland som varumärke, produktutveckling samt innovation är andra viktiga frågor som lyfts. Digilyft är ett påbörjat initiativ för att ge stöd till företag som inte påbörjat sin digitaliseringsresa. Både Region Västerbotten och Teknikföretagen har tidigare haft aktiviteter i regionen men nu samlas alla initiativ i ett nytt projekt hos Region Västerbotten i samarbete med Umeå universitet (Sliperiet och Externa relationer) och Näringslivsservice.

Arbetet med det norrländska samarbetet för en alternativ Norrlandsbild har fördjupats. liksom ett arbete har påbörjats med att förnya samarbetsavtalet med Umeå universitet. I syfte att sprida kunskapen om cirkulär ekonomi hos företagen har en studiebesöksserie för företag påbörjats i samarbete med Esam och Umeå energi. Ett nytt bolag vid namn Science Park i Umeå AB har bildats av Umeå kommun, Västerbottens läns landsting och Umeå Universitet. Bolagets syfte är att skapa och driva en framgångsrik utvecklingsmiljö för kunskapsintensiva företag som bidrar till Umeås framtida tillväxt. Beslut om långsiktig grundfinansiering har fattats av alla ägare. Under året har ett arbete att förstärka och utöka samarbetet över Kvarken i form av ett partnerskap mellan Energy Vasa och den gemensamma samverkansplattformen för innovation och affärer på svenska sidan; North Sweden Cleantech <http://northswedencleantech.se/sv/>. Två större projekt inom ramen för samverkansplattformen pågår, Cleaner growth och Clenattech Kvarken, med målet att utveckla ett

gränsöverskridande företagssamarbete och export av produkter och tjänster inom energi och miljö samt att nya företag startas och nya jobb skapas inom området.

För sjätte året i rad fortsätter Umeås IKT-bolag den gemensamma satsningen på att få ungdomar att välja IKT branschen som sin karriärväg kallad Make IT. Initiativtagare till nätverket var Sogeti tillsammans med Tieto och Umeå Näringslivsservice leder nätverket. Under året har 8 aktiviteter genomförts, allt från It-sommarjobb för 17-åringar till att Make IT funnits på gymnasieskolor när öppet hus har hållits inför gymnasievalet.

Inom ramen för satsningen på digitala start-ups vid InfoTech på Uminova Innovation så har två omgångar av Umeå Tech Arena genomförts under året. Syftet är att fortsätta marknadsföra Umeå som en digital plats där entreprenörer och akademi möts för samarbete, affärer och innovationer. Umeå Tech Arena i december besöktes av 400 deltagare, biljetterna tog slut, och temat var VR/AR denna gång. Umeå Näringslivsservice håller i ordförandeklubban i projektet InfoTech.

Ett nytt förslag till en Internationaliseringsstrategi har utarbetats och är nu ute på remiss. Arbetet med denna har gått parallellt med projektet NIMBY vs Tillväxt där vi har gjort ett antal aktiviteter, bla ett öppet möte om Umeå som en attraktiv plats för våra internationella gäster och nyinflyttade samt en egen kartläggning över hur "expats" och nyinflyttade studenter upplever platsen Umeå och möjligheten att hitta jobb. Vi har även haft diskussioner med externa aktörer och projekt på samma tema samt med Umeå Universitet kring internationell rekrytering och mottagning av studenter och arbetssökanden. Slutsatser av arbetet är att Umeå har möjligheter att utveckla sitt arbete och stärka sin position som en attraktiv plats både före, under och efter våra internationella besökare och arbetssökanden har varit hos oss.

Umeå har medverkat på Business Arena Stockholm. Även i år delades monter med Örnsköldsvik. Nytt för i år var att montern förstärktes med fastighetscheferna från Umeå universitet, Västerbottens läns landsting och Akademiska hus som tillsammans med Umeå kommun är inkluderade i Ruggadised-projektet.

Intresset för att investera i Umeå är fortfarande stort. Rapporter indikerar under den sena hösten att även om fastighetsmarknaden avstannat på många andra orter upplevs Umeå fortfarande som en lönsam investeringsort. Under hösten har Umeå gått med i nätverket Arctic Game Lab med syfte att stärka spelbranschen i Umeå. Umeå har ca 3 % av den snabbväxande spelbranschen. Även om vi har framgångsrika spelbolag saknar vi en återväxt. I projektet har en rad aktiviteter genomförts som ska stimulera branschen och återväxten.

Under hösten har planeringen inför Musikhjälpen pågått med samverkan både internt i lotsgruppen med Visit samt även externt med bl.a. polisen och ambulansen. Musikhjälpen påbörjade etableringen på Rådhusorget den 4 december för att sedan köra sändning dygnet runt mellan den 11 – 18 december. Daglig avstämning på plats genomfördes med Musikhjälpens projektledare, polisen, brand, ambulans och företagslots. Gator och parker gjorde en stor insats till att evenemanget fungerade så bra. Fint internt samarbete samt även med Musikhjälpen och stort engagemang bland de boende i Umeå (kommun) gav en bra bild av Umeå.

Andelen besökare på turistcentret för helår 2017 blev 58 589 st jämfört med 42 360 st (2016), ökning med 38 %. I den kundnöjdhetsmätning som gjordes under sommarsäsongen ger 88 % av 66 svarande högsta betyg. På fråga hur första intrycket upplevs, ger 92 % av de 332 svarande högsta betyg.

EU:s nya dataskyddsförordning träder i kraft 25 maj 2018 och innebär hårdare krav på hanteringen av personuppgifter än den nuvarande personuppgiftslagen, PUL. Umeå kommun omfattas av förordningen då den avser alla som sparar eller på något sätt hanterar personlig information om sina medborgare, kunder och medarbetare. Ett internt arbete pågår och har blivit alltmer intensifierat andra halvåret 2017. Målsättningen är att Umeå kommun ska stå väl rustad för att svara upp mot den skärpta lagstiftningen. Samtliga Umeå kommuns verksamheter är involverade i förberedelserna för att möta de nya kraven.

Den nya kommunallagen som trädde i kraft 1 januari 2018 föreskriver att samtliga kommuner skall ha en digital anslagstavla på sin officiella webbplats, som ersätter dagens fysiska anslagstavla. Detta arbete inklusive de nya rutiner som detta medför är slutfört.

Ett projekt har pågått under året där avsikten är att förbättra värdskapet och öka nivån på servicen till våra medborgare samtidigt som vi får en kontrollerad inpassering i det idag mycket öppna stadshusområdet. Beslut i frågan tas i början av 2018.

Klara kompetensförsörjningen!

Införandet av heltid inom vård och omsorg har slutförts under året. Personalfunktionen har stöttat med:

- information och kartläggningar inför varje arbetsplats heltidsinförande
- centralt schemastöd - planera in frånvaro i befintligt schema för att hantera överkapacitet och resurspass
- bemanningscentrum – hantera resurspass och fördela ut dessa vid akuta vikariebehov, därigenom bidragit med att minska behoven av timavlönade

Nytt rekryteringssystem har införts under hösten 2017. Det nya verktyget är mycket översiktligt och enkelt att hantera för både chefer och kandidater. Jobbsupport har kunnat effektivisera sin administration kring rekryteringsärenden och annonser. Verktyget ger dessutom goda möjligheter att visa upp våra lediga jobb på ett enkelt, snyggt och tilltalande sätt samt annonser går att dela via sociala media.

De ökande kompetensförsörjningsbehoven gör att arbetsgivarmarknadsföring blir viktigare. Umeå kommun har deltagit vid ett antal mässor för att marknadsföra Umeå kommun som arbetsgivare och informera om våra olika branscher, yrken, vilka våra bristyrken är och hur man söker jobb hos oss. Förutom mässor vid Uniaden och Nolia så deltog vi i Vasa på en rekryteringsmessa. Umeå kommuns lediga tjänster har marknadsförts mer via sociala media, framförallt LinkedIn och Facebook. På Instagram fortsätter medarbetare att dela sin arbetsvardag via #teamumeakommun.

Sommarrekrytering vård och omsorg: Det är en klar trend att det blir färre ansökningar till sommarjobben då utbildning och erfarenhet oftare saknas. Totalt sett var behovet av antalet semestervikarier större än någonsin dock klarades behovet.

De ökade rekryteringsbehoven inom för- och grundskolan och konkurrens om kandidater har gjort att det finns behov av att se över läsårsplaneringen både avseende personalplanering och rekrytering. Under 2017 provades för första gången en samordnad annonsering där lediga jobb annonserades tidigare på vårterminen via samlingsannonser.

Under året har Umeå kommun anställt flera studentmedarbetare, totalt 27 studenter. Förutom den gåva Umeå kommun gav till universitetet där vi anställer fem studentmedarbetare per termin för centrala medel, har en del verksamheter anställt studentmedarbetare med egen finansiering.

Öka hälsan och minska sjukfrånvaron

Under 2017 har Arbetsmiljö och hälsa tillsammans med Försäkringskassan gjort en kommunövergripande genomlysning av långasjukfrånvaroärenden.

Umeå kommun startade under 2017 tillsammans med Försäkringskassan, Nordmaling, Vännäs, vindeln och Robertsfors kommun upp ett Finsam-finansierat projekt som går under namnet "Plattform för förebyggande insatser". Projektet syftar till att med gemensamma krafter försöka hitta effektiva metoder för att arbeta med psykisk ohälsa ur förebyggande perspektiv. Projektet pågår mellan 2017–2019.

Personalfunktionen har genomfört en utbildningssatsning för chefer som bygger på Sunt arbetslivs arbetsmiljöutbildning med fokus på den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Även utbildning till skyddsombud är genomförd och upphandling av företagshälsovård.

Underlätta för chefer att vara ledare

Personalfunktionen stöttar flera verksamheter med arbetsuppgifter för att underlätta för cheferna. Införandet av nytt personal- och lönesystem har tagit mycket tid och resurser i anspråk. Det har till stora delar handlat om stöd i anställning, schema, lön och bemanning samt att hantera anställningstider utifrån Lagen om anställningsskydd. Förutom själva systembytet i maj med stora förberedelser inför det (upplägg av system, ny databas, tester och överföring av uppgifter) och arbete med diverse registreringar av olika uppgifter har mycket tid lagts ner på att förstå hur de olika systemen hänger ihop, vilka konsekvenser olika registreringsval ger samt rättningar och korrigeringar av fel som uppstått.

Under året har en ny överenskommelse med vård och omsorg tagits fram men då Äldreomsorg/vårdboende har beslutat att organisera och utföra vissa arbetsuppgifter mera lokalt, har överenskommelsen hanterats med Stöd och omsorg. Det finns också en ny överenskommelse med gymnasiet.

Under året har en ny process för och grundskolans korttidsbemanning jobbats fram. Bemanningscentrum stöttar två skolområden fullt ut enligt den kommungemensamma processen för vakanshantering dvs vi använder systemstöd för vikariebokningar, hanterar timavlönades anställningar och löner via integrationer, bevakar sjukfrånvaro hos timvikarierna etc. Under hösten har rekrytering och bemanning rekryterat ca 80 vikarier till de övriga tre skolområdena, där vakanshanteringen sker ute på skolområdet. Arbetet med att skapa en effektiv

vakanshantering fortsätter under 2018.

Ledarskap som skapar förutsättningar för goda resultat

Fortsatt arbete har pågått under 2017 utifrån stadsdirektörens färdplan där det finns ett uppdrag som avser ledningsstruktur. Uppdraget syftar till att klargöra och möjliggöra goda förutsättningar för ledarskapet och att så långt som möjligt arbeta för likvärdiga förutsättningar för att utöva effektivt chefskap och närvarande ledarskap. Kontinuerlig uppföljning sker av det riktmärke som tagits fram för antal medarbetare per chef.

Chefsutbildning

Under 2017 har 93 chefer rekryterats totalt. En viktig del av introduktionen för dessa chefer är den obligatoriska introduktionsutbildningen som pågår enligt plan. Under året har en obligatorisk utbildning om lönebildning och individuell lönesättning genomförts gentemot alla verksamheter och 388 chefer har deltagit vid de olika seminarierna.

Johan Gammelgård, December 2017, Slutförd

 Målet uppfyllt
  Målet nästan uppfyllt
  Målet inte uppfyllt
  Resultatet bättre än fg mätning
  Resultatet lika med fg mätning
  Resultatet sämre än fg mätning

Översikt Resultatmått	Yttre kvalitet	Inre kvalitet	Ekonomi	
	Måluppf.	Måluppf.	Måluppf.	
Kommunstyrelse				218.8 M
Nämnd- och styrelsev				-0.7 M
Stöd till politiska				-0.4 M
Kommungem verks/adm				-3.2 M
Kommunpolitisk adm				2.7 M
Fysisk- o teknisk pl				82.5 M
Näringslivsbefr. Åtg				-0.1 M
Turistverksamhet				0.2 M
Kulturverksamhet				0.2 M
Kraftverksamhet				76.0 M
Kommungemensamt				61.6 M

Yttre kvalitet

Näringslivsservice har under perioden genomfört sin årliga kvalitetsmätning bland företagare och samarbetspartners från näringslivet och andra aktörer som verksamheten varit i kontakt med under 2017. Betyget för den viktigaste indikatorn, hur företagen upplever hur Näringslivsservice sammantaget sköter kontakterna med näringslivet, ligger på 5,22 på en 6-gradig skala.

De viktigaste frågorna för företagen är, enligt enkäten, att Umeå fortsätter växa, tillgången till kompetens och behovet av enkla och effektiva myndighetskontakter.

Statistik från Wasaline och gästnattsstatistiken från SCB visar att Finland som marknad fortsätter växa. Den totala turistekonomiska omsättningen i Umeå kommun var 2016, 1 284 miljoner kronor och genererade 903 årssysselsatta samt 85,5 miljoner i skatteintäkter till kommunen, 40,4 miljoner till kommun och landsting.

Verksamheten ska med sitt arbete bidra till att öka den totala turismomsättningen i Umeåregionen genom att

tillsammans med Visit Umeå AB samordna arbete och resurser mer säljriktat och effektivt.

Målvärdet per år är en ökning med 10 % (ska verksamheten nå det nationella målet med fördubbling till 2020 så blir 10 % /år riktvärdet). TEM visar att ökningen 2016 blev 9 % i förhållande till 2015.

Mätning för 2017 presenteras under T2, 2018

Utifrån Umeå kommuns tillväxtmål om att bli 200 000 invånare till år 2050 och att vi ska skapa 2000 bostäder under 2017 så följer Övergripande planering nog befolkningsutvecklingen samt tar fram ett antal olika analyser och planeringsunderlag som stödjer kommunens tillväxtarbete. Under perioden har följande rapporter tagits fram:

Våldsbrott i Umeå mars 2017, kf, fn, ifn

En delmängd analys till Kommissionen för hållbar utveckling. I rapporten ligger fokus på våldsbrotten i Umeå.

Våldsbrott är händelser i samhället som inte obetydligt påverkar våra upplevelser av trygghet. Kunskap om våldsbrott utgör således en del av det sociala hållbarhetspusslet. Rapporten består till större del av beskrivande och jämförande statistik.

Mäklarrapporten, andra halvåret 2016 mars 2017, kf, bn

Mäklarrapporterna publiceras halvårsvis och beskriver prisutvecklingen för kommunens småhus och bostadsrätter. Bostadsprisernas uppföljning syftar till att att följa hur värden i Umeå förändras över tid.

Befolkningsprognosen april/maj 2017, fog, gyv, än, kf

Befolkningsprognosen skapas och publiceras under våren och gäller 12 år framåt. Inom ramen för detta arbete genomförs även fördjupningar för de åldersklasser inom vilka kommunen har ansvar. Exempel på sådana är för- och grundskola samt den äldre befolkningen. Befolkningsprognosen presenteras i ett stort antal nämnder efter att prognosrapporten publicerats.

Kommunala bostadsförsörjningsprogrammet maj 2017, ksnp, kf

Kommunala bostadsförsörjningsprogrammets projektledning ligger på Övergripande planerings bord. Arbetet slutfördes under våren och antogs av kommunfullmäktige 29 maj.

Tertialrapport Bostadsbyggande maj 2017, ksnp

Bostadsbyggande har efter att politiken lyft detta som ett principiellt viktigt område blivit extra viktigt för oss att följa och publicera kortrapporter tertialvis inom. Rapporten presenteras för Närings- och Planeringsutskottet.

Indikatorer till Bostadsförsörjningsprogrammet

I bostadsförsörjningsprogrammet inkluderades ett antal punkter att följa upp för att beskriva bostadsläget i Umeå kommun. Detta är exempelvis antal hyresrätter, nivå på bostadsbyggande och antal hemlösa.

Uppföljningen som nu görs ska sedan uppdateras åtminstone vartannat år där så är möjligt. Rapporten slutfördes under december och kan ses som en delanalys för framtida uppföljningar och revideringar av kommande Bostadsförsörjningsprogram.

Så trivs äldre i flerbostadshus i Umeå kommun

Under hösten 2017 genomfördes en enkätundersökning där ett antal frågor riktades till äldre om hur de upplever tillgängligheten runt omkring och inne i sin bostad. Rapport innehåller en analys och sammanställning av resultaten från enkäten. Syftet med rapporten är att i enlighet med nationella samt kommunala bostadspolitiska mål följa och få ökad kunskap om levnadsvillkor, boendemiljö och tillgänglighet för äldregruppen. Utöver detta även att lägga grund till att jämföra boendemiljön och hur den förändras för äldre personer i flerbostadshusbeståndet. Rapporten slutfördes under slutet av december.

Utöver de större rapporterna har vi även genomfört minirapporter eller fördjupade analysinsatser.

Ett projekt har under 2017 pågått med målet att utöka servicen och förbättra värdskapet för besökare, samt att förbättra säkerheten inom stadshusområdet. Samtidigt som besökarna ska känna sig väl omhändertagna och få en god service blir det en högre nivå på skyddet som blir bättre anpassat gällande hot, våld, stöld samt informationssäkerhet. Under 2018 kommer politiska beslut att tas runt projektet.

Den nya kommunallagen som trädde i kraft 1 januari 2018 föreskriver att samtliga kommuner skall ha en digital anslagstavla på sin officiella webbplats, som ska ersätta dagens fysiska anslagstavla. Detta arbete är slutfört.

Kommunikationsenheten har varit inblandad med kommunikativa insatser i alla verksamheter. Ett exempel är Vasaplans ombyggnad och bl a temporära flytt av alla resenärer och hela bussflottan. Väl planerad kommunikation bidrog till acceptans och förståelse hos näringsidkare och bussresenärer. Veckoinformation på webben spred kunskap om projektet.

Andra axplock är: Lansering av nya skolwebbar, riktlinjer för hur projekt inom Umeå kommun ska kommuniceras, skyltprofil för parker, Rådhusstorgets invigning och kampanj för att få fler att bli familjehem.

Som stöd i kompetensförsörjningen gjordes kommunikationsplaner för Utbildning och socialtjänstens verksamheter, exempel på aktiv rekryteringsträff i Vasa. Vidare kommunikationsinsats kring informations- och rekryteringscafé för förskollärare, med "Jobba i förskola och skola" under umea.se/ledigajobb och egen tidning till personal inom förskolan.

Johan Gammelgård, December 2017, Slutförd

Mål	Resultatmått	Mätvärde Fg År	Mätvärde Fg År Ack	Mål- värde	Mät- värde	Målluppf	Föränd
Umeås tillväxt ska klaras med bibehållen social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare 2050	Detaljplaneberedskap på kommunal mark ska minst omfatta två års byggande av bostäder, varav 50 % bygglöst (antal)	1 500	1 500	1 500	1 800	✓	↑
Vi ska skapa förutsättningar för fler arbetstillfällen i Umeå genom tillväxt i näringslivet i samverkan med näringsliv, universitet mfl	Detaljplaneberedskap på kommunal mark ska minst omfatta två års byggande av och verksamhetslokaler (m ²)	220 000	220 000	300 000	350 000	✓	↑

Inre kvalitet

Kommunstyrelsen: 386 anställda med månadslön varav 346 på heltid och 40 på deltid.
Resultatmått som har avvikelse är andel långtidsfriska.

Andelen långtidsfriska har minskat och det är inom 8 - 29 dagar som ökning skett, 54 medarbetare har insjuknat under 2017 och 43 medarbetare hade insjuknat under 2016. En ökning har även skett för dagar 60 och mer, 23 medarbetare har längre sjukperiod under 2017 än under 2016 då det var 18 medarbetare med längre sjukperiod.

Personalpolitiska mål:

Vi ska ha attraktiva och hälsofrämjande arbetsplatser

Verksamheterna arbetar aktivt med systematiskt arbetsmiljöarbete för att skapa hälsofrämjande arbetsplatser.

Vi ska ha ett närvarande ledarskap som skapar förutsättningar för goda resultat

Regelbundna verksamhetsmöten och pulsmöten har genomförts för att skapa förutsättningar för god planering och genomförande av aktiviteter.

Vi ska ha engagerade medarbetare med rätt kompetens

När nämnden beslutat årets mål medverkar all personal inom avdelningen till att skapa relevanta aktivitetsplaner för året. Vid de individuella utvecklingssamtalen görs planering för att alla medarbetare ska kunna bidra på bästa sätt till de beslutade aktiviteterna.

Vi ska ha heltid och tillsvidareanställning som norm

Tillgodoser detta så långt det är möjligt utifrån de resurser som verksamheten har tilldelats.

Nämndsmål:

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Personal

Det har varit en mycket hög arbetsbelastning för Personalfunktionen under hela 2017 framförallt p.g.a. införandet av nytt personal- och lönesystem men även utifrån nya uppdrag till rekrytering och bemanning, arbetsmiljö och hälsa samt till förhandling och arbetsrätt. Aktiva åtgärder har vidtagits för att skapa en hållbar arbetssituation. Ökade resurser har tillförts via visstidsanställningar och inhyrda konsulter för att klara av arbetsbelastningen.

Inför arbetet med arbetsmiljömål har samtliga enheter genomfört den förenklade medarbetarenkäten om psykosocial arbetsmiljö. I december genomfördes en revision på det systematiska arbetsmiljöarbetet och det resulterade i ett fåtal avvikelser. Det visar på en bra grund för ett bra arbetsmiljöarbete.

Kommunikation & administration

De årshjul som skapats för det systematiska arbetsmiljöarbetet är numera en integrerad del i arbetet. De följs och ger en bra kontinuitet för kommunledningsstaben, kommunikation och stadsarkivet. Intervjuer av Feelgood om det systematiska arbetsmiljöarbetet har visat att vi ligger bra till. Vissa förbättringsförslag är åtgärdade. Hjärt- och lungräddningsövning har genomförts, likaså ergonomigenomgång, skydds rond och en uppföljande enkätundersökning avseende arbetsmiljön. Utsedd hälsoinspiratör tipsar och entusiasmerar kollegor på ett positivt sätt. Rehabinsatser för berörda medarbetare har haft ett gott resultat.

Ekonomi

Arbetsmiljöuppgifter har tydliggjorts i ett årshjul och arbetsbelastningen samt medarbetarnas arbetssituation följs upp månatligen i samband med månadspulsarbetet.

Huvudskyddsombudet gjorde i våras en paragraf 6 6a anmälan till kommunen samt en anmälan till Arbetsmiljöverket angående leverantörsgruppens arbetsmiljö. Under våren och sommaren har åtgärder vidtagits och konsulter via bemanningsföretag har tillsatts för att förbättra arbetssituationen. Arbetssituationen för de som arbetar i leverantörsgruppen har stadigt förbättrats och stressen har minskat. Arbetsmiljöverket gjorde ett besök i slutet av juni och de avlog huvudskyddsombudets framställan.

Fysisk- o teknisk planering

Sjukfrånvaron är låg i båda verksamheterna.

Övergripande planering har genomfört en rad personalsociala aktiviteter för att utveckla arbetsmiljön och sammanhållningen för gruppen. Detta har varit viktigt utifrån resultatet från en tidigare genomförd psykosocial utredning som gjordes 2016. Samt att planeringschefen kom som ny chef i augusti och då har det varit viktigt att lära känna varandra i gruppen.

Trycket på verksamheterna är hårt (efterfrågan från fastighetsmarknaden) och därmed är medarbetarna pressade att hela tiden öka takten. Kommunorganisationen måste våga göra en hårdare bortprioritering av internt arbete om vi ska kunna effektivisera tillväxtarbetet.

Näringslivsservice

Turistbyrån har gjort anpassningar inom området arbetsmiljö – luftfuktare samt åtgärder inom området hot och våld.

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningsplanen för kommunstyrelsens verksamheter har arbetats fram under året och fastställdes i kommunstyrelsen i oktober.

Personal

Kompetensförsörjning har skett framförallt kring utbildning i de nya personal-, löne- och rekryteringssystemen. Alla medarbetare har fått utbildning i föreskriften om Organisatorisk och social arbetsmiljö och hållbart arbetsliv. Personalfunktionen har haft flera visstidsanställningar främst för att klara införandet av nytt personal- och lönesystem men även p.g.a. sjukfrånvaro, föräldraledigheter och ökade uppdrag inom korttidsbemanningen. Under senare delen av året har flertalet anställda tillsvidare.

Kommunikation & administration

Kompetensförsörjningsplanen för Administration och kommunikation är gjord och visar att rekrytering av nya medarbetare kommer att kunna genomföras utan problem.

Kommunikation har förbättrat möjligheterna till intern rörlighet bland kommunikatörerna, vilket är uppskattat. Mycket fokus har varit på gemensam kompetensutveckling för enhetens medarbetare, vilket höjer kunskapsnivån och höjer kvaliteten.

Ekonomi

Två medarbetare har under året gått i pension varav en har ersatts genom en intern rekrytering. Ny ekonomichef för området Samhällsbyggnad, Tillväxt och stödfunktionerna tillträder i början på 2018.

Fysisk- o teknisk planering

Rekrytering av ny planeringschef genomfördes under våren och den nya planeringschefen tillträdde tjänsten i mitten på augusti. Under perioden september till december har tre nya medarbetare börjat inom Mark och exploatering samt under december har Stina Sjöblom slutat som chef och rekrytering påbörjades just innan jul. Planeringschef går in som tillförordnad chef under tiden rekryteringsprocessen pågår.

Näringsliv

Arbete med anpassning av den nuvarande organisationen för område Tillväxt har pågått under våren vilket innebär att Internationella enheten avvecklas. Tre personer har tillförts Näringslivsservice, en person till Övergripande planering och tre personer till VIVA.

En vakans uppstod under hösten på Näringsliv som löstes genom att ekonomiassistenten vid Turistbyrån delar sin tjänst med 50 % till Näringsliv och 50% till Turistbyrån.

Majlis Jakobsson, December 2017, Slutförd

Mål	Resultatmått	Mätvärde Fg År	Mätvärde Fg År Ack	Mål-värde	Mät-värde	Målluppf	Föränd
Attraktiva och hälsofrämjande arbetsplatser	Andel långtidsfriska (%)	72.9%	72.9%	75.0%	67.9%	✗	↓
	Sjukfrånvaro i % (%)	4.3%	4.3%	4.5%	3.7%	✓	↑
Heltid och tillsvidareanställning som norm	Andel heltidsanställda (%)	80.8%	80.8%	85.0%	90.9%	✓	↑
	Andel tillsvidareanställda (%)	77.1%	77.1%	79.0%	84.7%	✓	↑
	Genomsnittlig sysselsättningsgrad (%)	95.3%	95.3%	95.0%	96.2%	✓	→

Aktiviteter			
Nämndsmål	Km	Status	Målluppf
Systematiskt arbetsmiljöarbete			
Genomföra SAM inkl uppföljning	Ja	Slutförd	● Helt uppfyllt ✓
Uppföljning har genomförts av Feelgood och verksamheterna har fått en lista med åtgärder som pågår under 2017. Personalfunktionen har genomfört revision i dec och fick två mindre avvikelser som tyder på ett bra systematiskt arbetsmiljöarbete har genomförts under 2017.			
Kompetensförsörjning			
Genomföra kompetensförsörjningsplan	Ja	Slutförd	● Helt uppfyllt ✓
Kompetensförsörjningsplanen är klar och fastställdes i Kommunstyrelsen i oktober 2017. KS sickade med ett tillägg som är inlagt i det färdiga dokumentet.			

Produktivitet

Inga produktivitetsmätningar genomförda under året.

Tom Peder Johansson, December 2017, Slutförd

Ekonomi

Driftverksamhet

Totalresultatet för året är +218,8 mkr.

Kraftverksamheten uppvisar en avvikelse mot budget på +76,0 mkr. Avvikelse mot budget förklaras till största delen av att produktionspriset på el under året har varit betydligt högre än budgeterat. Det resulterade i en högre försäljningsintäkt på 54,5 mkr. Den andra stora förklaringen är att fastighetsskatten har sjunkit samtidigt som fastighetsvärdet på Stornorrfor, Baggböle 8:1, har nedtaxerats. Tillsammans med årets minskning och en retroaktiv återbetalning av fastighetsskatt, 2013-2016 blev kostnaderna ca 21,5 mkr mindre än budgeterat.

De verksamheter under Kommunstyrelsen som ingår i Tillväxt redovisar ett totalresultat på +3,2 mkr. Samtliga verksamheter redovisar positiva resultat men totalresultatet beror främst på lägre personal- och konsultkostnader inom Övergripande planering. Verksamheten påverkas i hög utsträckning av stora infrastrukturprojekt, exempelvis Midway Alignment och Norrbottenabanan så det ekonomiska utfallet kan variera kraftigt beroende på utvecklingen i dessa och andra projekt.

Stödfunktionerna redovisar ett periodresultat på -15,0 mkr.

Personalfunktionens resultat är -14,9 mkr vilket främst beror på kostnader i samband med införande av ett nytt personal- och lönesystem, heltidsinförandet samt att den kommungemensamma kostnaden för friskvårdskort har ökat relativt kraftigt. De totala merkostnaderna för införande av ett nytt personal- och lönesystem uppgår till 7,9 mkr. Införandet av heltid har belastat personalfunktionen med drygt 2 mkr varav 1,2 mkr är kostnader för centralt schemastöd som påförts Kommunstyrelsen från Individ- och familjenämnden. Nyttjandet av kommunens friskvårdsbidrag har ökat över åren men budgetramen har inte räknats upp i motsvarande takt vilket har medfört att kostnaderna under 2017 var 2,0 mkr högre än budgeterad nivå. Förmånsportalen har även medfört kostnader på totalt 1,1 mkr under året. Personalfunktionen har varit restriktiv med sina driftskostnader och avstått från att återbesätta vakanser. Dock har tidigare års beslutade besparingar inte kunnat nås fullt ut vilket har påverkat resultatet negativt med ca 1,9 mkr.

Ekonomifunktionens resultat är +1,1 mkr. Förklaringen är mindre resurser för nämndernas ekonomiadministration.

Den administrativa funktionen (inkl. politisk verksamhet) och kommunikationsfunktionen tillsammans redovisar ett resultat på -0,2 mkr. Utskott och partierna uppvisar ett resultat på -1,1 mkr på grund av högre kostnader för arvode samtidigt som administration, kommunikation och stadsarkivet tillsammans redovisar ett resultat på +0,9 mkr till följd av lägre personalkostnader.

Ledningsfunktionen för Utveckling som är under avvecklande redovisar ett resultat på -1,0 mkr på grund av utbetalt avgångsvederlag.

Kommungemensamma kostnader som utöver gemensamma avgifter och bidrag även numera inkluderar flyktingboenden uppvisar ett resultat på +154,6 mkr. Kostnaderna för avgifter och bidrag är 1,5 mkr högre än budget på grund av högre kostnader för driften av resecentras och högre avgifter till Region Västerbotten än budgeterat.

Förvaltning av mark och skogsproduktion uppvisar en avvikelse på +104,0 mkr vilket beror på att bland annat försäljningen av mark vid Entré Syd har bokförts under året. Utvecklingsanslaget och anslaget för övriga oförutsedda behov uppvisar ett positivt resultat på 2,1 mkr för perioden. Kostnader för avskrivningar och nettot för försäljningar/utrangeringar är 36,1 mkr lägre än budget och beror på att en stor del av förra årets investeringar inte är aktiverade. Pensionskostnaderna är 8,1 mkr högre än budgeterat och intäkter avseende återvunnen moms och skatt uppgår till 6,3 mkr. Ej nyttjade medel för ökat bostadsbyggande och flyktingmottagning ger en resultateffekt uppgående till +23,7 mkr. Beslutat besparingskrav för året ger en resultateffekt på -11,8 mkr under perioden. Ersättning för flyktingmottagning som avser föregående år har bokats in under året och ger en positiv resultateffekt på 3,8 mkr.

Årsresultatet jämfört med augusti månads resultatprognos visar på att det verkliga utfallet blev 45,4 mkr bättre än prognos. Förklaringen är kraftverksamhetens resultat som blev 23,0 mkr bättre än beräknat främst beroende på en retroaktiv återbetalning av fastighetsskatt i slutet av året och avskrivningskostnader som blev 21,1 mkr lägre än prognosticerat.

Investeringsverksamhet

Under året har investeringar motsvarande 32,7 mkr genomförts. Investeringar i kraftverksamheten står för merpart med 25,4 mkr. Övriga investeringar består bland annat av utgifter för ett nytt personal- och lönesystem och terminalbygget i hamnen.

Tom Peder Johansson, December 2017, Slutförd

Mål	Resultatmått	Mätvärde Fg År	Mätvärde Fg År Ack	Mål- värde	Mät- värde	Målluppf	Föränd
Budget i balans	Budgetavvikelse (kr)	63 607	63 607	0	218 819	✓	↑

Utfall per kostnad/intäktsslag

	Utfall fg år	Ack Diff fg år	Ack Budget	Ack Utfall	Ack Diff	
Intäkt	-7 401 313	203 306	- 166 085	- 436 406	270 321	✓
Kostnad	1 806 213	- 139 699	1 102 167	1 153 669	- 51 502	✗
Total	-5 595 100	63 607	936 082	717 263	218 819	✓

Utfall per Verksamhet

Verksamhet	Ack Budget	Ack utfall	Ack Diff
Nämnd- och styrelsev	15 648	16 321	- 673 ✗
Stöd till politiska	7 814	8 214	- 401 ✗
Kommungem verks/adm	173 042	176 269	- 3 227 ✗
Kommunpolitisk adm	160 570	157 832	2 738 ✓
Fysisk- o teknisk pl	14 388	- 68 073	82 461 ✓
Näringslivsbefr. Åtg	29 950	30 077	- 127 ✗
Turistverksamhet	4 105	3 948	158 ✓
Kulturverksamhet	63 784	63 563	221 ✓
Kraftverksamhet	- 44 000	- 120 019	76 019 ✓
Kommungemensamt	510 781	449 131	61 650 ✓
Total	936 082	717 263	218 819 ✓

Investeringar		
Verksamhet	Årsbudget	Ackumulerat utfall
Nämnd- och styrelsev	5 000	43
Kommungem verks/adm	16 800	7 245
Fysisk- o teknisk pl		
Kraftverksamhet	21 846	25 440
Kommungemensamt		
Total	43 646	32 728

Styrkort Kommunstyrelse

Övergripande mål	KF-mål till nämnd	Resultatmått	Måluppf
Yttre kvalitet			
Umeås tillväxt ska klaras med bibehållen social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare 2050	 Umeås tillväxt ska klaras med bibehållen social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare 2050	• Detaljplaneberedskap på kommunal mark ska minst omfatta två års byggande av bostäder, varav 50 % byggklart	
Vi ska skapa förutsättningar för fler företag och fler arbetstillfällen i Umeå.	 Vi ska skapa förutsättningar för fler arbetstillfällen i Umeå genom tillväxt i näringslivet i samverkan med näringsliv, universitet mfl	• Detaljplaneberedskap på kommunal mark ska minst omfatta två års byggande av och verksamhetslokaler	
Inre kvalitet			
Vi ska ha attraktiva och hälsofrämjande arbetsplatser	 Attraktiva och hälsofrämjande arbetsplatser	• Sjukfrånvaro i %	
Vi ska ha heltids- och tillsvidareanställning som norm	 Heltid och tillsvidareanställning som norm	• Andel långtidsfriska • Andel heltidsanställda • Andel tillsvidareanställda • Genomsnittlig sysselsättningsgrad	
Ekonomi			
År 2020 ska resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella stadsbidrag och utjämning uppgå till lägst 1%	 Budget i balans	• Budgetavvikelse	

Internkontrollrapport Kommunstyrelse 2017

Mål/krav	Riskbeskrivning	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärde	Rubrik	Aktivitet/Åtgärd	Ansvar	Riskminimering	Slutdatum	Status
Umeås tillväxt ska klaras med bibehållen social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare 2050	Brist på tillgång till verksamhetsmark	Möjligt	Mycket allvarliga	12	Skapa förståelse och beredskap för behovet av planlagd mark	Dialog med kommunledning för att skapa förståelse och beredskap för behovet av planlagd verksamhetsmark.	Tillväxtdirektör		2017-12-31	
Arbetet fortlöper enligt beslutad plan och finansiering.										
Vi ska skapa förutsättningar för fler arbetstillfällen i Umeå genom tillväxt i näringslivet i samverkan med näringsliv, universitet mfl	Att nya utvecklingsprojekt finansierade genom EU-program inte kommer beviljas. EU-projekt är en viktig motor för att kunna genomföra utveckling samt personella- och materiella investeringar.	Troligt	Mycket allvarliga	16	Bevaka strukturfonderna programperiod 2014-2020	Bevaka strukturfondernas programperiod 2014 - 2020 för de program som är lämpliga. Fånga upp utvecklingsidéer i regionen som kan vara lämpliga att bedriva i projektform och finna partners för det.	Nä-livs.chef		2017-12-31	
Arbetet pågår kontinuerligt inom de nätverk av projekt som verksamheten idag verkar inom, tex Projekt Spotlight, Projekt Effekt										
Vi ska skapa förutsättningar för fler arbetstillfällen i Umeå genom tillväxt i näringslivet i samverkan med näringsliv, universitet mfl	Brist på kommunala ekonomiska medel för utvecklingsprojekt och särskilda satsningar.	Möjligt	Allvarliga	9	Medverka till tillväxt och utveckling i kommunen	Dialog med kommunledningen för att skapa förståelse för enhetens betydelse för att medverka till tillväxt och utveckling i kommunen.	Nä-livs.chef		2017-12-31	
Vi behöver avvakta TEM-siffrorna (turistekonomiskmätning) för vidare dialog med kommunledningen i respektive regionkommun.										
Öka brukarnyttan och effektivisera servicen genom att utveckla processer, samordna, stödja och leda verksamheterna	Specialiserade nyckelpersoner medför hög sårbarhet	Troligt	Allvarliga	12	Minska sårbarheten på grund av specialisering	I så stor omfattning som möjligt undvika att endast en person i kommunen kan en specifik arbetsuppgift.	Mex-chef		2017-12-31	
										

Internkontrollrapport Kommunstyrelse 2017

Öka brukarnyttan och effektivisera servicen genom att utveckla processer, samordna, stödja och leda verksamheterna	Nyckelpersoner slutar (t ex pensioneringar) Personal med rätt kompetens kan inte rekryteras, vilket resulterar i sämre kvalitet på utförda tjänster.	Möjligt	Allvarliga	9	Plan för personalplanering som uppdateras löpande	Bra arbetsmiljö, god löneutveckling, utvecklande arbetsuppgifter, möjligheter till kompetensutveckling.	Mex-chef		2017-12-31	
En gemensam kompetensutvecklingsplan för avdelningen är framtagen efter genomförda utvecklingssamtal.										

Specifikation av förslag till ombudgetering av investeringsanslag till 2018

Förvaltning: Kommunstyrelsen

[illegible]

Förslag till inanspråktaga medel från 2018 års utvecklingsanslag

Projektnr	Beslutsdatum	Paragraf	Projektnamn	lanspråktagas 2018 (tkr)
105563	20170131	AU§243	Arbetsmarknadskunskap i Umeåregionen	282,3
105571	20170613	AU§194	Arctic Game Lab	250,0
105559	20160920	AU§277	Arena Social Innovation	100,0
105529	20160126	AU§3, AU§11	Bildmuseet 2016-2018	4 000,0
105542	20161101	AU§356	Biosfärområdeskandidatur Vindelälven-Juhtatdahka 2018	160,0
105554	20160126	AU§12	Den koldioxidsnåla platsen	500,0
105550	20150929	AU§292	Digitala Västerbotten	283,2
105394	20150929	AU§293	E12 Atlantica Transport	217,8
105535	20150331	AU§95	Effekt - utveckling av besöksnäringen i Umeåregionen	253,6
105473	20171128	AU§318	Europa Direkt Västerbotten 2018-2020	70,0
105560	20160920	AU§276	Fairtrade 2017-2018	175,0
105457	20160223	AU§43	Framtidens bioraffinaderi, överväxling	350,0
105530	20160223	AU§42	Företagarnas affärsutveckling 2016-2019	500,0
105555	20160223	AU§41	Green North	500,0
105477	20171024	AU§278	Idrottshögskolan 2018-2020	2 523,1
105556	20160223	AU§44	Innovation+	200,0
105538	20150331	AU§101	Invest in Västerbotten (IVB)	472,4
	20171003	AU§262	IOP mellan Umeå kommun och Brottsofferjouren	370,0
105468	20171219	AU§351	Landsbygdsutveckling 2018-2020	382,0
105541	20150609	AU§192	Leaderområde 2015-2020 (Vindelälven)	143,6
105539	20160920	AU§279	Midway Alignment - Botnia Atlantica II (MABA II)	126,3
105118	20170307	AU§69	MT4North	250,0
105566	20170301	AU§70	NIMBY vs. Tillväxt	235,2
105537	20150929	AU§291	Optisk mätteknik för ett innovativt näringsliv - OMIN	200,0
105557	20160524	AU § 182	Regional Centre of Expertis North Sweden	75,0
105570	20170522	Delegation	Samverkan mot brott, utvecklingsbidrag	5,0
105572	20171212	AU§344	Sharing cities Sweden 2018-2020	500,0
105562	20161025	AU§335	SkogsBioSmart	85,0
105575	20170613	AU§195	Smarta fastighetstjänster med IoT	449,0
105229	20150811	AU§227	Spotlight High-Low Coast	120,0
105051	20160223	AU§45	Sport Region Västerbotten 2016-2019	410,0
105055	20170418	AU§122	Uppdragsavtal, samhällsentreprenörskap och social innovation	275,0
105540	20150825	AU§243	Västerbottensambassad i Stockholm	333,0
Totalt				14 796,5

Förslag till inanspråktaga medel från 2018 års anslag för övriga oförutsedda kostnader

Beslutsdatum	Paragraf	Projektnamn	Inanspråktagas 2018 (tkr)
2017-06-13	§ 190 Ksau	Satsning på extratjänster	1 000,0
2017-08-22	§ 222 Ksau	Finansiering valnämnden 2018	4 100,0
2017-11-28	§ 323 Ksau	Umeå växer tryggt	1 600,0
2017-12-12	§ 346 Ksau	Samarbete och finansiering - Svenska Gitarmuseet Ideell Förening	2 500,0
Totalt			9 200,0

Utvecklingsanslaget, årsbokslut 2017 och inför 2018

Förslag till beslut

- att godkänna informationen om utvecklingsanslaget

Utvecklingsanslaget 2017

Utvecklingsanslaget ska lägga grunden för att skapa långsiktig social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet, hög attraktivitet och tillväxt med målet att nå 200 000 medborgare senast år 2050. Ett eller flera av nedanstående kriterier ska uppfyllas:

- projektet ska skapa tillväxt, utveckling och förnyelse av konkurrenskraft
- leda till nya jobb och/eller nya företag
- bidra till en hållbar och attraktiv kommun med god livsmiljö
- bedrivas i samarbete/partnerskap med universitet, offentliga aktörer samt det lokala och regionala näringslivet
- om det är kommuninternt, medfinansieras av ansvarig nämnd

De stora posterna har under 2017 - liksom tidigare år - varit finansiering av *Uminova Innovation*, *Bildmuseet* och *BIC Factory* samt stöd till strategiska universitetssatsningar som *UMIT research lab* och *Idrottshögskolan*. Ett 20-tal EU/Vinnova-finansierade projekt rullar på under 2015-2018. En översikt av beviljade projekt finns på [Umeå kommuns webbplats](#) (länk)

Från 2018 sker förändringar i utvecklingsanslaget som påverkar omfattningen. Dels frigörs utrymme i och med att finansieringen av *Uminova Innovation* (4 500 tkr/år) och *BIC Factory* (1 786 tkr/år) tas över av Umeå kommunföretag AB. Tidigare reserverade medel till dessa satsningar ianspråkats därmed inte 2018. Vidare togs beslut i Ksau 2017-05-23 (§162) att den återkommande finansieringen av *Sommarkul* flyttas över till Näringslivsservices driftsbudget. Detta minskar ner anslaget med 200 tkr. Därtill beslutades i Ksau 2018-01-23 (§30) om en omdisponering av medel från kraftverksamheten till utvecklingsanslaget.

Sammantaget är den årliga budgeten för utvecklingsanslaget i stort sett densamma som tidigare, 23 815 tkr/år, men utrymme är frigjort i och med att finansieringen av *Uminova Innovation* och *BIC Factory* flyttas till Umeå kommunföretag.

Kvarvarande medel i utvecklingsanslaget 2018-2020

<i>Tkr</i>	2018	2019	2020
Total budget	23 815,0	23 815,0	23 815,0
Totalt in-tecknat vid årsskiftet	14 796,5	7 857,0	4 797,2
Nya beslut Jan-Feb 2018	232,6		
<u>Återstår</u>	<u>8 785,9</u>	<u>15 958,0</u>	<u>19 107,8</u>

Kommande anspråk 2018-2020

Ett antal projektfinansieringar, *G&I – Games and innovation in Umeå and Luleå*; *RIO* samt *eXpressions North Sweden Arena for art, design, tech & business*, kommer upp för beslut i Ksau under februari. Utöver det är fortsatta större anspråk från bland annat Umeå universitets *UMIT Research Lab*, *IUC Norr* och det gemensamma *Västerbottenskontoret i Stockholm* att vänta. Arbete pågår kring större satsningar inom Vinnovas Vinnväxtprogram tillsammans med Skogstekniska klustret respektive ProcessIT, vilket kan komma att kräva medfinansiering från kommunen.

Under 2018 och framåt behöver vi dessutom förhålla oss till att tillgången till EU-medel inom framför allt entreprenörskap och företagsutveckling kan bli begränsad. Ett flertal stora tillväxtskapande satsningar i Umeå har de senaste åren växlat upp verksamhetsmedel med EU-medel, och försämras denna möjlighet kan det komma att påverka behoven av offentligt stöd framöver.

BEREDNINGANSVARIGA

Emmy Sundin

Peder Johansson

Jonas Jonsson
Stadsdirektör

Peter Juneblad
Näringslivschef

Diariennr: KS-2018/00095

Kommunstyrelsen - Uppdragsplan och internkontrollplan 2018

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att fastställa uppdragsplan enligt bilaga.

att fastställa internkontrollplan enligt bilaga.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsens verksamheter har tagit fram en uppdragsplan och internkontrollplan för 2018.

Beslutsunderlag

Uppdragsplan. Bilaga.

Internkontrollplan. Bilaga.

Beredningsansvariga

Peder Johansson

Beslutet ska skickas till

Ekonomi

Jonas Jonsson
stadsdirektör

Peder Johansson
ekonom

§ 47

Diariennr: KS-2018/00095

**Kommunstyrelsen - Uppdragsplan och
internkontrollplan 2018**

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att fastställa uppdragsplan enligt bilaga.

att fastställa internkontrollplan enligt bilaga.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsens verksamheter har tagit fram en uppdragsplan och internkontrollplan för 2018.

Beslutsunderlag

Uppdragsplan. Bilaga.

Internkontrollplan. Bilaga.

Beredningsansvariga

Peder Johansson

Arbetsutskottets beslutsordning

Arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag.

Beslutet ska skickas till

Ekonomi

Uppdragsplan 2018 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen

Nämnd:

Kommunstyrelsen

Ordförande:

Hans Lindberg(s)

Kommunfullmäktigemål 2018-2021

Övergripande mål

- Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050.

Goda livsvillkor

- Vi ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv.
- Vi ska ha Sveriges bästa folkhälsa år 2020.
- Vi ska halvera barnfattigdomen till år 2020.

Livslångt lärande

- Vi skall ha en likvärdig skola och förbättra kvaliteten i grundutbildningen för att uppnå jämlika uppväxtvillkor.

Växande näringsliv och kompetensutveckling

- Vi ska skapa förutsättningar för fler företag och fler arbetstillfällen i Umeå.

Välutvecklad ideell sektor

- För att klara framtidens utmaningar ska vi utveckla demokratin och stärka den sociala tilliten tillsammans med den ideella sektorn.

En god samhällsplanering

- Vi ska öka bostadsbyggandet till 2000 enheter per år.
- Vi ska effektivisera lokalanvändningen i kommunen.
- Vi ska effektivisera kommunens energianvändning.

Uppdragsplan 2018 Kommunstyrelsen

Personalpolitiska mål

- Vi ska ha attraktiva och hälsofrämjande arbetsplatser.
- Vi ska ha ett närvarande ledarskap som skapar förutsättningar för goda resultat.
- Vi ska ha engagerade medarbetare med rätt kompetens.
- Vi ska ha heltid och tillsvidareanställning som norm.

Finansiella mål (som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning)

- Resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning uppgå till lägst 1 procent.
- År 2019 ska hela kommunens budget vara jämställdhetsanalyserad.

Uppdrag

Kommunstyrelsen arbetar för goda livsvillkor där jämställdhet och barnperspektivet är viktiga hörnpelare. Genom en bra dialog med medborgare och näringsliv samt strategiska allianser skapas förutsättningar som bidrar till en hållbar tillväxt.

Område Tillväxt ska samordna och leda det övergripande tillväxtfrämjande arbetet som ska leda till att Umeå blir en attraktiv och hållbar plats att bo och verka i. Detta utförs av verksamheterna näringslivsservice, övergripande planering, mark- och exploatering, Umeåregionens kansli, IT-funktionen (ansvar Tekniska nämnden), Överförmyndarenheten (ansvar Överförmyndarnämnden) samt VIVA (ansvar Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden). Tillväxt roll är att samordna och leda ett kommungemensamt strategiskt arbete som bidrar till hållbar tillväxt.

De kommungemensamma stödfunktioner, Administration och Kommunikation, Ekonomifunktionen samt Personalfunktionen, skapar förutsättningar så den kommunala verksamheten har rätt förutsättningar att göra ett gott arbete för sina medborgare.

Särskilda uppdrag denna period:

Goda livsvillkor

- Att fortsätta arbetet inom ramen för Kommissionen för ett socialt hållbart Umeå.
- Att ta fram en kommunövergripande handlingsplan för att halvera barnfattigdomen till år 2020.
- Att ta fram en kommunövergripande handlingsplan mot våld under 2017.
- Att ta fram en övergripande handlingsplan för den sociala barn och ungdomsvården.

Uppdragsplan 2018 Kommunstyrelsen

Växande näringsliv och kompetensutveckling

- Att ta fram en plan per verksamhetsområde för fler kommunala praktikplatser.
- Att ta fram en modell för en sammanhållen integrationskedja med en väg in för kompetensöversyn, utbildning och praktik.
- Att ta fram en strategi för ökad självförsörjning av livsmedel och energi i samverkan med andra aktörer.
- Att ta initiativ till ett regionalt kunskapscentra för gröna näringar och livsmedelsproduktion.

Välutvecklad ideell sektor

- Att arbeta för att Umeå blir en naturlig samarbetspartner för paraidrotten och att vi verkar för att komplettera idrottsutbildningarna samt Idrottshögskolan med paraidrott.
- Att använda jämställdhet som metod i det förebyggande arbetet mot våld och kriminalitet i samverkan med den ideella sektorn.

God samhällsplanering

- Att utöka mängden byggklar mark.
- Att utveckla investeringskalkylerna så att de är ett bättre stöd för planering och prioritering.
- Att revidera lokalförsörjningsdirektivet och utveckla lokalförsörjningsprocessen i syfte att minska såväl investerings- som driftskostnader samt optimera användningen av kommunens lokaler.
- Att ta fram standarder för typlokaler med syfte att korta byggtider samt minska investerings- och driftskostnader.
- Att effektivisera tidsåtgången från uppstått lokalbehov till faktiskt inflyttning med fokus på LSS-boenden samt förskolor och skolor.
- Att se över befintliga paviljonglösningar i syfte att minska driftskostnaderna.
- Att AB Bostaden är kommunen behjälplig med verksamhetslokaler som förskolor, boenden med särskild service och vård- och omsorgsboenden integrerat i sina fastigheter.
- Att arbeta fram en strategisk friluftsplän.
- Att samhällsplaneringen syftar till att bygga Umeå mer jämlikt och jämställt, bland annat genom att dra nytta av erfarenheterna från kommissionen för social hållbarhet.
- Att prioritera det strategiska miljöarbetet och stärka miljökompetensen.
- Att fortsätta arbetet mot ett fossilfritt Umeå genom att bl a utveckla nätet av laddinfrastruktur.
- Att inom ramen för cirkulär ekonomi utarbeta ett system för återanvändning av inventarier samt minska användandet av plaster i syfte att minska såväl kostnader som klimat- och miljöpåverkan.

Uppdragsplan 2018 Kommunstyrelsen

Personalpolitiska uppdrag

- Att fortsätta arbetet för att minska sjukskrivningarna.

Finansiella uppdrag

- Att fortsätta utveckla och effektivisera investeringsprocessen.
- Att påbörja arbetet med att genomföra jämställdhetsanalyser på alla budgetens delar med målet om att hela kommunens budget har en jämställdhetsanalys 2019.

Ekonomiska ramarna för perioden redovisas i tabellen här nedanför.

Driftbudget verksamhet (mkr)	Budget 2016	Budget 2017	Budget 2018
Nettokostnader Kommunstyrelsen	328,3	936,1	945,7

Investeringar verksamhet (mkr)	Budget 2016	Budget 2017	Budget 2018
Nettoinvesteringar	115,9	43,6	62,4

Ramuppdelning Kommunstyrelsen 2018

Belopp i tkr.

	2018
Krafthandel	-60 000
Bidrag och kommungemensamma kostnader	717 221
- Avskrivningar	432 000
- Kollektivtrafik	112 475
- Bostadsförsörjning	12 900
- Drift resecentras och NLC terminal	10 050
- Holmö- och kvarkentrafiken	2 564
- Kommungemensamma avgifter	13 038
- Kulturväven	-421
- Förvaltning och försäljning mark	-7 636
- Norrbyskärs museum	203
- Norrlandsoperan	27 215
- Omställningsfond	6 300
- Pensioner	108 070
- Postdistribution	2 271
- Umevatoriet och Konstnärligt campus	2 857
- Umeå Folkets hus	22 086
- Västerbottens museum	15 249
- Utdelningar från koncernbolag	-32 000
- Byggbonus	-10 000
Anslag för oförutsedda behov	44 152
- Utvecklingsanslag	23 815
- Anslag för övriga oförutsedda behov	20 337
Stödfunktioner	170 144
- Kommunledning	3 268
- Administration och kommunikation	46 807
- Personal	70 065
- Ekonomi	50 004
Tillväxt	74 183
- Ledning och stab Tillväxt	4 488
- Näringslivsservice	38 133
- Övergripande planering	18 742
- Mark och exploatering	12 819
Summa Kommunstyrelse	945 700
Summa Kommunstyrelse (beslut)	945 700
Differens	0

Internkontrollplan Kommunstyrelse 2018

Mål/krav	Riskbeskrivning	Sannolikhet	Konse-kvens	Risk-värde	Rubrik	Aktivitet/Åtgärd	Ansvar	Slutdatum
Umeås tillväxt ska klaras med bibehållen social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare 2050	Brist på tillgång till verksamhetsmark	Möjligt	Mycket allvarliga	12	Skapa förståelse och beredskap för behovet av planlagd mark	Dialog med kommunledning för att skapa förståelse och beredskap för behovet av planlagd verksamhetsmark.	Tillväxtdirektör	2018-12-31
Vi ska skapa förutsättningar för fler arbetstillfällen i Umeå genom tillväxt i näringslivet i samverkan med näringsliv, universitet mfl	Att nya utvecklingsprojekt finansierade genom EU-program inte kommer beviljas. EU-projekt är en viktig motor för att kunna genomföra utveckling samt personella- och materiella investeringar.	Troligt	Mycket allvarliga	16	Bevaka strukturfonderna programperiod 2014-2020	Bevaka strukturfondernas programperiod 2014 - 2020 för de program som är lämpliga. Fånga upp utvecklingsidéer i regionen som kan vara lämpliga att bedriva i projektform och finna partners för det.	Nä-livs.chef	2018-12-31
	Brist på kommunala ekonomiska medel för utvecklingsprojekt och särskilda satsningar.	Möjligt	Allvarliga	9	Medverka till tillväxt och utveckling i kommunen	Dialog med kommunledningen för att skapa förståelse för enhetens betydelse för att medverka till tillväxt och utveckling i kommunen.	Nä-livs.chef	2018-12-31
Öka brukarnytan och effektivisera servicen genom att utveckla processer, samordna, stödja och leda verksamheterna	Nyckelpersoner slutar (t ex pensioneringar) Personal med rätt kompetens kan inte rekryteras, vilket resulterar i sämre kvalitet på utförda tjänster.	Möjligt	Allvarliga	9	Plan för personalplanering som uppdateras löpande	Bra arbetsmiljö, god löneutveckling, utvecklande arbetsuppgifter, möjligheter till kompetensutveckling.	Mex-chef	2018-12-31
	Specialiserade nyckelpersoner medför hög sårbarhet	Troligt	Allvarliga	12	Minska sårbarheten på grund av specialisering	I så stor omfattning som möjligt undvika att endast en person i kommunen kan en specifik arbetsuppgift.	Mex-chef	2018-12-31

Detta dokument är sekretessbelagt

Titel : Yttrande till Justitiekanslern, anmälan gällande hantering av en begäran om allmän handling

Skyddskod : Allmän handling - skyddad enligt sekretess

Paragraf : Sekretess

Detta dokument är sekretessbelagt

Titel : Protokollsutdrag - Yttrande till Justitiekanslern, anmälan gällande hantering av en begäran om allmän handling

Skyddskod : Allmän handling - skyddad enligt sekretess

Paragraf : Sekretess

Diariennr: KS-2017/00997

Granskning av strategiskt underhåll av anläggningstillgångar

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att avge yttrande över revisionsrapport *Granskning av strategiskt underhåll av anläggningstillgångar* i enlighet med tekniska nämndens yttrande.

Ärendebeskrivning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Umeå kommun genomfört en granskning av det strategiska underhållet av kommunens anläggningstillgångar. Syftet med granskningen har varit att granska hur kommunstyrelsen och tekniska nämnden säkerställer att det finns tydliga planer och strategier för att säkerställa att ändamålsenliga underhållsåtgärder sätts in i rätt omfattning och i rätt tid.

Yttrande

Tekniska nämnden anser, precis som revisorerna att ändamålsenliga strategier och planer för underhållsåtgärder är av största vikt och arbetet har kontinuerligt pågått att förbättra och säkerställa att goda rutiner finns. Riskanalyser upprättas som en del av verksamhetsplaneringen men arbetet kan utvecklas och likaså rutinerna för återkoppling till nämnden. Mycket är redan löst idag och det som återstår kommer att åtgärdas då rutinerna för verksamhetsplanering ses över.

Underhållsplanen kommer att beslutas av tekniska nämnden för 2018 för både Gator och parker och Fastighet och återkoppling kommer ske tertialvis, allt enligt tekniska nämndens delegationsordning.

Arbetet pågår att beskriva framtida underhållsbehov och konsekvenser/ risker om underhållet inte genomförs belyses där. När detta arbete är klart finns förutsättningar för god ekonomisk hushållning.

Upphandling pågår av verksamhetssystem för hantering av gator och vägar och allmän platsmark inklusive planering av underhåll. Idag finns ett gott systemstöd hos vår leverantör men vi ser också fördelar med att fullt ut äga all data och analys och därför genomförs denna förändring.

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2017/00997

Beslutsunderlag

Tekniska nämndens protokoll.

Granskningsrapport.

Kortrapport.

Beslutet ska skickas till

Revisorerna.

Förnamn, Efternamn
Befattning

Tomas Jakobsson
kommunsekreterare

§ 49

Diariennr: KS-2017/00997

Yttrande över revisionsrapport: Granskning av strategiskt underhåll av anläggningstillgångar

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att avge yttrande över revisionsrapport *Granskning av strategiskt underhåll av anläggningstillgångar* i enlighet med tekniska nämndens yttrande.

Ärendebeskrivning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Umeå kommun genomfört en granskning av det strategiska underhållet av kommunens anläggningstillgångar. Syftet med granskningen har varit att granska hur kommunstyrelsen och tekniska nämnden säkerställer att det finns tydliga planer och strategier för att säkerställa att ändamålsenliga underhållsåtgärder sätts in i rätt omfattning och i rätt tid.

Yttrande

Tekniska nämnden anser, precis som revisorerna att ändamålsenliga strategier och planer för underhållsåtgärder är av största vikt och arbetet har kontinuerligt pågått att förbättra och säkerställa att goda rutiner finns.

Riskanalyser upprättas som en del av verksamhetsplaneringen men arbetet kan utvecklas och likaså rutinerna för återkoppling till nämnden. Mycket är redan löst idag och det som återstår kommer att åtgärdas då rutinerna för verksamhetsplanering ses över.

Underhållsplanen kommer att beslutas av tekniska nämnden för 2018 för både Gator och parker och Fastighet och återkoppling kommer ske tertialvis, allt enligt tekniska nämndens delegationsordning.

Arbetet pågår att beskriva framtida underhållsbehov och konsekvenser/ risker om underhållet inte genomförs belyses där. När detta arbete är

klart finns förutsättningar för god ekonomisk hushållning.

Upphandling pågår av verksamhetssystem för hantering av gator och vägar och allmän platsmark inklusive planering av underhåll. Idag finns ett gott systemstöd hos vår leverantör men vi ser också fördelar med att fullt ut äga all data och analys och därför genomförs denna förändring.

Beslutsunderlag

Tekniska nämndens protokoll.

Granskningsrapport.

Kortrapport.

Arbetsutskottets beslutsordning

Arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag.

Beslutet ska skickas till

Revisorerna.

§ 15

Diariennr: TN-2018/00038

Yttrande revisionsrapport - granskning av strategiskt underhåll av anläggningstillgångar.

Beslut

Tekniska nämnden beslutar

att lämna yttrande enligt nedan.

Ärendebeskrivning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Umeå kommun genomfört en granskning av det strategiska underhållet av kommunens anläggningstillgångar. Syftet med granskningen har varit att granska hur kommunstyrelsen och tekniska nämnden säkerställer att det finns tydliga planer och strategier för att säkerställa att ändamålsenliga underhållsåtgärder sätts in i rätt omfattning och i rätt tid.

Yttrande

Nämnden anser, precis som revisorerna att ändamålsenliga strategier och planer för underhållsåtgärder är av största vikt och arbetet har kontinuerligt pågått att förbättra och säkerställa att goda rutiner finns. Riskanalyser upprättas som en del av verksamhetsplaneringen men arbetet kan utvecklas och likaså rutinerna för återkoppling till nämnden. Mycket är redan löst idag och det som återstår kommer att åtgärdas då rutinerna för verksamhetsplanering ses över.

Underhållsplanen kommer att beslutas av nämnden för 2018 för både Gator och parker och Fastighet och återkoppling kommer ske tertiälvís, allt enligt tekniska nämndens delegationsordning.

Arbetet pågår att beskriva framtida underhållsbehov och konsekvenser/ risker om underhållet inte genomförs belyses där. När detta arbete är klart finns förutsättningar för god ekonomisk hushållning.

Upphandling pågår av verksamhetssystem för hantering av gator och vägar och allmän platsmark inklusive planering av underhåll. Idag finns ett gott systemstöd hos vår leverantör men vi ser också fördelar med att fullt ut äga all data och analys och därför genomförs denna förändring.

Beslutsunderlag

Strategiskt_underhåll_av_anläggningstillgångar_kortrapport. Bilaga.

Strategiskt_underhåll_av_anläggningstillgångar_rapport. Bilaga.

Beslutet ska skickas till

Ernst & Young, Umeå kommuns revisorer samt Kerstin Magnusson för kännedom.

Kommunrevisorerna informerar

Granskning av det strategiska underhållet av kommunens anläggningstillgångar

Revisorerna har genomfört en granskning av det strategiska underhållet av kommunens anläggningstillgångar. Syftet med granskningen har varit att granska hur kommunstyrelsen och tekniska nämnden säkerställer att det finns tydliga planer och strategier för att säkerställa att ändamålsenliga underhållsåtgärder sätts in i rätt omfattning och i rätt tid.

Vår övergripande bedömning är att kommunstyrelsen och tekniska nämnden delvis säkerställt att det finns tydliga planer och strategier för att säkerställa att ändamålsenliga underhållsåtgärder sätts in i rätt omfattning och i rätt tid.

Vi bedömer att det finns förbättringspotential genom att upprätta dokumenterade risk- och väsentlighetsanalyser för fastighet samt genom att införa ett systemstöd för dokumentation av risk- och väsentlighetsanalyser för gator och vägar.

Det finns ett ackumulerat framtida underhållsbehov för fastigheter, gator och vägar. Nämndens rutiner, metoder och systemstöd för att bedöma, beräkna och planera underhållsbehov bedöms vara effektiva för fastigheter men kan förbättras gällande gator och vägar. Vi ser risker med att uppgifter om underhåll av gator och vägar finns dokumenterade hos en extern entreprenör.

Nämnden beslutar årligen om fastighetsunderhållsplan men inte om handlingsplan för gator och vägar. Vår bedömning är att fastighetsunderhållsplanen är relevant men att handlingsplanen för gator och vägar bör uppdateras och beslutas av nämnd.

Vi bedömer att nämnden gällande gator och vägar fått ändamålsenlig information rörande konsekvenser av eftersatt underhåll. Gällande fastigheter gör vi bedömningen att konsekvensanalyser rörande effekten av eftersatt underhåll bör upprättas för att tydliggöra konsekvenser för nämnden.

Andelen planerat underhåll uppgick under 2016 till 52 procent för fastigheter och 80-90 procent

för gator och vägar. Vår bedömning är att andelen akut fastighetsunderhåll indikerar att det saknas ändamålsenliga rutiner kring underhållsarbetet, fullt ut. Kostnaderna för akut underhåll riskerar att öka om adekvata åtgärder inte sätts in i tid. En sådan utveckling är inte förenlig med god ekonomisk hushållning.

Återrapporteringen av underhållsåtgärder avseende fastigheter bedöms vara ändamålsenlig, vi anser dock att storleken på de avvikelser från underhållsplanen som ska rapporteras till tekniska nämnden bör tydliggöras. Bedömningen avseende gator och vägar är att återrapporteringen till tekniska nämnden kan stärkas genom att nämnden beslutar om handlingsplanen och följer upp större avvikelser från denna.

Med utgångspunkt från vår granskning lämnas följande rekommendationer till tekniska nämnden för fortsatt utveckling:

- ▶ Utveckla riskanalysen för fastigheter med konsekvensbeskrivning rörande effekt av eftersatt underhåll.
- ▶ Prioritera ett ändamålsenligt systemstöd för underhåll av gator och vägar fristående från externa entreprenörer så att kommunen har fullständig kontroll och rådgivning över databasen rörande underhållsåtgärder.
- ▶ Upprätta en aktuell handlingsplan för underhåll av gator och vägar att besluta i nämnden.
- ▶ Inför beloppsgränser som styr återrapportering till nämnd av beslut om reinvesteringar, lönsamhetsinvesteringar, tillgänglighetsinvesteringar, underhåll och rivning av fastigheter enligt plan och inom ram för anvisade medel i tekniska nämndens delegationsordning.
- ▶ Ta fram uppgift om det framtida underhållsbehovet för kommunens tillgångar för en längre tidshorisont.

Umeå kommun

Granskning av det strategiska underhål-
let av kommunens anläggningstillgångar

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
1. Inledning	4
1.1. Bakgrund	4
1.2. Syfte och revisionsfrågor.....	4
1.3. Avgränsningar.....	5
1.4. Revisionskriterier	5
1.5. Ansvarig nämnd.....	5
1.6. Metod och genomförande	5
1.7. Definitioner.....	6
2. Styrning.....	7
2.1. Ansvar för underhåll av anläggningstillgångar enligt lag.....	7
2.2. Ansvar för anläggningstillgångar i Umeå kommun	7
2.3. Mål och åtaganden	8
2.4. Organisation och ansvarsfördelning	8
3. Underhåll av fastigheter/byggnader (verksamhetslokaler).....	10
3.1. Iakttagelser	10
3.1.1. Konsekvensbeskrivningar och riskbedömningar.....	10
3.1.2. Förekomst av planeringsunderlag och planeringsverktyg för underhåll	11
3.1.3. Uppföljning	13
4. Underhåll av gator och vägar	13
4.1. Iakttagelser	13
4.1.1. Konsekvensbeskrivningar och riskbedömningar.....	13
4.1.2. Förekomst av planeringsunderlag och planeringsverktyg för underhåll	15
4.1.3. Uppföljning	16
5. Slutsatser och bedömningar	17
5.1. Sammanfattande svar på revisionsfrågorna.....	17
5.2. Sammanfattande bedömning	19
5.3. Rekommendationer.....	20

Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Umeå kommun genomfört en granskning av det strategiska underhållet av kommunens anläggningstillgångar. Syftet med granskningen har varit att granska hur kommunstyrelsen och tekniska nämnden säkerställer att det finns tydliga planer och strategier för att säkerställa att ändamålsenliga underhållsåtgärder sätts in i rätt omfattning och i rätt tid. Vår övergripande bedömning är att kommunstyrelsen och tekniska nämnden delvis säkerställt att det finns tydliga planer och strategier för att säkerställa att ändamålsenliga underhållsåtgärder sätts in i rätt omfattning och i rätt tid.

Vi bedömer att det finns förbättringspotential för risk- och väsentlighetsanalyser genom att upprätta dokumenterade risk- och väsentlighetsanalyser för fastighet samt genom att införa ett systemstöd för dokumentation av risk- och väsentlighetsanalyser för gator och vägar. Styrning och samordning av identifierade underhållsåtgärder för fastigheter, gator och vägar bedöms vara ändamålsenlig.

Det finns ett ackumulerat framtida underhållsbehov för fastigheter, gator och vägar. Behovet har arbetats ner avseende fastigheter men ökar gällande gator och vägar. Nämndens rutiner, metoder och systemstöd för att bedöma, beräkna och planera underhållsbehov bedöms vara effektiva för fastigheter men kan förbättras gällande gator och vägar genom bättre dokumentation i ett IT-stöd i kommunens ägo. Vi ser risker med att uppgifter om underhåll av gator och vägar finns dokumenterade hos en extern entreprenör.

Nämnden beslutar varje år om fastighetsunderhållsplan men inte om den handlingsplan för gator och vägar som fungerar som underhållsplan. Den senaste handlingsplanen upprättades 2014. Vår bedömning är att fastighetsunderhållsplanen är relevant men att handlingsplanen för gator och vägar bör uppdateras och beslutas av nämnd.

Vi bedömer att nämnden gällande gator och vägar fått ändamålsenlig information rörande konsekvenser av eftersatt underhåll. Gällande fastigheter gör vi bedömningen att konsekvensanalyser rörande effekten av eftersatt underhåll bör upprättas för att tydliggöra konsekvenser för nämnden.

Det finns prioriteringsordningar för underhåll gällande fastigheter, gator och vägar. Andelen planerat underhåll uppgick under 2016 till 52 procent avseende fastigheter och 80-90 procent avseende gator och vägar. Vår bedömning är att andelen akut underhåll avseende fastigheter indikerar att det saknas ändamålsenliga rutiner kring underhållsarbetet, fullt ut. Kostnaderna för akut underhåll riskerar att öka om adekvata åtgärder inte sätts in i tid. En sådan utveckling är inte förenlig med god ekonomisk hushållning.

Åtterrapporeringen av underhållsåtgärder avseende fastigheter bedöms vara ändamålsenlig, vi anser dock att storleken på de avvikelser från underhållsplanen som ska rapporteras till tekniska nämnden bör tydliggöras. Bedömningen avseende gator och vägar är att åtterrapporeringen till tekniska nämnden kan stärkas genom att nämnden beslutar om handlingsplanen och följer upp större avvikelser från denna.

Med utgångspunkt från vår granskning lämnas följande rekommendationer till tekniska nämnden för fortsatt utveckling:

- ✓ Utveckla riskanalysen för fastigheter med konsekvensbeskrivning rörande effekt av eftersatt underhåll.
- ✓ Prioritera ett ändamålsenligt systemstöd för underhåll av gator och vägar fristående från externa entreprenörer så att kommunen har fullständig kontroll och rådgivning över databasen rörande underhållsåtgärder.
- ✓ Upprätta en aktuell handlingsplan för underhåll av gator och vägar att besluta i nämnden.

- ✓ Inför beloppsgränser som styr återrapportering till nämnd av beslut om reinvesteringar, lönsamhetsinvesteringar, tillgänglighetsinvesteringar, underhåll och rivning av fastigheter enligt plan och inom ram för anvisade medel i tekniska nämndens delegationsordning.
- ✓ Ta fram uppgift om det framtida underhållsbehovet för kommunens tillgångar för en längre tidshorisont.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Umeå kommuns materiella anläggningstillgångar har ett bokfört värde om ca 6 000 miljoner kronor, som fördelar sig enligt följande över olika tillgångsslag.

Materiella anläggningstillgångar, uppdelat på tillgångsslag	Bokfört värde 2016-12-31 (mkr)
Mark	80
Gator & vägar	1 113 ¹
Byggnader	3 693 ²
Pågående anläggningar	895
Maskiner och inventarier	344
Summa materiella anläggningstillgångar	6 125

Kommunen har således att förvalta och underhålla betydande tillgångsvärden.

För att uppfylla kommunallagens krav om god ekonomisk hushållning är det av väsentlig betydelse att kommunen har tydliga mål och strategier för hur materiella tillgångar ska underhållas för att undvika kapitalförstöring. Ett eftersatt underhåll riskerar att på sikt innebära allvarliga konsekvenser för kvalitet och säkerhet men även förorsaka höga kostnader för framtida generationer.

Det är tekniska nämnden i Umeå kommun som ansvarar för att tillhandahålla de anläggningar som behövs för bedrivna verksamheter.

Revisorerna har i sin risk- och väsentlighetsanalys för 2017 bedömt det som väsentligt att granska kommunens strategiska arbete med avseende på underhåll av materiella tillgångar i form av byggnader samt gator och vägar.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet har varit att granska hur kommunstyrelsen och tekniska nämnden säkerställer att det finns tydliga planer och strategier för att säkerställa att ändamålsenliga underhållsåtgärder sätts in i rätt omfattning och i rätt tid.

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- ▶ Bedöms nämndens risk- och väsentlighetsanalys vara ändamålsenlig med avseende på identifiering av kortsiktiga och långsiktiga underhållsbehov?
- ▶ Finns det en ändamålsenlig styrning och samordning av identifierade underhållsåtgärder?
- ▶ Är nämndens nuvarande omfattning av underhållsåtgärder tillräckligt eller ackumuleras ett framtida underhållsbehov?

¹ Värdet uppskattat till 85% av bokfört värde för publika fastigheter, utifrån anläggningsregistret.

² 15% av publika fastigheter ingår här. Värdet uppskattat utifrån anläggningsregistret.

- ▶ Kan nämndens rutiner, metoder och systemstöd för att bedöma, beräkna och planera underhållsbehov bedömas vara effektiva?
- ▶ Har nämnden relevanta och dokumenterat underhållsplaner?
- ▶ På vilket sätt upprättas konsekvensanalyser rörande effekten av eftersatt underhåll?
- ▶ Hur prioriteras och fördelas resurserna för underhåll? Hur fördelar sig underhållskostnaderna mellan akut och planerat underhåll?
- ▶ Är återrapportering till nämnden av risk- och väsentlighetsanalyser samt genomförda underhållsinsatser ändamålsenlig?

1.3. Avgränsningar

Med underhåll avses insatser och åtgärder som krävs för att bibehålla funktionsteknisk kvalitet på byggnader samt gator och vägar. Granskningen omfattar inte vinterunderhåll, dvs. hur kommunen arbetar för att säkra framkomlighet och säkerhet på vintern genom snöröjning, sandning och saltning etc.

1.4. Revisionskriterier

Revisionskriterierna är de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar. I denna granskning utgörs revisionskriterierna av

- ▶ Kommunallagen (1991:900)
- ▶ Kommunens budget och andra styrdokument av relevans
- ▶ Lag om kommunal redovisning, kapitel 6
- ▶ Rådet för kommunal redovisning, rekommendation 11.4 Materiella anläggningstillgångar samt rekommendation 19 Nedskrivningar

1.5. Ansvarig nämnd

Granskningen avser kommunstyrelsen och tekniska nämnden.

1.6. Metod och genomförande

Granskningen bygger på genomgång av relevant dokumentation, så som risk- och väsentlighetsanalyser, underhållsplaner, konsekvensanalyser etc.

Intervjuer har genomförts med följande funktioner:

- ▶ Chef fastigheter/gator och parker
- ▶ Chef fastighetsförvaltning
- ▶ Ekonomichef och ekonom, samhällsbyggnad
- ▶ Ekonomer fastighet
- ▶ Controller fastighet
- ▶ Controller gator och parker
- ▶ Ordförande tekniska nämnden

Utöver vår interna kvalitetssäkring har samtliga intervjuade fått möjlighet att komma med synpunkter på rapportutkastet. Detta för att säkerställa att revisionsrapporten bygger på korrekta fakta och uttalanden.

1.7. Definitioner

Definitionen av *reparations- och underhållsåtgärder* är enligt rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendation 11.2 Materiella anläggningstillgångar:

Utgifter för reparation och underhåll av en materiell anläggningstillgång som syftar till att vidmakthålla tillgångens egenskaper ska redovisas som en kostnad den period de uppkommer.

Definitionen för *investeringar i anläggningstillgångar* återfinns både i lag om kommunal redovisning och rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendation 11.2 Materiella anläggningstillgångar:

En anläggningstillgång definieras i lag om kommunal redovisning till att vara en tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav. Anläggningstillgångar skall tas upp till ett belopp som motsvarar utgifterna för tillgångens förvärv eller tillverkning (anskaffningsvärdet). Även utgifter för värdehöjande förbättringar av en tillgång får räknas in i anskaffningsvärdet, förutsatt att de har lagts ned under räkenskapsåret eller balanserats från tidigare år.

Enligt RKR ska en materiell anläggningstillgång redovisas som tillgång i balansräkningen när

- det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelarna eller den servicepotential som har samband med innehavet kommer kommunen till del och
- anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Enligt kommunens regler definieras *underhåll* som planerbara åtgärder som görs i funktionsbevarande syfte och med planerade tidsintervall på mer än ett år. Åtgärderna görs för att vidmakthålla ett objekts funktion efter normal förslitning. Felavhjälpande underhåll är underhållsåtgärder som utförs akut och som omgående ska återställa byggnadsdelens eller installationsutrustningens avsedda funktion utan standardhöjning. Detta inkluderar nödvändigt utbyte av enstaka byggnadskomponenter och utrustningsdetaljer där värde och varaktighet avgör om komponenter och utrustning ska ingå som en reinvestering.

Kommunen definierar *reinvestering* att omfatta utbyte av uttjänta och eller avskrivna byggnadsdelar, system och systemkomponenter i delar eller i sin helhet. Åtgärderna är värdehöjande och har karaktären av upprustning, utbyte och ombyggnad av objekt. Åtgärderna kan också vara karaktären upprustning som i sig inte är värdehöjande men förlänger den beräknade livslängden av berörd del av objektet. Reinvesteringar avser större insatser och inte enskilda komponenter som hänförs till underhåll.

2. Styrning

2.1. Ansvar för underhåll av anläggningstillgångar enligt lag

Av kommunallagen (1991:900) framgår det att kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer. För verksamheten ska anges mål och riktlinjer, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

I begreppet väghållning ingår enligt väglagen (1971:948) byggande och drift av väg. I begreppet drift inräknas underhåll, reparation och andra åtgärder. Med underhåll menas sådan verksamhet som krävs för att bibehålla en gatas eller vägs byggnadstekniska kvalitet.

Staten är enligt väglagen väghållare för allmänna vägar. Om det främjar en god och rationell väghållning får regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, besluta att en kommun skall vara väghållare inom kommunen. Beslutet kan begränsas till att avse vissa vägar eller vissa områden inom kommunen. Enligt plan- och bygglagen (2010:900) ska kommunen svara för underhållet av gator och andra allmänna platser som kommunen är huvudman för.

Plan- och bygglagen föreskriver att ett byggnadsverk ska hållas i vårdat skick och underhållas så att dess utformning och de tekniska egenskaperna (såsom stadga och beständighet, säkerhet, lämplighet för ändamålet samt tillgänglighet) i huvudsak bevaras. Underhållet ska anpassas till omgivningens karaktär och byggnadsverkets värde från historisk, kulturhistorisk, miljömässig och konstnärlig synpunkt.

Lag om kommunal redovisning (KRL) definierar en anläggningstillgång till att vara en tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav. Som en komplettering till KRL framgår av rekommendation 11.4 från RKR (Rådet för kommunal redovisning) att "utgifter för reparation och underhåll av anläggningstillgång som syftar till att vidmakthålla tillgångens egenskaper ska redovisas som en kostnad den period som de uppkommer". Bidrar utgiften till att höja tillgångens prestanda, ska den i stället redovisas som en del av anläggningstillgången.

I samband med kommunens budgetprocess återfinns budget för underhåll därför dels i driftsbudgeten för granskade enheter och dels i investeringsbudgeten.

2.2. Ansvar för anläggningstillgångar i Umeå kommun

I Umeå kommun ligger ansvaret för fastigheter samt gator och vägar under tekniska nämnden. Kommunfullmäktige beslutade att från och med 2016-01-01 ta bort köp- och säljmodellen vad avser ekonomiska transaktioner i syfte att förbättra kommunens ekonomiska förutsättningar och för att likställa alla verksamheternas ekonomistyrning, det vill säga att alla kommunens verksamheter skall vara ramfinansierade. Underhållsbudget för exempelvis en verksamhetslokal återfinns i budgeten för tekniska nämnden.

I Umeå kommun används begreppet reinvesteringar i samband med kommunägda fastigheter, gator och parker. Reinvesteringar definieras av Umeå kommun att vara större insatser kring:

- ett utbyte av uttjänta eller avskrivna byggnadsdelar, system och systemkomponenter och som är värdehöjande eller förlänger den beräknade livslängden
- uppbyggnation av ny vägkropp

Budgetansvaret för reinvesteringar i fastigheter samt gator ligger organisatoriskt på tekniska nämnden. Budget för reinvesteringar i fastigheter uppgår för 2017 till 137 mkr. Då kommunen

inte har infört komponentavskrivningar för gator och vägar, används inte reinvesteringsbegreppet för dessa anläggningstillgångar. Någon budget för reinvesteringar för gator och vägar finns således inte.

2.3. Mål och åtaganden

Av kommunfullmäktiges *Planeringsföresättningar, budget och investeringar 2017* framgår att det övergripande målet för utveckling och samverkan med omvärlden (yttre kvalitet) är att "Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050".

Bland de uppdrag kommunfullmäktige ger till kommunstyrelsen finns under rubriken "en god samhällsplanering" bland annat "att effektivisera lokalförsörjningen inom kommunen" samt "att G/C-strategin ska ses över och ingå i den övergripande planeringen".

Tekniska nämndens budget

Tekniska nämnden har ett mål att "nämndens verksamheter ska bidra till att skapa goda och hållbara förutsättningar för kommunen att bedriva verksamhet till medborgarna". Fastighets ansvar i detta beskrivs vara att ha "ett särskilt ansvar för att säkra att den övergripande lokalplaneringsförsörjningen blir långsiktigt hållbar". Vidare fastslås att "ett proaktivt förhållningssätt innebär tidiga insatser för att undvika kostsamt underhåll. Prioritering av och beslut om mer omfattande underhåll ska sammanställas i en underhållsplan som fastställs av nämnden".

Umeå kommuns lokalförsörjningsdirektiv

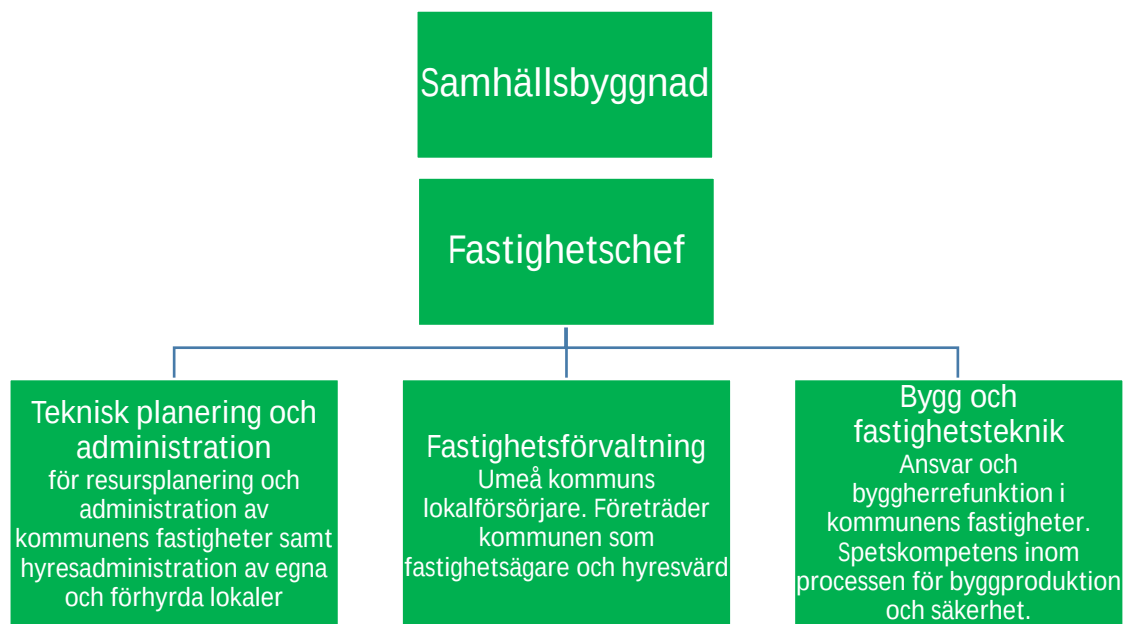
Umeå kommuns lokalförsörjningsdirektiv beslutades av fullmäktige 2003-12-15 och har sedan dess reviderats av tekniska nämnden 2011-11-24. Av direktivet framgår att underhåll för byggnader och funktioner ska anpassas till den tid som kommunen har ett dokumenterat behov av byggnaden eller till den tid som det finns beslut om att upprätthålla fastighetskapitalet. Planerade underhållsåtgärder ska finnas dokumenterade i en underhållsplan per objekt.

2.4. Organisation och ansvarsfördelning

Fastighet

Fastighet sorterar under verksamhetsområde samhällsbyggnad och företräder Umeå kommun som fastighetsägare. Fastighet förvaltar 820 000 m² egna fastigheter och hyr in ca 170 000 m² fastigheter, exempelvis skolor, vård- och omsorgslokaler, kultur- och fritidslokaler. Av fastighets kvalitetsdeklaration framgår att fastighet har tekniska nämndens uppdrag att anskaffa, förvalta och avveckla lokaler för kommunala verksamheter. Fastighet ska stödja sina hyresgäster genom att se till att lokalerna är i bästa möjliga skick och med avsedd funktion samt se till att de fel som uppstår blir avhjälpta så snabbt som möjligt och med minimala störningar för hyresgästen. Enligt intervjuad fastighetsförvaltningschef klarar Fastighet sitt uppdrag utifrån de resurser som avsätts.

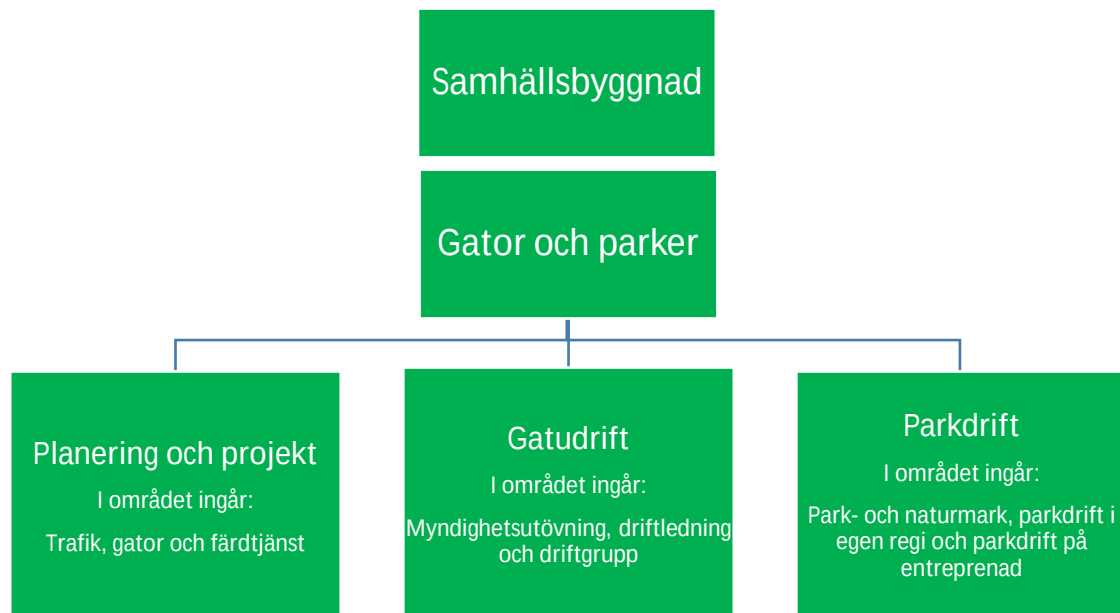
Fastighet är organiserat enligt nedan:

Gator och vägar

Verksamhetsområde samhällsbyggnad och verksamheten Gator och parker, ansvarar för och sköter kommunala gator samt gång- och cykelvägar i Umeå kommun; inom de geografiska delarna Umeå, Holmsund/Obbola, Sävar, Täfteå och Hörnefors. Av Gator och parkers kvalitetsdeklaration framgår att gator och parker bygger, utvecklar och förvaltar kommunens offentliga utomhusmiljöer: gator, torg, parker och grönområden.

Gator och parker är organiserat enligt nedan:

3. Underhåll av fastigheter/byggnader (verksamhetslokaler)

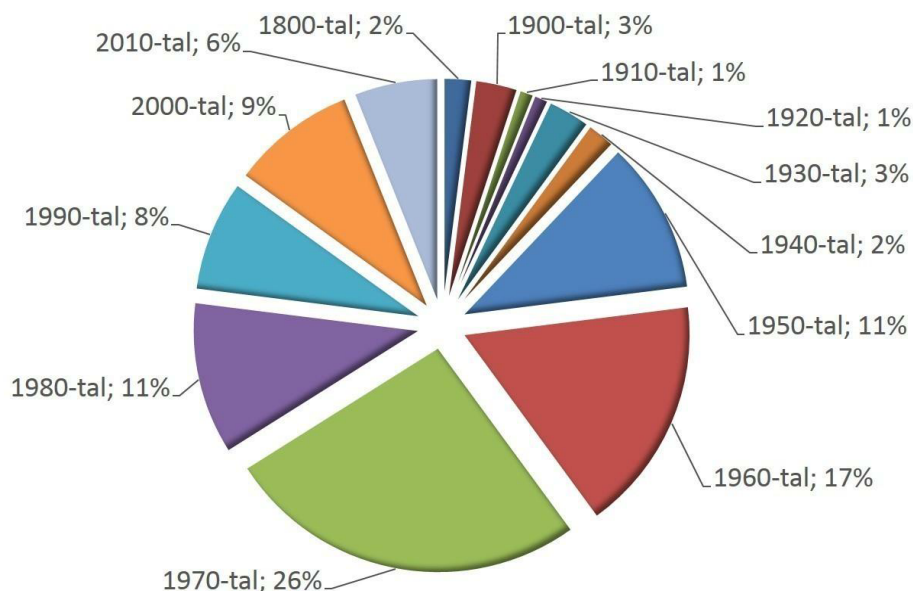
3.1. Iakttagelser

Kommunens fastigheter har enligt intervjuad fastighetsförvaltningschef ett visst ackumulerat underhållsbehov som skjuts på framtiden. Enligt fastighetsförvaltningschef är bedömningar av ett "totalt underhållsbehov" är mycket komplexa och grundar sig på en nulägesbild. Någon sådan aktuell analys finns inte i nuläget. I Fastighets fastighetsdatabas syns inte alla parametrar, exempelvis installationer över tid. Fastighet kan dock se indikationer i fastighetsdatabasen på att avdelningen skjuter ett par hundra mkr i underhållskostnader framför sig. Enligt fastighetsförvaltningschef beror detta på åtgärder som av någon anledning inte kunnat utföras och därför flyttas framåt i tid. Det sparbeting som tekniska nämnden fått under 2017 innebär att verksamheten inte fått någon kompensation för kostnadsökningar 2018. Det betyder att alla kostnads- och löneökningar i verksamheten måste kompenseras av motsvarande effektivisering. Enligt fastighetsförvaltningschef innebär detta, i kombination med stora volymökningar som verksamheterna inte fått medel till, att fastighet står inför stora ekonomiska utmaningar.

I aktuell investeringsplan har större reinvesteringsprojekt inarbetats med investeringen, vilket enligt fastighetsförvaltningschef påverkar vad som framgår i fastighetsdatabasen.

Under senare år har underhållsbehovet minskats även om det enligt intervjuade fortsatt finns en stor del fastigheter byggda under 1960-, 70- och 80-tal med ett relativt stort underhållsbehov. Den största underhållsposten är skolor och förskolor och under 2016 gick drygt 70 procent av kostnaderna till åtgärder i kommunens förskolor, grundskolor och gymnasieskolor.

Diagrammet nedan visar Umeå kommuns förvaltning av befintliga fastigheter fördelat på byggnadsarea/årtionde.

3.1.1. Konsekvensbeskrivningar och riskbedömningar

En typ av riskbedömning eller riskanalys utförs fortlöpande av de personer som vistas i och har kunskap om kommunens byggnader (hyresgäster och driftorganisation). Chefen för fastighetsförvaltning begär varje år inför underhållsplaneringen in besiktningsbedömningar i form av tio i topp-listor av dessa personer. Listorna innehåller en ranking av de underhålls-

gärder som bedöms mest nödvändiga i den aktuella byggnaden. Även personer med specialkompetens, exempelvis inom fastighetsdrift, energi, el/larm och säkerhet, får göra en egen riskanalys utifrån sina kunskaper. Det identifierade underhållsbehovet läggs sedan in i fastighetsdatabasen (Incit Xpand) och utgör underlag för kommande underhållsplanering. Enligt intervjuad chef för fastighetsförvaltning görs inga specifika dokumenterade konsekvensbeskrivningar av eftersatt underhåll kopplat till riskanalysen. Enligt uppgift förmedlar dock fastighet sin allmänna sakkunskap om att underhållsåtgärder fördröjas när de skjuts på framtiden.

I fastighetsdatabasen finns information om samtliga kommunens fastigheter och årtal för när olika underhållsåtgärder senast utfördes. Planeringsingenjören ansvarar för att löpande bedöma, åtgärdsbesikta och rapportera/dokumentera nödvändiga underhållsåtgärder i fastighetsdatabasen. Uppgifterna i underhållssystem och inrapporterade iakttagelser styr planeringsingenjörens besiktningar. Fastighetsförvaltaren ansvarar för prioriteringar utifrån behov och ekonomiska ramar, fastställer och godkänner planering och produktionsplan. Fastighetsförvaltaren ansvarar även för samplanering av underhåll (långsiktigt och kortsiktigt) för bättre kostnadseffektivitet. Projektledare på avdelningen Bygg och teknik ser till att åtgärderna utförs. Databasen uppdateras löpande med nya, framflyttade och återrapporterade behov av avdelningen Teknisk planering och administration. I fastighetsdatabasen är underhållsåtgärderna kostnadsbestämda och uppdelade mellan långtidsplanerat underhåll³ och reinvesteringar⁴ (komponentutbyten).

I databasen är fastigheterna nedbrutna på rumsnivå. Från databasen är det möjligt att generera färdiga rapporter på olika nivåer. Exempel på sådana rapporter är de besiktningsrapporter som kan tas fram för samtliga fastigheter. Besiktningsrapporterna uppges vara ett viktigt underlag i planeringen och visar när åtgärder senast utfördes samt inrapporterade behov. Rapporterna uppdateras löpande under året utifrån utförda arbeten och besiktningsbedömningar. Rapporter som är summerade på mindre detaljerad nivå kan också tas fram. Delar av uppgifter från databasen, exempelvis ytor, kan nås via intranätet.

3.1.2. Förekomst av planeringsunderlag och planeringsverktyg för underhåll

Besiktningsrapporterna utgör underlag för vilka fastigheter som har underhållsåtgärder som behöver utföras fördelat på årtal och därmed för kommande underhållsplanering. Med rapporterna som grund görs besiktningar och bedömningar om åtgärder kan flyttas eller ska prioriteras. Rapporterna utgör även kalkylunderlag. Uppgifterna i systemet kan enligt intervjuade ses som en underhållsplan för åtgärder i närtid och preliminär underhållsplan för åtgärder längre fram.

Ur databasen kan planer tas fram för när kommande underhållsåtgärder ("långtidsplanerat underhåll") ska ske. Planerna baseras på standardiserade tidsintervall för specifika underhållsåtgärder utifrån när underhåll senast utfördes. Denna uppgift tillsammans med de tidi-

³ Planerat underhåll är planerbara åtgärder som görs i funktionsbevarande syfte och med planerade tidsintervall på mer än ett år. Åtgärderna görs för att vidmakthålla ett objekts funktion efter normal förslitning. Felavhjälpande underhåll är underhållsåtgärder som utförs akut och som omgående ska återställa byggnadsdelens eller installationsutrustningens avsedda funktion utan standardhöjning. Detta inkluderar nödvändigt utbyte av enstaka byggnadskomponenter och utrustningsdetaljer där värde och varaktighet avgör om komponenter och utrustning ska ingå som en reinvestering.

⁴ Med reinvestering avses utbyte av uttjänta och eller avskrivna byggnadsdelar, system och systemkomponenter i delar eller i sin helhet. Åtgärderna är värdehöjande och har karaktären av upprustning, utbyte och ombyggnad av objekt. Åtgärderna kan också vara karaktären upprustning som i sig inte är värdehöjande men förlänger den beräknade livslängden av berörd del av objektet. Reinvesteringar avser större insatser och inte enskilda komponenter som hänförs till underhåll.

gare nämnda tio i topp-listorna utgör grund för vilka underhållsåtgärder som prioriteras. Fastighet har en prioritetsordning⁵ för "långtidsplanerat underhåll" och reinvesteringar till hjälp i arbetet att bestämma vilka åtgärder som ska utföras först. Underhållsåtgärder kopplade till miljö och säkerhet prioriteras högst. Därefter följer åtgärder för klimatskärm⁶, teknikutrustning och ytskikt. Om signaler inkommer utifrån att byggnader är i dåligt skick genomförs besiktningar och bedömningar vars resultat kan leda till omprioriteringar av underhållsåtgärder.

Utifrån besiktningsunderlaget görs den långsiktiga planeringen som sträcker sig över flera år. En underhållsplan fastställs årligen av tekniska nämnden för innevarande år⁷. Nämnden godkänner samtidigt information avseende underhållsplanering för år 2 och 3. Av ärendebeskrivningen i beslutet om underhållsplan 2017 framgår att underhållsplanen alltid måste prioriteras utifrån t.ex. säkerhetsaspekter och att justeringar därför kan krävas fortlöpande under pågående år. Utrymme för detta lämnas i planen.

Fastighetsavdelningen ska genom sin delegation omprioritera samt rapportera större avvikelser från fastställd underhållsplan till tekniska nämnden. Beslut om reinvesteringar, lönsamhetsinvesteringar, tillgänglighetsinvesteringar, underhåll och rivning av fastigheter enligt plan och inom ram för anvisade medel har, i tekniska nämndens delegationsordning, vidaredelegerats från tekniska nämnden till fastighetschef, chef fastighetsförvaltning samt fastighetsförvaltare. Beloppsgränser för vidaredelegationen saknas. Fastighetsförvaltaren äger arbetsbeslut och har rätt att skriva ut arbetsorder ur underhållsmedlen.

Av underhållsplan 2017-2019 framgår att det långtidsplanerade underhållet under tidsperioden uppgår till 48 mkr årligen. I underhållsplanen planeras även för reinvesteringar för 137 mkr 2017, 187 mkr 2018 och 165 mkr 2019. Av underhållsplanen framgår att alla kostnadsposter över 7 mkr återfinns som särskilda projekt i investeringsplanen som reinvestering eller investering.

Av tabellen nedan framgår långtidsplanerat underhåll, akut underhåll samt reinvesteringar för 2015 och 2016.

	Långtidsplanerat underhåll	Akut underhåll	Reinvesteringar
2015	63,3 mnkr (66 %)	32,5 mnkr (34 %)	149,8 mnkr
2016	36,2 mnkr (52 %)	33 mnkr (48 %)	154,8 mnkr

Som komplement till underhållsplanen har fastighetsförvaltning gjort en mer översiktlig färgkodad statusbedömning gällande underhållsbehovet för samtliga kommunens fastigheter. Ambitionen med denna är att lättare kunna förmedla budskapet om fastigheternas status, främst internt. Skalan går från *dålig status, ev rivning*, via *omfattande renoveringsbehov* till *gott skick* och *hög status*.

I Umeå kommun finns en lokalberedningsgrupp som arbetar med att bereda lokalfrågor och ta fram underlag för prioritering och beslutsfattande i stadsdirektörens ledningsgrupp. Underlagen avser omfattande lokalfrågor eller frågor av strategisk karaktär. Lokalberedningsgruppen hanterar även mindre omfattande lokalfrågor eller behov på kortare sikt (upp till 3 år) som kräver prioritering samt föreslår alternativ/beslut inför beslutsfattande. Målet är en

⁵ Prioritetsordningen ingår i förvaltningsområdet och inarbetas i underhållsplanen till Tekniska nämnden. Inför fastighetsförvaltarens prioritering av planeringsingenjörens sammanställning deltar olika professioner inom Fastighet såsom säkerhetssamordnare, el-sakkunniga, energigrupp och drifttekniker/ fastighetsskötare. Olika fokusområden, som t.ex. taksäkerhet kan lyftas vissa år.

⁶ Klimatskärm är det tekniska samlingsnamnet för de byggnadselement som håller kylan ute och värmen inne i en byggnad. Det inbegriper exempelvis ytterväggar, källarväggar, tak, golv, fönster och ytterdörrar.

⁷ Underhållsplan för 2017 fastställdes 2017-03-23

ändamålsenlig lokalförsörjning till verksamheterna, med kostnadseffektivitet och hållbarhet i fokus. I gruppen medverkar utöver, ekonomidirektör, fastighetschef och chef för fastighetsförvaltning, chefer och direktörer för kommunens större verksamheter. Gruppen träffas två gånger månatligen.

3.1.3. Uppföljning

Den huvudsakliga kommunikationen avseende underhållsfrågor sker i budgetprocessen. Den årliga prioriteringen av underhållsåtgärder förankras enligt fastighetsförvaltningschef i nämnden. Underhållsåtgärder är verkställighet som utförs på delegation, nämnden informeras om fattade delegationsbeslut. Reinvesteringar ingår i investeringsplanen som beslutas av nämnden.

Av beslutet om underhållsplanen framgår att fastighets avsikt är att tekniska nämnden årligen ska informeras om större avvikelser från den fastställda underhållsplanen.

4. Underhåll av gator och vägar

4.1. Iakttagelser

Intervjuad gatu- och parkchef lyfter att förvaltningen historiskt fått sänkt ramanslag och att underhållet av gator och vägar blivit lidande till följd av detta. Det finns en underhållsskuld för gator och vägar, även om den minskade något efter den ökning av ramen som gjordes under 2016. Enligt gatu- och parkchef finns det en viss oro kopplat till det extra sparbeting som tekniska nämnden har fått under 2017. Samtidigt innebär det ökade kostnader att växa som stad.

Vikten av underhållsåtgärder för befintliga gator och vägar är stor, enligt gatu- och parkchef, som uppger att förvaltningen försöker argumentera för att det är ekonomiskt smart att kontinuerligt sätta av medel för underhåll. Enligt gatu- och parkchef vore det önskvärt med en större rambudget för att kunna satsa mer på underhållsåtgärder. Sandning och plogning av gator och vägar inbegrips tillsammans med underhållsåtgärder i rambudgeten. Eftersom att det inte går åsidosätta sandning och plogning leder en sänkt rambudget främst till minskade underhållsåtgärder.

Tekniska nämnden har enligt gatu- och parkchef som mål att snittgatan i Umeå kommun inte ska bli sämre. Förvaltningen har tagit fram exempel för att tydliggöra underhållssituationen gällande gator och vägar. Underlaget har presenterats för budgetberedningen vilket föranlett viss utökning av ramen för underhåll och reinvesteringar.

4.1.1. Konsekvensbeskrivningar och riskbedömningar

Intervjuad chef menar att det under senare år (2012-2016) genomförts ett ambitiöst arbete med tillståndsbedömning och behovsinventering av underhållssituationen för kommunens gatu- och vägnät. Hela kommunens gatu- och vägnät samt gång- och cykelbanor är nu inventerade och har bedömts efter SKL:s metod "Bära eller brista"⁸. Inventering av gator och vägar utförs av NCC medan gång- och cykelvägar inventeras med cykel av personal på gator och parker. Behovsinventering av centrumfyrkanten, östra och västra stan ska utföras varje år. Övriga områden behovsinventeras vartannat år.

⁸ Bära eller Brista är SKL:s skadekatalog med stöd för att identifiera varje typ av skada eller defekt och hur dessa ska behandlas. I skriften finns bland annat: Beskrivning av skadetyper - med exempel, möjliga orsaker till skadans uppkomst samt mätmetoder. Gatornas skador kan delas in i olika svårighetsgrad utifrån underhållsbehov.

Förutom egna inspektioner görs även felanmälan av allmänheten. Av gator och parkers *kvalitetsdeklaration* framgår att ett uppdrag verksamheten har är att vara tillgänglig. Felanmälan och synpunkter kan lämnas dygnet runt via mejl, telefon, webb och en app. Ärendet registreras, riskbedöms och åtgärdas utifrån hur akut ärendet är. Av kvalitetsdeklarationen framgår att verksamheten ska återkoppla inom tre dagar. Verksamheten utlovar att den genomsnittliga handläggningstiden av felanmälningar och synpunkter inte överstiger en vecka. Detta är ett mått som mäts i kommunens kvalitetsledningssystem. Enligt intervjuad gatu- och parkchef har den genomsnittliga handläggningstiden varierat mellan 7-10 dagar i de senaste mätningarna.

Utifrån den information som framkommit vid inventeringarna har gatu- och parkavdelningen gjort konsekvensanalyser (*i gatuinventering Umeå kommun*) som legat till grund för bedömningar kring var det behöver göras reinvesteringar (ny vägkropp) eller underhållsåtgärder (slitlagerbelägningsarbete). I arbetet har bedömningar även gjorts av vad som händer på några års sikt om inte åtgärder sätts in. Bedömningen har gjorts genom nulägesanalys utifrån ett statusindex med färgskala baserat på restlevnadstid⁹ för att enkelt och översiktligt åskådliggöra underhållsbehovet. 43 mil gator och 23 mil gång- och cykelvägar i kommunen ingår i statusgraderingen.

Gator och parker har delat in kommunens gator i klass 1-4 efter trafiktyp och trafikmängd¹⁰. Resultatet av NCC:s inventering och tillståndsbedömning har sammanställts i rapporter per klassning som innehåller en nulägesanalys av tillståndsbedömning samt en ekonomisk analys. Rapporterna inrymmer fakta om kommunens gator uppdelat på bostadsområden. Det rör exempelvis yta, medelstatus, underhållskostnad för att nå status grön på samtliga gator samt underhållskostnad om fem år vid uteblivet underhåll. Uppgifterna synliggör stora skillnader i underhållsbehov mellan olika bostadsområden. Färgskalan används för att klassificera underhållsbehovet på gatunivå. Konsekvensanalyser finns i rapporter från gatuinventering. Rapporterna beskriver försämring i gatornas skick genom förändring i färgskalan vid avbrutet underhåll under 2016-2026. Uppgifter finns både för antal m² av respektive färg samt procentuell fördelning av grön, gul, röd samt svart gata.

På gator och parker finns ett arbetsdokument, *Handlingsplan gator, gc-vägar, trottoarer* i Excelformat. Handlingsplanen fungerar enligt uppgift som huvudsaklig underhållsplan. Dokumentet är upprättat 2014, enligt gatu- och parkchef uppdateras underlaget kontinuerligt men det finns ingen ny plan. Avstämningar av handlingsplanen sker årligen.

Tekniska nämnden beslutar inte om handlingsplanen, enligt intervjuad gatu- och parkchef har driften setts som verkställighet och som en opolitisk fråga. Vi ser risker med oavsiktliga handhavandefel genom att dokumentera handlingsplanen i Excel som saknar funktioner för kontroll och backup. Dokumentet innehåller en sammanställning av status för kommunens gator. I handlingsplanen finns:

- ▶ kostnad för att höja gator och trottoarer klass 1 och 2 från röd och gul till grön status
- ▶ kostnad för att höja gator och trottoarer klass 3 från röd till gul status

⁹ Färg	Statusindex	Restlevnadstid
Grön	> 80	10 år
Gul	60-80	6-10 år
Röd	40-60	3-6 år
Svart	< 40 rekonstruktion	0-3 år

¹⁰ Klass 1 Huvudgator/Kollektivtrafikstråk - Gator med en trafikmängd över 5000 årsmedeldygnstrafik (ÅDT) samt tung trafik på 8 %. Klass 2 Matargator och industrigator - Gator med en trafikmängd mellan 1000-5000 ÅDT, samt tung trafik upp till 12 %. Klass 3 Lokalgator - Gator med en trafikmängd under 1500 ÅDT. Klass 4 Gång- & cykelvägar.

- ▶ kostnad för att höja gång- och cykelvägar klass 4 från rött och gult till grönt
- ▶ tidplan med kostnad för ovan nämnda arbeten 2015-2019.

Kostnad i kr per år för underhållsåtgärder för åtgärder enligt handlingsplan ovan.

	2015	2016	2017	2018	2019	Summa
Klass 1 gator	5 109 088	5 104 334	5 142 372	5 088 762	5 515 133	25 959 689
Klass 2 gator	4 955 541	4 504 103	4 981 824	4 799 832	3 608 946	22 850 246
Klass 3 gator	2 967 900	2 723 200	3 553 700	3 125 500	2 239 700	14 511 000
Klass 4 GC-vägar	1 568 851	1 539 712	1 559 540	1 515 514	1 512 994	7 268 949

Som exempel, från *gatuinventering Umeå kommun klass 1*, kan nämnas att den totala längden för Umeå kommuns klass 1 körbanor är 102,1 km med en medelstatus på 74. Det innebär en restlevnadstid på 6-10 år för körbanorna innan totalrenovering krävs. Den totala kostnaden för att uppnå statustal 80 på samtliga körbanor inom klass 1 var i slutet av 2016 ca 51 368 000kr. Om underhåll inte utförs kommer summan att stiga med ca 17 069 000 kr till år 2021. Handlingsplanen innehåller även kommande investeringar per gatuklass och område med tillhörande tidsplaner.

Enligt gatu- och parkchef presenterades detta underlag i budgetberedningen inför 2017 års budget vilket bidrog till en viss medelsförstärkning i form av utökad rambudget för att möta underhållsbehovet.

Gator och parker har gjort konsekvensbeskrivningar utifrån kommunens expansion och ett ökat invånarantal. Beskrivningarna rör dels ökade kostnader till följd av större slitage på gator och vägar och dels ökade kostnader till följd av utbyggnad av gatu- och vägnätet. Förvaltningen försöker även påtala svårigheterna med att drifva och underhålla gator och vägar i staden om den förtätas i för hög grad.

Inspektion av broar görs enligt lagregler och rapporteras in i Trafikverkets förvaltningssystem BaTMan. En stor genomgång av kommunens broar genomfördes för 5-6 år sedan, denna uppdateras under 2017. Inspektion och riskbedömning för broar genomförs av upphandlade externa experter.

4.1.2. Förekomst av planeringsunderlag och planeringsverktyg för underhåll

De senaste årens omfattande inventering av underhållsbehovet analyseras nu på förvaltningen. Enligt intervjuad finns ännu ingen modell för hur framtida tillståndsbedömning ska utföras, någon form av rullande inventering kommer dock att införas. Enligt chef är ambitionen att göra nya tillståndsbedömningar vart 5:e år. Av *uppföljning och utvärdering av beläggningsarbeten 2015* framgår att gator inom centrala, östra och västra staden samt huvudgator och kollektivtrafikgator är prioriterade. Prioriterade gång- och cykelvägar är stråk från alla stadsdelar i Umeå in mot centrala staden. En *inventeringsplan* upprättas årligen innehållandes en tidplan för när olika stadsdelar ska inventeras för beläggningsunderhåll. Av planen framgår att underhåll ska beställas löpande senast två veckor efter inventering.

Gator och parker har, tillsammans med NCC, en databas över kommunens gator och vägar. Databasen är ett systemstöd som entreprenören tillhandahåller till ett antal kommuner som en tjänst. En entreprenörsingenjör och en planeringsingenjör uppdaterar databasen med data från de inspektioner som utförts. Enligt gatu- och parkchef är samtliga kommunens gator och vägar statusbedömda. Enligt intervjuad ska databasen framgent läsas över från NCC till kommunen. Vid intervjutillfället undersöks metoder för hur detta ska genomföras. Av gator och parkers dokument *Uppföljning och utvärdering av beläggningsarbeten 2015* framgår att allt arbete utgår från rutiner och processkartor i ledningssystemet. Rutiner och processkartor

finns för akut och planerat beläggningsunderhåll samt planerat slitlagerunderhåll. Rutinerna beskriver underhållets syfte, vem som är ansvarig, omfattning, beskrivning av arbetsgång samt allmän information om underhållet. Slitlagerplaner görs årligen för gator samt gång- och cykelvägar. För 2016 har enligt gatu- och parkchef inte någon uppföljning och utvärdering gjorts specifikt för beläggningsarbetena men det görs uppföljning med entreprenören.

Gator och parker använder sig även av Trafikverkets nationella vägdatas och ett antal andra kartsystem. Enligt gatu- och parkchef ska kartsystemen framöver integreras så att ett program ska kunna användas i flera olika syften och så att arbete i flera olika program undviks. Kartsystemet används dels för de lokala trafikföreskrifter som utfärdas men även för planering, kommunikation och som underlag för instruktioner.

Enligt intervjuad chef utförs en del akuta underhållsinsatser men de flesta är planerade. Ungefär 10-20 % av utförda underhållsinsatser är akuta åtgärder.

Inom gator och parker sker enligt intervjuad gatu- och parkchef samordning av underhållsprojekt geografiskt. Förvaltningen försöker i mesta möjliga mån utföra flera åtgärder samtidigt inom samma område för att effektivisera arbetet. Underhållsinsatser som innebär gräv i gata samordnas inom kommunkoncernen. Två gånger årligen hålls planeringsmöten med Umeva och Umeå Energi. Ett av mötena rör insatser på kort sikt och det andra mötet behandlar insatser och investeringsplaner med längre tidshorisont. Inför uppstart av nya projekt bjuds Umeva och Umeå Energi in för att möjliggöra samordning av insatser.

Gator och parker har en teknisk handbok innehållande administrativa och tekniska anvisningar för dem (konsulter, entreprenörer och övriga förvaltningar) som arbetar med projektering, byggande samt drift- och underhåll på uppdrag av gator och parker i Umeå kommun. Avsteg från standard beskriven i den tekniska handboken får inte ske utan särskilt godkännande av gator och parker. Den tekniska handboken ska enligt handboken revideras årligen, versionen vi tagit del av upprättades 2015-12-01.

Enligt intervjuad chef för gator och parker arbetar avdelningen nu med en långsiktig drift- och underhållsplan för alla kommunala anläggningar. Planen ska preliminärt vara klar under våren 2018.

Underhållskostnaderna hanteras inom verksamhetens rambudget. I tekniska nämndens delegationsordning saknas dock en tydlig delegation gällande underhåll motsvarande den som finns för fastighetsunderhåll.

4.1.3. Uppföljning

Den huvudsakliga kommunikationen avseende underhållsfrågor sker i budgetprocessen. En ekonomisk ram för reinvesteringar ingår i investeringsprogrammet som beslutats av tekniska nämnden (23/3 2017). Reinvesteringar återrapporteras enligt intervjuad chef till nämnden i gatuprogrammet.

Underhållsåtgärder är verkställighet som utförs på delegation. En tydlig skrivning kring delegation av underhållsåtgärder för gator och vägar saknas dock i tekniska nämndens delegationsordning. Nämnden informeras enligt uppgift om fattade delegationsbeslut. Vid genomgång av protokoll har vi inte sett någon informationspunkt gällande underhållsåtgärder.

En uppföljning av slitlagerplanen sker årligen. Uppföljningen rapporteras inte till nämnd.

Av dokumentet *Kvalitetsdeklaration Gator och parker* framgår att planering, byggande, drift och underhåll av kommunens gator och parker sker utifrån ett effektivt utnyttjande av tillgängliga resurser. Det innebär uppföljning och jämförelser av effektivitet gentemot externa aktörer och andra kommuner.

5. Slutsatser och bedömningar

5.1. Sammanfattande svar på revisionsfrågorna

Delfråga	Svar
1. Bedöms nämndens risk- och väsentlighetsanalys vara ändamålsenlig med avseende på identifiering av kortsiktiga och långsiktiga underhållsbehov?	Gällande fastigheter görs inga specifika dokumenterade risk- och väsentlighetsanalyser gällande underhåll. Uppgifter om byggnadens skick, baserat på risk, begärs dock in av personer som vistas i och har kunskap om kommunens byggnader. En riskvärdering av inkomna uppgifter görs utifrån en fastställd prioriteringsordning. Vi bedömer mot bakgrund av ovanstående att nämndens risk- och väsentlighetsanalys gällande fastigheter delvis är ändamålsenlig med avseende på identifiering av kortsiktiga och långsiktiga underhållsbehov. Riskanalysen kan utvecklas genom att också innefatta konsekvensbeskrivning av efter-satt underhåll. För gator och vägar har underhållssituationen för hela kommunens gatu- och vägnät behovsinventerats. Utifrån informationen som framkommit vid inventeringarna har gator och parker gjort konsekvensanalyser som legat till grund för bedömningar kring var det behöver göras reinvesteringar (ny väggkropp) eller underhållsåtgärder (beläggningsarbete). Vi bedömer utifrån detta att nämndens risk- och väsentlighetsanalys gällande gator och vägar är ändamålsenlig med avseende på identifiering av kortsiktiga och långsiktiga underhållsbehov. Det finns dock förbättringspotential i att införa ett system med kontrollfunktioner för dokumentation av risk- och väsentlighetsanalys.
2. Finns det en ändamålsenlig styrning och samordning av identifierade underhållsåtgärder?	Vår bedömning är att det finns en ändamålsenlig styrning och samordning av identifierade underhållsåtgärder för fastigheter, gator och vägar. Planeringsingenjören ansvarar för att löpande bedöma, åtgärdsbesikta och rapportera/dokumentera nödvändiga underhållsåtgärder i fastighetsdatabasen. Fastighetsförvaltaren ansvarar för prioriteringar utifrån behov och ekonomiska ramar, fastställer och godkänner planering och produktionsplan. Fastighetsförvaltaren ansvarar även för samplanering av underhåll (långsiktigt och kortsiktigt) för bättre kostnadseffektivitet. Projektledare på avdelningen Bygg och teknik ser till att åtgärderna utförs. Databasen uppdateras av avdelningen Teknisk planering och administration. En lokalberedningsgrupp arbetar med att ta fram underlag för prioritering och beslutsfattande i stadsdirektörens ledningsgrupp avseende omfattande lokalfrågor eller frågor av strategisk karaktär. Gällande gator och vägar analyseras inventeringen av underhållsbehovet på förvaltningen. En inventeringsplan upprättas årligen innehållandes en tidplan för när olika stadsdelar ska inventeras för beläggningsunderhåll. En entreprenadingenjör och en planeringsingenjör uppdaterar Gator och parkers och NCCs gemensamma databas med data från de inspektioner som utförts. Allt arbete utgår från rutiner och processkartor i ledningssystemet. Gator och parker samordnas med Umeva och Umeå Energi inför underhållsåtgärder. Samordning sker även geografiskt.

3. Är nämndens nuvarande omfattning av underhållsåtgärder tillräckligt eller ackumuleras ett framtida underhållsbehov?	Kommunens fastigheter har ett ackumulerat underhållsbehov som skjuts på framtiden. Under senare år har dock underhållsbehovet arbetats ned enligt intervjuade. Vi har dock inte fått ta del av dokumentation som styrker detta. För gator och vägar ackumuleras enligt intervjuad ett framtida underhållsbehov då budgeten inte är tillräcklig. Det finns en oro för de extra sparbetting som ålagts tekniska nämnden vilket riskerar att ackumulera ett större framtida underhållsbehov.
4. Kan nämndens rutiner, metoder och systemstöd för att bedöma, beräkna och planera underhållsbehov bedömas vara effektiva?	Det finns en tydlig ansvarfördelning och rutiner för att bedöma, beräkna och planera underhållsbehov för fastigheter. Fastighet har en databas som innehåller information om samtliga kommunens fastigheter. Vi bedömer att rutiner, metoder och systemstöd är effektiva för att bedöma, beräkna och planera underhållsbehov. Gator och parker tar hjälp av en upphandlad entreprenör för att identifiera och bedöma underhållsbehov. Arbetsdokument finns i Excel med beräkningar och planering av underhållsbehov. En databas finns hos NCC. Vår bedömning är att effektiviteten i rutiner, metoder och systemstöd kan förbättras genom en bättre dokumentation i ett IT-stöd i kommunens ägo.
5. Har nämnden relevanta och dokumenterade underhållsplaner?	Nämnden beslutar varje år om fastighetsunderhållsplan för år 1 samt information avseende underhållsplanering för år 2 och 3. Utifrån när fastighetsunderhåll senast utfördes har det i fastighetsdatabasen tagits fram en plan för när nästa underhållsåtgärd ska ske. Detta årtal tillsammans med tio i topp-listorna utgör grund för vilka underhållsåtgärder som prioriteras. Vår bedömning är att underhållsplanen är relevant. Gator och parker har en handlingsplan som fungerar som huvudsaklig underhållsplan. Den senaste handlingsplanen upprättades 2014. Tekniska nämnden beslutar inte om handlingsplanen. Gator och parker har en databas över kommunens gator och vägar tillsammans med upphandlad entreprenör. Statusbedömningar har gjorts för samtliga kommunens gator och vägar. Vår bedömning är att handlingsplanen är relevant som underhållsplan men noterar att den inte är beslutad av nämnden.
6. På vilket sätt upprättas konsekvensanalyser rörande effekten av eftersatt underhåll?	Det görs inga konsekvensanalyser rörande effekten av eftersatt underhåll för fastigheter. Fastighet förmedlar dock sin sakkunskap om att underhållsåtgärder fördyras när de skjuts på framtiden till nämnden. I arbetet med att behovsinventera underhållet av fastigheter har bedömningar även gjorts för vad som händer på några års sikt om inte underhållsåtgärder sätts in. För gator och vägar har analyser gjorts för ekonomiska konsekvenser samt gatans skick vid uteblivet underhåll på några års sikt. Analyserna har kommunicerats till nämnd.

7. Hur prioriteras och fördelas resurserna för underhåll? Hur fördelar sig underhållskostnaderna mellan akut och planerat underhåll?	Fastighet har en prioritetsordning för långtidsplanerat underhåll och re-investeringar. Fastighetsförvaltaren ansvarar för att prioritera nödvändiga underhållsåtgärder. Prioritering av och beslut om mer omfattande underhåll ska sammanställas i en underhållsplan som fastställs av nämnden. Under 2016 uppgick det långtidsplanerade underhållet till 36,2 mkr eller 52 procent och det akuta underhållet till 33 mkr eller 34 procent. Som stöd i prioritering och fördelning av resurser finns prioriteringsordning samt en klassning som fastslår vilket skick gator och vägar ska hålla. En inventeringsplan upprättas årligen med tidplan för när inventering ska ske för beläggningsunderhåll. Gator och parkers ingenjörer prioriterar underhållsåtgärder efter utförda inventeringar. Den största delen av underhållsåtgärderna är planerade. Av utförda underhållsinsatser är 10-20 procent akuta åtgärder.
8. Är återsrapportering av risk- och väsentlighetsanalyser samt genomförda underhållsinsatser ändamålsenlig?	Fastighet gör inga uttalade risk- och väsentlighetsanalyser. Fastighets underhållsplan beslutas dock av nämnd. Underhållsåtgärder ses som verkställighet som utförs på delegation. Nämnden informeras om fattade delegationsbeslut. Av beslutet om underhållsplanen framgår att avsikten är att årligen informera tekniska nämnden om större avvikelser. Det finns en otydlighet kring hur stora avvikelserna ska vara för att rapporteras. Vår bedömning är att återsrapporteringen till nämnd är ändamålsenlig men att storleken på avvikelser som ska rapporteras bör tydliggöras. Den huvudsakliga kommunikationen avseende underhållsfrågor för gator och vägar sker i budgetprocessen. En ekonomisk ram för reinvesteringar ingår i investeringsprogrammet som beslutats av tekniska nämnden. Reinvesteringar återsrapporteras till nämnden i gatuprogrammet. Underhållsåtgärder ses som verkställighet som utförs på delegation. Vid genomgång av protokoll har vi inte sett någon informationspunkt där nämnden informeras om fattade delegationsbeslut gällande underhåll. En konsekvensbeskrivning för uppskjutet underhåll har presenterats för nämnden i budgetberedningen. Vår bedömning är att återsrapporteringen till tekniska nämnden kan stärkas genom att nämnden beslutar om handlingsplanen och följer upp större avvikelser från denna.

5.2. Sammanfattande bedömning

Syftet med granskningen har varit att granska hur kommunstyrelsen och tekniska nämnden säkerställer att det finns tydliga planer och strategier för att säkerställa att ändamålsenliga underhållsåtgärder sätts in i rätt omfattning och i rätt tid. Vår övergripande bedömning är att kommunstyrelsen och tekniska nämnden delvis säkerställt att det finns tydliga planer och strategier för att säkerställa att ändamålsenliga underhållsåtgärder sätts in i rätt omfattning och i rätt tid.

Vi bedömer att det finns förbättringspotential för risk- och väsentlighetsanalyser genom att upprätta dokumenterade risk- och väsentlighetsanalyser för fastighet samt genom att införa ett systemstöd för dokumentation av risk- och väsentlighetsanalyser för gator och vägar. Styrning och samordning av identifierade underhållsåtgärder för fastigheter, gator och vägar bedöms vara ändamålsenlig.

Det finns ett ackumulerat framtida underhållsbehov för fastigheter, gator och vägar. Behovet har arbetats ner avseende fastigheter men ökar gällande gator och vägar. Nämndens rutiner,

metoder och systemstöd för att bedöma, beräkna och planera underhållsbehov bedöms vara effektiva för fastigheter men kan förbättras gällande gator och vägar genom bättre dokumentation i ett IT-stöd i kommunens ägo. Vi ser risker med att uppgifter om underhåll av gator och vägar finns dokumenterade hos en extern entreprenör.

Nämnden beslutar varje år om fastighetsunderhållsplan men inte om den handlingsplan för gator och vägar som fungerar som underhållsplan. Den senaste handlingsplanen upprättades 2014. Vår bedömning är att fastighetsunderhållsplanen är relevant men att handlingsplanen för gator och vägar bör uppdateras och beslutas av nämnd.

Vi bedömer att nämnden gällande gator och vägar fått ändamålsenlig information rörande konsekvenser av eftersatt underhåll. Gällande fastigheter gör vi bedömningen att konsekvensanalyser rörande effekten av eftersatt underhåll bör upprättas för att tydliggöra konsekvenser för nämnden.

Det finns prioriteringsordningar för underhåll gällande fastigheter, gator och vägar. Andelen planerat underhåll uppgick under 2016 till 52 procent avseende fastigheter och 80-90 procent avseende gator och vägar. Vår bedömning är att andelen akut underhåll avseende fastigheter indikerar att det saknas ändamålsenliga rutiner kring underhållsarbetet, fullt ut. Kostnaderna för akut underhåll riskerar att öka om adekvata åtgärder inte sätts in i tid. En sådan utveckling är inte förenlig med god ekonomisk hushållning.

Återrapporteringen av underhållsåtgärder avseende fastigheter bedöms vara ändamålsenlig, vi anser dock att storleken på de avvikelser från underhållsplanen som ska rapporteras till tekniska nämnden bör tydliggöras. Bedömningen avseende gator och vägar är att återrapporteringen till tekniska nämnden kan stärkas genom att nämnden beslutar om handlingsplanen och följer upp större avvikelser från denna.

5.3. Rekommendationer

Med utgångspunkt från vår granskning lämnas följande rekommendationer till tekniska nämnden för fortsatt utveckling:

- ✓ Utveckla riskanalysen för fastigheter med konsekvensbeskrivning rörande effekt av eftersatt underhåll.
- ✓ Prioritera ett ändamålsenligt systemstöd för underhåll av gator och vägar fristående från externa entreprenörer så att kommunen har fullständig kontroll och rådighet över databasen rörande underhållsåtgärder.
- ✓ Upprätta en aktuell handlingsplan för underhåll av gator och vägar att besluta i nämnden.
- ✓ Inför beloppsgränser som styr återrapportering till nämnd av beslut om reinvesteringar, lönsamhetsinvesteringar, tillgänglighetsinvesteringar, underhåll och rivning av fastigheter enligt plan och inom ram för anvisade medel i tekniska nämndens delegationsordning.
- ✓ Ta fram uppgift om det framtida underhållsbehovet för kommunens tillgångar för en längre tidshorisont.

Umeå den 24 november 2017

Malin Westerberg Blom

Jakob Hallén

Certifierad kommunal revisor
Auktoriserad revisor

Verksamhetsrevisor

Källförteckning

- ▶ Planeringsförutsättningar, budget och investeringar 2017, beslutad av kommunfullmäktige 2016-06-20
- ▶ Tekniska nämndens delegationsordning, beslutad av tekniska nämnden 2017-04-27
- ▶ Tekniska nämndens uppdragsplan och budget, fastställd av tekniska nämnden 2016-11-17
- ▶ Samhällsbyggnadsdirektörens vidaredelegering, reviderad 2016-12-15

Fastigheter

- ▶ Besiktningsrapport (Fastighet 2016)
- ▶ Definitioner och beskrivning av underhåll och investeringar i verksamhetsfastigheter (fastighet 2010)
- ▶ Kvalitetsdeklaration Fastighet (fastställd av tekniska nämnden 19/11 2015)
- ▶ Presentation underhållsplan (2017)
- ▶ Prioritetsordning för långtidsplanerat underhåll och reinvesteringar (Fastighet 2008)
- ▶ Statusbedömning Södra/Holmsund
- ▶ Umeå kommuns lokalförsörjning – Lokalförsörjningsdirektiv (beslutades av fullmäktige 2003-12-15, reviderades av tekniska nämnden 2011-11-24)
- ▶ Underhållsplan 2017-2019
- ▶ Årshjul lokalplanering

Gator och vägar

- ▶ Gatuinventering Umeå kommun klass 1 – 2016, NCC, 2016-11-14
- ▶ Handlingsplan gator, gc-vägar, trottoarer, Gator och parker 2014
- ▶ Hållbar förvaltning av Umeås gatunät – Handlingsplan för beläggningsunderhåll
- ▶ Inventeringsplan Beläggningsunderhåll Gator och parker 2016
- ▶ Investeringsprogram för 2017 – Gatuarbeten (fastställd tekniska nämnden 23/3 2017)
- ▶ Kvalitetsdeklaration Gator och parker (fastställd av tekniska nämnden 17/11 2016)
- ▶ Planeringsförutsättningar, budget och investeringar 2017-2020
- ▶ Slitlagerplan Gata 2016, gator och parker
- ▶ Slitlagerplan GC 2016, gator och parker
- ▶ Teknisk handbok, gator och parker (upprättad 2015-12-01)
- ▶ Uppföljning och utvärdering av beläggningsarbeten 2015, Gator och parker

Umeå kommun
Kommunstyrelsen
901 84 UMEÅ

Umeå den 1 december 2017

Granskning av strategiskt underhåll av anläggningstillgångar

På uppdrag av Umeå kommuns revisorer översändes ovannämnda rapport för yttrande.

Svar begärs till 28 februari 2018 till adress:

Ernst & Young
Umeå kommuns revisorer
Box 4017
904 02 UMEÅ

Med vänlig hälsning

Malin Westerberg Blom

Diariennr: KS-2017/00998

Svar till kommunrevisionen: Uppföljning av tidigare granskningar

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta

att som svar på kommunrevisorernas uppföljning av granskningar överlämna förvaltningens yttrande

Ärendebeskrivning

Kommunrevisorerna har genomfört en uppföljning av fem tidigare genomförda granskningar. Två av dessa omfattar kommunstyrelsens ansvarsområde:

- Efterlevnad av riktlinjer för tjänsteresor
- Internkontroll av tjänsteresor

Yttrande

Kommunrevisorerna har lämnat rekommendationer när det gäller efterlevnad av tjänsteresor.

Förvaltningen instämmer helt till de två första rekommendationerna och kommer vi kommunstyrelsens personalutskott att göra årliga uppföljningar av hur riktlinjerna för tjänsteresor tillämpas. Riktlinjerna för tjänsteresor och hållbart resande kommer informeras om vid nyanställningar och introduktion samt kontinuerligt till chefer och medarbetare via intranätet och på arbetsplatsträffar.

Stadsdirektören har fått ett uppdrag att ta fram ett övergripande regelverk för representation, tjänsteresor, studieresor, mutor och jäv mm. Det finns nu ett förslag från förvaltningen till ett gemensamt förhållningssätt – Vi agerar med ansvar - där riktlinjer för tjänsteresor ingår. När kommunfullmäktige fattat beslut i ärendet kommer en särskild kommunikationsplan upprättas och information ges till såväl förtroendevalda som chefer och medarbetare.

Kommunstyrelsen och nämnderna rekommenderas att värdera riskerna kopplat till tjänsteresor/hållbart resande och koppla dessa risker till

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2017/00998

kommunens miljömål. Sambandet mellan kommunens miljömål och tjänsteresor finns redan beskrivet i styrdokument som Åtgärdsprogrammet för renare luft och riktlinjerna för tjänsteresor. För att uppmuntra agerande i rätt riktning kan det vara lämpligt att införa redovisning av hållbara alternativ tex antal möten som sker via webbkonferenser istället för tjänsteresor. Utvecklingen av webbkonferenser är stark och behöver fortsatt uppmuntras och följas upp.

Beslutsunderlag

Uppföljningsrapport från kommunrevisionen

Beredningsansvariga

Birgitta Forsberg

Beslutet ska skickas till

Kommunrevisionen

Birgitta Forsberg
personaldirektör

[Click here to enter text.](#)

[Click here to enter text.](#)

§ 7

Diariennr: KS-2017/00998

Kommunrevisionen: Uppföljning av tidigare granskningar

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att som svar på kommunrevisorernas uppföljning av tidigare granskningar överlämna förvaltningens yttrande.

Ärendebeskrivning

Kommunrevisorerna har genomfört en uppföljning av fem tidigare genomförda granskningar. Två av dessa omfattar kommunstyrelsens ansvarsområde:

- Efterlevnad av riktlinjer för tjänsteresor
- Internkontroll av korttidsrekrytering

Yttrande

Kommunrevisorerna har lämnat rekommendationer när det gäller efterlevnad av tjänsteresor.

Förvaltningen instämmer helt till de två första rekommendationerna och kommer vi kommunstyrelsens personalutskott att göra årliga uppföljningar av hur riktlinjerna för tjänsteresor tillämpas. Riktlinjerna för tjänsteresor och hållbart resande kommer informeras om vid nyanställningar och introduktion samt kontinuerligt till chefer och medarbetare via intranätet och på arbetsplatsträffar.

Stadsdirektören har fått ett uppdrag att ta fram ett övergripande regelverk för representation, tjänsteresor, studieresor, mutor och jäv mm. Det finns nu ett förslag från förvaltningen till ett gemensamt förhållningssätt – Vi agerar med ansvar - där riktlinjer för tjänsteresor ingår. När kommunfullmäktige fattat beslut i ärendet kommer en särskild kommunikationsplan upprättas och information ges till såväl förtroendevalda som chefer och medarbetare.

Umeå kommun

Kommunstyrelsens personalutskott

Protokollsutdrag2018-01-30

Kommunstyrelsen och nämnderna rekommenderas att värdera riskerna kopplat till tjänsteresor/hållbart resande och koppla dessa risker till kommunens miljömål. Sambandet mellan kommunens miljömål och tjänsteresor finns redan beskrivet i styrdokument som Åtgärdsprogrammet för renare luft och riktlinjerna för tjänsteresor. För att uppmuntra agerande i rätt riktning kan det vara lämpligt att införa redovisning av hållbara alternativ tex antal möten som sker via webbkonferenser istället för tjänsteresor. Utvecklingen av webbkonferenser är stark och behöver fortsatt uppmuntras och följas upp.

Beslutsunderlag

Uppföljningsrapport från kommunrevisionen

Beredningsansvariga

Birgitta Forsberg

Personalutskottets beslutsordning

Personalutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Beslutet ska skickas till

Kommunrevisionen

Kommunrevisorerna informerar

Uppföljning av tidigare granskning

Revisorerna har genomfört en uppföljning av fem tidigare genomförda granskningar. Syftet med den uppföljande granskningen 2017, har varit att identifiera och granska vilka åtgärder som vidtagits utifrån revisorernas rekommendationer.

Efterlevnad av riktlinjer för tjänsteresor

Under 2014 genomförde kommunrevisorerna en granskning av efterlevnad av riktlinjer för tjänsteresor, med syftet att granska om riktlinjer för tjänsteresor följdes i byggnadsnämnden, tekniska nämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden samt kommunstyrelsen.

Den uppföljande granskningen visar att rekommendationen riktad till kommunstyrelsen, om att säkerställa att verksamheterna informeras om riktlinjerna, bedöms åtgärdad.

Kommunstyrelsen rekommenderas återigen att kontinuerligt följa upp och kontrollera att riktlinjerna för tjänsteresor tillämpas och utvärdera. Kommunstyrelsen och tekniska nämnden rekommenderades vid granskningen 2014 att säkerställa att beslut kopplade till resor i tjänsten/hållbart resande implementeras, följs upp och efterlevs. Umeå kommuns uppföljning av resor i tjänsten (maj 2017) visar att kommunstyrelsens och tekniska nämndens kostnader för utbetalda bilersättningar ökat från föregående år. Rekommendationen kvarstår därför. Kommunstyrelsen och samtliga granskade nämnder rekommenderas värdera risker kopplade till tjänsteresor/hållbart resande och koppla riskerna till kommunens miljömål.

Internkontroll av vikarieanskaffning

Under 2014 genomförde de förtroendevalda revisorerna en granskning av intern kontroll av vikarieanskaffningsprocessen, med syftet att

granska om gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, för- och grundskolenämnden, kommunstyrelsen och de tre dåvarande kommundelsnämnderna säkerställde en ändamålsenlig vikarieanskaffningsprocess med tillräcklig intern kontroll.

Vid granskningstillfället rekommenderades för- och grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden att tydliggöra vikarieanskaffningsprocessen. I detta arbete rekommenderades nämnderna samverka med kommunstyrelsens personalutskott för att uppnå en tydlighet i Bemanningscentrums respektive verksamheternas roll.

Den uppföljande granskningen visar att vikarieanskaffningsprocessen tydliggjorts i samverkan med en referensgrupp med företrädare från skolverksamhet, Bemanningscentrum samt personalfunktionen. Riktlinjer för korttidsbemanning som bygger på en överenskommelse som tydliggör ansvars- och rollfördelning har tagits fram. Vi bedömer rekommendationen åtgärdad.

Rektorernas arbetssituation

Under 2014 genomförde de förtroendevalda revisorerna en granskning av rektorernas arbetssituation. Syftet var att undersöka om för- och grundskolenämnden samt gymnasienämnden säkerställt att rektorerna har tillräckliga förutsättningar för att klara av sitt uppdrag.

I granskningen rekommenderades nämnderna att tillse det administrativa stödet stärks, i synnerhet från Fastighet, för att rektorerna ska få en arbetssituation som är hållbar över tid. Utöver detta rekommenderades att såväl rutiner som forum för samarbete mellan skolverksamhet och fastighet ses över. Till detta rekommenderades arbetsformer för att

planera och följa upp stödet på ett systematiskt sätt.

Denna uppföljande granskning visar att nämnderna vidtagit åtgärder genom att utreda det administrativa stödet och tillsätta resurser för att rektorernas arbetssituation ska vara hållbar över tid. Nämnden redogör även för samverkansform, samt ökad systematik i planerings- och uppföljningsarbetet. Vi bedömer rekommendationen åtgärdad.

Granskning av fritidshem som pedagogisk resurs

Under 2015 genomförde de förtroendevalda revisorerna en granskning av fritidshem som pedagogisk resurs. Syftet var att bedöma hur för- och grundskolenämnden säkerställde verksamhetens kvalitet, att resurser användes effektivt samt att barnen vistas i trygga miljöer.

I granskningen rekommenderades för- och grundskolenämnden att säkerställa att samtliga incidenter inom verksamheterna rapporteras. Utöver detta rekommenderades även att fortsatt stärka fritidspedagogers möjligheter till kompetensutveckling. I syfte att förtydliga analys av kostnader mellan fritidshem och fritidspersonals tidsanvändning rekommenderades nämnden att utveckla uppföljningen. Slutligen rekommenderades nämnden att sprida goda exempel på väl fungerande samarbete mellan lärare och fritidspedagoger inom ramen för den sammanhängande skoldagen.

Vid denna uppföljande granskning redogör nämnden för att medarbetare utbildas i incidenthantering. Utöver det redogör nämnden för utbildningsinsatser som bidrar till fritidspedagogers kompetensutveckling. Sedan tidigare granskning har utbildningsinsatser enligt uppgift genomförts. Revisorerna bedömer att strukturen för fortbildning inom denna yrkeskategori inte är tillräcklig.

Anvisningar för hur fritidspedagogers tidsanvändning ska analyseras har tagits fram. Vi kan inte på ett tydligt sätt styrka att

anvisningarna i praktiken tillämpas för att analysera personalkostnader. Vi bedömer att rekommendationen kvarstår.

Granskning av försörjningsstöd

År 2015 beslutade revisorerna att granska individ- och familjenämndens enhet för försörjningsstöd, i syfte att bedöma om rutiner och riktlinjer var ändamålsenliga och att rättssäkerheten för individen fungerade på ett tillfredsställande sätt.

Flertalet rekommendationer lämnades, med koppling till målformulering, kvalitetsledningssystem, riktlinjer samt rutiner. Ett antal rekommendationer avsåg att förtydliga handläggningsprocessen och utbetalningsprocessen.

I denna uppföljning redogör nämnden för att enheten för försörjningsstöd numera ingår i socialtjänstens övergripande kvalitetsledningssystem. Övriga rekommendationer kvarstår.

EYs rapport "Uppföljning av tidigare granskning" 2017-10-18. För ytterligare information, kontakta: Revisionens ordförande Johnny Sandström, tel 070-677 34 89.

Umeå kommun

Uppföljning av tidigare granskningar

Innehåll

1. Sammanfattning	3
2. Inledning	6
2.1. Bakgrund.....	6
2.2. Syfte.....	6
2.3. Genomförande	6
2.4. Kvalitetssäkring	6
3. Efterlevnad av riktlinjer för tjänsteresor (2014).....	7
3.1. Granskningsresultat 2017	7
3.2. Samlad bedömning utifrån den uppföljande granskningen 2017	10
4. Internkontroll av vikarieanskaffning (2014)	12
4.1. Granskningsresultat 2017	12
4.2. Samlad bedömning utifrån den uppföljande granskningen 2017	14
5. Rektorernas arbetssituation (2015).....	15
5.1. Granskningsresultat 2017	15
5.2. Samlad bedömning utifrån den uppföljande granskningen 2017	17
6. Fritidshemmen som pedagogisk resurs (2015).....	18
6.1. Granskningsresultat 2017	18
6.2. Samlad bedömning utifrån den uppföljande granskningen 2017	21
7. Försörjningsstöd (2015).....	23
7.1. Granskningsresultat 2017	23
7.2. Samlad bedömning utifrån den uppföljande granskningen 2017	25
8. Källförteckning	27

1. Sammanfattning

Revisorerna har beslutat att genomföra en uppföljning av tidigare genomförda granskningar, som en del i sitt arbete under mandatperioden. Syftet med den uppföljande granskningen 2017 är att identifiera och granska vilka åtgärder från tidigare granskningar som vidtagits inom revisorernas rekommendationer.

Efterlevnad av riktlinjer för tjänsteresor (2014)

I granskningen av Umeå kommuns efterlevnad av riktlinjer för tjänsteresor (genomförd 2014) granskades kommunstyrelsen, byggnadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden samt kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen rekommenderades att kontinuerligt följa upp och kontrollera att riktlinjer för resor i tjänsten tillämpas och utvärderas. Kommunen rekommenderades också att säkerställa att tidigare fattade beslut kopplade till tjänsteresor och hållbart resande implementeras, följs upp och efterlevs. Alla granskade nämnder rekommenderades värdera vilka risker och konsekvenser som uppstår (kopplat till tjänsteresor och hållbart resande) om inte dessa mål nås. Kommunstyrelsen rekommenderades vid granskningstillfället säkerställa att verksamheterna informeras om vilka riktlinjer som gäller.

Riktlinjer för resor i tjänsten reviderades 2016, efter ett större arbete i en kommungemensam arbetsgrupp. Intranätet har uppdaterats och förtydligar processen vid tjänsteresor på ett tillräckligt sätt. Vi bedömer att kommunstyrelsen genom olika åtgärder säkerställer att verksamheterna informeras om gällande riktlinjer.

Av uppföljningen framgår att nämnderna fortfarande uppvisar svårigheter med att implementera tidigare fattade beslut. I denna uppföljning kan vi inte styrka att tidigare beslut fattade i KSAU, KSPU och tekniska nämnden realiserats. Vi kan inte heller styrka att nämnderna beslutat att ersätta de tidigare fattade besluten. Vid kommunens egen uppföljning av riktlinjer för tjänsteresor (maj 2017) framkom att användandet av privat bil i tjänsten ökat, i synnerhet inom överförmyndarnämndens verksamhet. Av kompletterande intervjuer framkommer att de ökningarna är kopplade till bilersättning för gode män till ensamkommande barn. Detta trots målsättningen att minska kostnader för ersättning för användandet av privat bil i tjänsten.

I denna uppföljande granskning framgår det inte på ett tydligt sätt att kommunstyrelsen och de granskade nämnderna på ett tydligt sätt värderat risker med att kommunens miljömål inte uppnås. Förvaltningen medger att risker kopplade till miljömålen skulle kunna ingå i internkontrollarbete.

Den samlade bedömningen är att kommunstyrelsen och de granskade nämnderna till viss del vidtagit åtgärder för de rekommendationer som lämnades vid tillfället för granskningen.

Internkontroll av vikarieanskaffning (2014)

För- och grundskolenämndens och gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens vikarieanskaffningsprocess granskades år 2014. Syftet var att bedöma om nämnderna med ansvar för skola säkerställde en fungerande vikarieanskaffningsprocess med en ändamålsenlig intern kontroll. Skolnämnderna rekommenderades att tydliggöra vikarieanskaffningsprocessen och samverka med kommunstyrelsens personalutskott för att tydliggöra Bemanningscentrums och verksamheternas roll.

Den samlade bedömningen i den uppföljande granskningen är att nämnderna har vidtagit nödvändiga åtgärder för att säkra vikarieanskaffningsprocessen. Det har skett en samverkan i form av en referensgrupp som arbetat fram förbättringsförslag, som bland annat utmynnat i

riktlinjer för korttidsbemanning. Riktlinjerna baseras på en överenskommelse mellan förskolan och Bemanningscentrum som utgör stödjande dokument i vikarieansaffningsprocessen. Riktlinjerna bidrar till en större tydlighet avseende verksamheternas och Bemanningscentrums ansvar.

Implementeringsarbetet av riktlinjerna för korttidsbemanning pågår enligt förvaltningens aktivitetsplan under 2017-2019. Uppföljning av implementeringen har ännu ej genomförts med anledning av att verksamheterna saknat nyckelpersoner.

Vi bedömer att rekommendation är åtgärdad samt att det är av vikt att uppföljningen genomförs utan alltför betydande förseningar.

Rektorernas arbetssituation (2015)

För- och grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden granskades 2015 i syfte att bedöma rektorernas arbetssituation. Granskningen undersökte om nämnderna säkerställt att rektorerna har förutsättningar för att klara sitt uppdrag. Nämnderna rekommenderades att tillse det administrativa stödet, primärt stödet från fastighet, för att rektorernas arbetssituation ska vara hållbar över tid. Nämnderna rekommenderades även att se över såväl rutiner, som forum för samarbete mellan skolan och fastighet. Arbetsformer för att planera och följa upp stödet på ett systematiskt sätt rekommenderades.

Den samlade bedömningen är att för- och grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har vidtagit åtgärder för att rektorernas arbetssituation ska vara hållbar över tid. Mötesformer och forum för samverkan mellan verksamheter har inrättats, vilket är positivt för att stärka det administrativa stödet till rektorer. Utökade resurser som tillser det administrativa stödet har tillsatts.

Genom samverkansform har dialog mellan verksamheter säkerställts, och fungerat som ett forum för att identifiera utvecklingsbehov inom verksamheter. Externa utbildningsinsatser har bidragit till att skolledarna numera har ett omfattande egenkontrollprogram som stöd i sitt arbete.

Fritidshemmen som pedagogisk resurs (2015)

Granskningen av fritidshem som pedagogisk resurs genomfördes för att bedöma hur för- och grundskolenämnden säkerställer att resurserna tas tillvara på ett effektivt sätt. Syftet var även att bedöma verksamhetens kvalitet samt att fritidshem är en säker miljö för barnen att vistas i. Nämnden rekommenderades att säkerställa att samtliga incidenter rapporteras. Nämnden rekommenderades även att arbeta med kompetensutveckling för att stärka fritidspedagoger inom ramen för den sammanhängande skoldagen. Inom fritidspedagogernas arbetstid bedömdes det angeläget att säkerställa att det finns tillräckligt med tid att ställa om lokaler till fritidsverksamhet när den ordinarie skoldagen avslutats. Till sist gjordes bedömningen att uppföljningen av fritidshemmens kostnader skulle utvecklas så att fritidspersonalens tidsanvändning kan analyseras på ett enkelt sätt.

Den samlade bedömningen efter den uppföljande granskningen är att nämnden i sitt arbete till viss del åtgärdat de rekommendationer som lämnades vid tillfället för granskningen.

Vi bedömer att nämnden har vidtagit tillräckliga insatser för att säkerställa att samtliga incidenter inom skolverksamheten rapporteras. Detsamma gäller rekommendationen att sprida goda exempel på samarbete mellan lärare och fritidspedagoger. Nämnden presenterar även utökade möjligheter för att följa upp och analysera kostnader mellan skolverksamhet och fritidshem.

Vi konstaterar att nämnden redogör för åtgärder som vidtagits i syfte att stärka fritidspedagogernas möjlighet till kompetensutveckling. Utifrån denna uppföljande granskning kan vi inte uttala oss om huruvida dessa insatser är tillräckliga. Av det underlag vi tagit del av bedömer vi vidare att rektorer säkerställer att fritidspedagoger i tillräcklig utsträckning har tid att ställa om klassrummen.

Vi kan inte styrka att de anvisningar som tagits fram för att analysera fritidspersonalens tidsanvändning tillämpas i praktiken, eller möjliggör för enkel analys av kostnader inom fritidshem. Rekommendationen kvarstår därför.

Försörjningsstöd (2015)

Individ- och familjenämnden granskades år 2015 i syfte att bedöma om nämndens rutiner och riktlinjer för försörjningsstöd var ändamålsenliga, samt att rättssäkerheten för individen fungerade på ett tillfredställande sätt. Nämnden gavs ett antal rekommendationer, som bland annat innebar att överväga att formulera tydliga mätbara mål för försörjningsstödet samt att enheten för försörjningsstöd skulle omfattas av kvalitetsledningssystemet. Rekommendationer som avseende att genomföra riskanalyser av handläggningsprocessen och utbetalningsprocessen samt att fastställa en årlig plan för egenkontroll av handläggningsprocessen lämnades.

Planerade kontroller kopplade till utbetalningsprocessen rekommenderades fastställas av nämnden och rapporteras därefter. Att utveckla utbetalningsprocessen genom de inbyggda kontrollerna och förtydliga attestkontrollen bedömdes väsentligt. Nämndens rekommenderades även att utveckla en rutin som omöjliggör att samma handläggare kan fatta beslut och sköta utbetalning i samma ärende. En rutin för registrering av överklagade beslut både vad gäller antal och utfall bedömdes också nödvändig. En rutin som beskriver hur ändrade beslut ska verkställas ansågs nödvändig i handläggningen. Slutligen bedömdes även viktigt att handlingsplaner uppdateras i enlighet med riktlinjerna.

Individ- och familjenämnden har delvis åtgärdat de rekommendationer som gavs. På grund av svårigheter med kompetensförsörjning har enheten för försörjningsstöd enligt nämnden prioriterat hantering av akuta ärenden. Det har inneburit att utvecklingsarbete prioriterats bort. Ett flertal rekommendationer kvarstår därför.

Vi ser positivt på att enheten för försörjningsstöd numera ingår i socialtjänstens övergripande kvalitetsledningssystem. Vi bedömer det även positivt att nämnden till viss del satt upp mätbara mål för försörjningsstöd. Att individ- och familjenämnden har en ambition att fokusera på utvecklingsarbete uppmuntras.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Revisorerna har beslutat att följa upp tidigare genomförda granskningar, som en del i revisorernas arbete under mandatperioden. Revisorerna följer upp granskningar, i vilka de lämnat rekommendationer eller där revisorerna identifierat förändringar i verksamhet, organisation eller lagstiftning som kan medföra en ökad risk.

I sin risk- och väsentlighetsanalys har revisorerna identifierat att det finns en risk för att fullmäktiges och nämndernas mål inte uppfylls, om rekommendationerna i nedanstående granskningar inte är åtgärdade. Följande granskningar ingår i årets uppföljning:

- ▶ Efterlevnad av riktlinjer för tjänsteresor (2014)
- ▶ Internkontroll av vikarieanskaffning (2014)
- ▶ Rektorernas arbetssituation (2015)
- ▶ Fritidshemmen som pedagogisk resurs (2015)
- ▶ Försörjningsstöd (2015)

2.2. Syfte

Syftet med den uppföljande granskningen, är att identifiera och granska vilka åtgärder som vidtagits inom revisorernas rekommendationer.

2.3. Genomförande

Skriftliga svar har inhämtats från berörda förvaltningar. Dokument som rör nämndernas beslutade åtgärder har analyserats. Kompletterande intervjuer har genomförts med tjänstepersoner inom förvaltningen.

2.4. Kvalitetssäkring

Skriftliga svar kommer inhämtas från berörda förvaltningar. Dokument som rör nämndernas beslutade åtgärder kommer att analyseras. Kompletterande intervjuer har genomförts med för granskningen relevanta tjänstepersoner. De har även beretts tillfälle att sakgranska rapporten för justeringar och synpunkter.

3. Efterlevnad av riktlinjer för tjänsteresor (2014)

Bakgrunden till granskningen som genomfördes år 2014 var att revisorerna identifierade en risk i att Umeå kommuns riktlinjer för tjänsteresor ej efterlevdes. Att kontroller och rutiner inom området fungerar, var enligt revisorernas bedömning angeläget utifrån ett förtroende-perspektiv samt för att säkerställa effektivt resursutnyttjande. Granskningen omfattade kommunstyrelsen, byggnadsnämnden, tekniska nämnden samt miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Kommunstyrelsen ansvarar för tillämpning, löpande uppföljning och utvärdering av riktlinjer för tjänsteresor. Umeå kommuns interna riktlinjer för tjänsteresor är antagna av kommunstyrelsens personalutskott (KSPU) och syftar till att successivt styra användningen av tjänsteresor på ett sätt som leder till att långsiktiga mål om effektivitet, miljöanpassning, säkerhet och föredöme uppnås. Riktlinjerna omfattar alla resor som görs för Umeå kommuns räkning av förtroendevalda och medarbetare i tjänsten.

Vid granskningstillfället 2014 framkom att genomförda tjänsteresor i stort var i enlighet med riktlinjerna och att de normalt sett beställdes och levererades av upphandlad reseleverantör. Användandet av privat bil vid tjänsteresor minskade inte, trots att det eftersträvats av kommunen. Granskningens stickprov indikerade korrekt attestering och godkännande av närmaste chef. Tydliga regleringar kring närmaste chefs godkännande av inrikes tjänsteresor saknades.

I granskningen framkom att användningen av kommunens leasade bilar inte var resurseffektiv. Leasingbilarna användes i betydligt mindre utsträckning än avsett. Detta, kombinerat med att kostnader för privat bil i tjänsten inte minskade, bedömdes inte förenligt med effektivt resursutnyttjande. Tekniska nämnden hade före granskningstillfället 2014 beslutat att dåvarande miljöbilpool successivt skulle ersättas av en pool bestående av elbilar, elhybrider och biogasbilar. Kommunstyrelsens arbetsutskott (KSAU) beslutade år 2012 om effektivisering och optimering av kommunens fordonspark. Fordon som kördes mindre än 1000 mil/år skulle ersättas med andra lösningar. KSPU gav personaldirektören i uppdrag att tillsammans med den gemensamma förvaltningen utarbeta en handlingsplan för att minska användandet av privata bilar i tjänsten. Handlingsplanen skulle återsäkras till utskottet i juni 2014. Vid granskningstillfället kunde inget resultat av ovanstående beslut återsäkras eller verifieras. De granskade nämnderna rekommenderades att säkerställa att beslut som tidigare fattats av nämnd förverkligas.

3.1. Granskningsresultat 2017

Förvaltningen (samhällsbyggnadskontoret) har lämnat ett gemensamt svar för kommunstyrelsen, byggnadsnämnden, tekniska nämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden. Nedan behandlas respektive rekommendation utifrån de svar vi inhämtat i denna uppföljande granskning:

- ▶ *Kommunstyrelsen bör kontinuerligt följa upp och kontrollera att riktlinjerna för tjänsteresor tillämpas och utvärderas.*

Förvaltningen beskriver att en kommungemensam arbetsgrupp för hållbara tjänsteresor tillsatts. Den kommungemensamma arbetsgruppen tog fram ett förslag till reviderade riktlinjer för resor i tjänsten som fastställdes av KSPU i april 2016. De reviderade riktlinjerna har en tydligare inriktning mot hållbara resval.

KSPU beslutade vid antagandet av riktlinjerna att dessa ska följas upp årligen. En uppföljning genomfördes i maj 2017. Enligt beslutsprotokollet visade uppföljningen att antal körda kilometer i hela kommunen hade ökat med 193 512 km från 2015 till 2016 till totalt 1 519 856 km. Ökningen medförde en kostnadsökning på 408 169 kr.

Av tabellen nedan framgår skillnaden (i kr och procentuell skillnad) för utbetalda bilersättningar för kommunstyrelsen och de tre nämnder som omfattades av granskningen år 2014.

Bilersättningar, kr (alla utbetalningar)			
	2015	2016	+/-
Kommunstyrelse	78 874	102 982	+ 24 108 kr (+31 %)
Teknisk nämnd	202 389	281 365	+ 78 976 kr (+39 %)
Byggnadsnämnd	11 809	14 912	+ 3 103 kr (+26 %)
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	2 297	812	- 1 485 kr (-65 %)

Kommunstyrelsen, tekniska nämnden och byggnadsnämnden visar en kostnadsökning för utbetalda bilersättningar inom sina verksamhetsområden. För kommunstyrelsen är den post som har ökat mest *Kommunpolitisk administration*. Tekniska nämndens enskilt mest ökade utgiftspost för utbetalda bilersättning är *Kommungemensam verksamhet/administration*. Byggnadsnämndens största ökning finns inom området *fysisk och teknisk planering*. Av det underlag vi tagit del av går det inte att utläsa vad miljö- och hälsoskyddsnämndens minskning består i, då nämnden endast har en utgiftspost.

Av kommunens uppföljning framgår att den största ökningen avser överförmyndarnämnden och i synnerhet ersättning till gode män för ensamkommande flyktingbarn. Ökningen är kopplad till de många ensamkommande barn som anlände till Sverige under 2015 och 2016. Med anledning av att kommunen minskar sin verksamhet beträffande ensamkommande barn, och att dessa barn fyller 18 år och inte längre anses som barn, bedömer förvaltningen att ersättningar till gode män kommer att minska framöver.

Av uppföljningen av riktlinjer för resor i tjänster framgår att den nämnd som har högst utbetald bilersättning är individ- och familjenämnden (1 069 565 kr). Posten utgörs i största del av ersättningar till kontaktpersoner och familjehem. Det är en ökning med 49 029 kr från förra året. Förvaltningen har inte angett några orsaker som förklarar ökningen. Övriga nämnder påvisar marginella förändringar för utbetald bilersättning. Samtidigt som utbetald bilersättning inte minskat har antalet företagskort hos Länstrafiken har ökat. Vi har inte analyserat varför det skett en ökning av företagskort hos Länstrafiken.

KSPU godkände uppföljningen och gav förvaltningen i uppdrag att återkomma med en fördjupad redovisning av för- och grundskolenämndens tjänsteresor i september (möte 25/9).

- *Kommunstyrelsen och tekniska nämnden bör säkerställa att tidigare fattade beslut kopplade till tjänsteresor och hållbart resande implementeras, följs upp och efterlevs.*

Inom Umeå kommun har ett antal beslut kopplade till tjänsteresor och hållbart resande fattats:

- KSAU beslutade år 2012 att effektivisera och optimera kommunens fordonspark. Effektiviseringen ska enligt beslutet innebära att ersätta fordon som körs mindre än 1000 mil per år med mer hållbara lösningar.
- Tekniska nämnden beslutade 2012 att miljöbilspoolen successivt skulle ersättas av elbilar, elhybrider eller biogasbilar. Enligt beslutet avsåg nämnden att miljöbilspoolen

år 2014 skulle innehålla 60 % elbilar. Resterade skulle successivt ersätta resterande med elhybrider och biogasbilar.

- ▶ KSPU beslutade i oktober 2013 att ta fram en handlingsplan som syftar till att minska användandet av privata bilar i tjänsten, avsedd att återrapporteras år 2014.

Istället för den handlingsplan som skulle tas fram enligt beslut i KSPU hänvisar tjänstepersoner inom förvaltningen till de reviderade riktlinjerna för resor i tjänsten. Vi noterar att den handlingsplan som KSPU beslutat att ta fram därmed inte realiserats. Av det underlag som vi granskat i denna uppföljning kan vi inte styrka att den nuvarande miljöbilspoolen består av hållbara alternativ.

Informationen kring tjänsteresor på intranätet har enligt förvaltningen förtydligats för att underlätta för alla anställda att agera i enlighet med riktlinjerna. Enligt förvaltningen framgår i riktlinjerna för resor i tjänsten att för resor under 5 km ska gång, cykel eller kollektivtrafik väljas i första hand.

Enligt förvaltningen tar tekniska nämnden upp riktlinjer för resor i tjänsten på dagordningen vid nämndens möten. Av protokollen från tekniska nämndens sammanträden detta år framgår att området funnits med på dagordningen vid ett tillfälle. Förvaltningen menar även att ämnet återkommande tas upp på ledningsgruppsmöten och arbetsplatsträffar. Varje enskild ny chef/medarbetare ska enligt förvaltningen introduceras i riktlinjerna. Förvaltningen beskriver att teknik som möjliggör för resfria möten demonstreras för anställda. Enligt uppgift från samhällsbyggnadskontoret råder överlag en generell återhållsamhet kring tjänsteresor, prövning av resor sker utifrån verksamhetens behov.

- ▶ *Kommunstyrelsen bör säkerställa att verksamheterna informeras om vilka riktlinjer som gäller.*

Enligt förvaltningen är informationen på Umeå kommuns intranät, som tidigare nämnts, tydliggjord och omstrukturerad för att underlätta för alla anställda. Förvaltningen beskriver att chefer informeras löpande om förbättringar på transportområdet och ändringar i riktlinjerna. Informationen delges via interna nyheter samt genom chefsdialoger med högsta tjänstemannaledning (två gånger per år).

Jämfört med de tidigare gällande riktlinjer för tjänsteresor innehåller de reviderade riktlinjerna ett förtydligande av chefers ansvar att säkerställa att alla medarbetare känner till innehållet i riktlinjerna, samt att dessa efterlevs av medarbetare.

- ▶ *Kommunstyrelsen och de granskade nämnderna bör, kopplat till kommunens miljömål, värdera vilka risker som finns för att dessa mål inte uppnås. Detta kopplat till tjänsteresor och hållbart resande.*

Umeå kommun har satt upp miljömålet *frisk luft*, i enlighet med målet för luftkvalitet i de av riksdagen nationellt beslutade miljömålen. Umeå kommun har också ett eget profilmål som beskriver att Umeå kommuns energianvändning ska utgå från förnybar energi, samt sträva efter att vara ledande i omställningsarbetet från fossila bränslen till förnybara lösningar.

Enligt förvaltningen tar riktlinjer för resor i tjänsten sin utgångspunkt i Umeå kommuns översiktsplan. Riktlinjerna bygger på en analys av ett åtgärdsprogram som gäller under perioden 2015-2021. Åtgärdsprogrammet (godkänt av kommunfullmäktige) innehåller ett eget avsnitt om resor i tjänsten. I avsnittet *Öka andelen hållbara resor inom kommunkoncernen* presenteras ett åtgärdsprogram för att förbättra luftmiljö och utveckla ett koncept för hållbart resande:

- att uppdatera riktlinjer för resor i tjänsten samt att tillse att dessa följs
- att utreda möjligheterna att erbjuda kollektivtrafikkort och cyklar som löneförmåner
- att den befintliga bilpoolen ska kompletteras/ersättas med elbilar
- att införa ekonomiska styrmedel för att tjänsteresor ska ske på ett mer hållbart sätt
- att centralisera ansvaret och ägandet av kommunens fordonspark
- att upprätta och implementera en policy för inköp och användning av fordon
- att genomföra en kartläggning av cykelparkeringsbehov samt behov av dusch- och ombytesmöjligheter i centrala stadsdelar, för anställda
- att upprätta en handlingsplan med fokus på logistik inom hemtjänsten

På Umeå kommuns hemsida beskrivs hur kommunen värderar risker med försämrad luftkvalitet i relation till målen om tillväxt och 200 000 medborgare till år 2050. Åtgärder som syftar till att förbättra luftkvaliteten presenteras för att uppnå en långsiktigt hållbar luftsituation i Umeå.

Det pågår enligt förvaltningen ett arbete med att ersätta och komplettera befintlig bilpool med elbilar. En upphandling är annonserad under 2017, med ett långsiktigt mål att få 100 % elfordon på sikt. Förvaltningen beskriver att tekniska nämnden under september/oktober 2017 kommer få "Policy för fordon och transporter" för antagande. Policyn godkändes i juni 2017 av stadsdirektörens ledningsgrupp (SDL). Enligt förvaltningen ska en sammanhållen fordonspark möjliggöras med hjälp av en tjänst som fordonsansvarig (ej heltid). Tidplanen för implementering av tjänsten är förskjuten med anledning av oklarheter i finansieringen. Förvaltningen beskriver att målet är att en fordonsansvarig ska kunna börja sin tjänst 2018.

I ett beslutsprotokoll från KSPU framgår att riktlinjer för resor i tjänsten måste utformas med hänsyn till diskrimineringslagens krav på jämställdhet. Riktlinjerna får inte hindra anställdas möjligheter att kunna förena arbetsliv med föräldraskap även om det riskerar att motverka uppfyllelsen av kommunens miljömål.

Något särskilt arbete med att värdera risker kopplade till miljömålen genomförs enligt förvaltningen inte i arbetet med internkontrollplanerna. Förvaltningen medger att risker som tas upp i internkontrollrapportering i större utsträckning skulle kunna kopplas till miljömålen. Av det material vi erhållit framgår inte att tekniska nämnden eller kommunstyrelsen har genomfört riskvärderingar avseende miljömålen i internkontrollarbetet.

3.2. Samlad bedömning utifrån den uppföljande granskningen 2017

Vår samlade bedömning är att nämnderna till viss del har vidtagit åtgärder kopplade till de rekommendationer som lämnades vid granskningstillfället.

Vi anser att det är positivt att chefer och ledning kontinuerligt får information om förändringar och förbättringar inom området. Vi bedömer att kommunstyrelsen säkerställer att verksamheterna informeras om riktlinjer för resor i tjänsten genom förtydligad information på intranät, samt löpande dialog med tjänsteledning. Att kommunen sedan granskningen tillsatt en kungörelsegrupp för arbete med hållbara tjänsteresor som uppdaterat samt reviderat riktlinjerna bedöms vara ett led i att säkerställa innehållet och tillämpningen av riktlinjerna.

Vi noterar att handlingsplanen för att minska användandet av privat bil i tjänsten ännu inte tagits fram, vilket vi anser vara en brist. Förvaltningen hänvisar istället till reviderade riktlinjer för resor i tjänsten. Utifrån det som underlag tillhandahållits för denna uppföljning kan vi dock ej se att KSPU har beslutat om att riktlinjerna ska ersätta handlingsplanen.

I samband med att riktlinjerna reviderades (april 2016) beslutade KSPU att årligen följa upp dess efterlevnad. Utifrån den uppföljning som presenterades i maj 2017 framgick att ersättningen för resor med privat bil har ökat. Vi bedömer att kommunstyrelsen tar sitt uppföljande ansvar, dock ej att kommunstyrelsen säkerställer efterlevnaden av riktlinjerna. Vi anser att det är rimligt att utbetalningar avseende bilersättning för gode män ökat med anledning av de många ensamkommande barn som anlände 2015/2016. Dock framgår av uppföljningen att i stort sett alla nämnders kostnader för utbetald ersättning av privat bil i tjänsten ökat, om än marginellt. Vi konstaterar därmed att kommunstyrelsen inte tillser att riktlinjerna efterlevs i tillräcklig utsträckning. Rekommendationen kvarstår därför.

Av det material som vi erhållit framgår inte att kommunstyrelsen och tekniska nämnden värderat konsekvenser av att miljömålen inte nås, och kopplat dessa till tjänsteresor och hållbart resande. I arbetet med internkontrollplanen uppger förvaltningen att allmänna risker tas upp till diskussion. Dessa har dock inte dokumenterats eller på ett tydligt sätt kopplats till miljömålen, varför vi bedömer att rekommendationen inom området kvarstår.

Vidare rekommenderas fortsättningsvis att:

- ▶ *Kommunstyrelsen bör kontinuerligt följa upp och kontrollera att riktlinjerna för tjänsteresor tillämpas och utvärderas*
- ▶ *Kommunstyrelsen och tekniska nämnden bör säkerställa att tidigare fattade beslut kopplade till tjänsteresor och hållbart resande implementeras, följs upp och efterlevs*
- ▶ *Kommunstyrelsen och de granskade nämnderna bör, kopplat till kommunens miljömål, värdera vilka risker som finns för att dessa mål inte uppnås. Detta kopplat till tjänsteresor och hållbart resande*

4. Internkontroll av vikarieanskaffning (2014)

Den granskning av internkontroll av vikarieanskaffning som genomfördes år 2014 motiverades av att revisorerna i sin riskanalys identifierat att nämnder med skolansvar inte fullt ut säkerställt en process för vikarieanskaffning. Nämnderna är enligt kommunallagen ansvariga för att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Granskningen omfattade gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, för- och grundskolenämnden, kommunstyrelsen och de tre dåvarande kommundelsnämnderna¹.

Vid granskningstillfället 2014 framkom att en stor mängd vikarier sattes in via Bemanningscentrum för att täcka behov som uppstått på grund av sjukdom, resa, etc. Enskilda skolor och lärare kontaktade vid behov också vikarier, vilket innebar att det fanns flera tillvägagångssätt för vikarieanskaffning. Detta trots att principen om *en väg in* eftersträvades.

I granskningen framkom att det fanns rutiner, styrdokument och beslutade riktlinjer för vikarieanskaffning på Bemanningscentrum avseende för- och grundskolor samt gymnasieskolor. Vad som däremot inte fanns var en tydlig överenskommelse mellan Bemanningscentrum och skolenämnderna kring hanteringen av vikarieanskaffning och respektive parts ansvar och roll. Uppföljning och utvärdering av vikarieanskaffningsprocessen genomfördes av kommunstyrelsens personalutskott (KSPU) samt för- och grundskolenämnden.

Den samlade bedömningen var att arbetet med kontroller och systemstöd var ändamålsenligt. Vikarieanskaffningsprocessen ansågs dock ej vara tillfredsställande, eftersom det fanns en otydlighet i roller och kontrollfunktion. Detta medförde en risk att grundbemanningen förstärktes med vikarier.

4.1. Granskningsresultat 2017

Nedan behandlas den rekommendation som lämnades vid granskningstillfället utifrån de svar som inhämtats i denna uppföljande granskning. Kommunstyrelsen ombads inte yttra sig i denna uppföljning eftersom rekommendationen riktades till skolenämnderna. För- och grundskolenämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har lämnat ett gemensamt svar:

- ▶ *Skolenämnderna bör tydliggöra vikarieanskaffningsprocessen och i detta samverka med kommunstyrelsens personalutskott för att uppnå en tydlighet i Bemanningscentrums roll kontra verksamheternas.*

Under våren 2015 tillsattes en referensgrupp för att arbeta med utvecklingsområden som identifierats inom verksamheten och i granskningsrapporten. Referensgruppen bestod av verksamhetsföreträdare, rektorer och förskolechefer från fyra skolområden samt representanter från Bemanningscentrum och personalfunktionen. Referensgruppen identifierade sex förbättringsområden:

- ▶ Bemanningsprinciper
- ▶ Rekrytering
- ▶ Bemanning och bemanningsekonomi
- ▶ Vikariehantering
- ▶ Frånvarohantering
- ▶ Vikariepooler

¹ Upphörde 2014-11-30 enligt beslut i kommunfullmäktige.

Enligt nämnderna har arbetet i referensgruppen och under ledarkonferensen² utmynnat i riktlinjer för korttidsbemanning inom för- och grundskoleverksamhet. Riktlinjerna baseras på en överenskommelse mellan Bemanningscentrum och för- och grundskolan.

Av riktlinjerna framgår Umeå kommuns bemanningsprinciper och vikarieansaffningsprocess. Bemanningscentrums respektive personalfunktionens uppgifter tydliggörs i dokumentet. Av riktlinjerna framgår att utbildningsverksamheten ska beställa korttidsvikarier hos Bemanningscentrum via systemet Time Care Pool³. Vid beställning anger verksamheten varför vikariebehovet uppstått. Efter mottagen beställning har Bemanningscentrum i uppgift att säkerställa kompetens och lämplighet hos vikarien. Bemanningscentrum tar bland annat utdrag ur polisregistret och säkerställer lämplig introduktion för vikarien. I övrigt ska Bemanningscentrum enligt riktlinjerna även områdesindela vikarier. Om behov finns ska Bemanningscentrum beställa korttidsvikarier hos externa bemanningsföretag.

Riktlinjer för korttidsbemanning fastställdes på förvaltningsnivå i utbildningsdirektörens ledningsgrupp våren 2016, med ikraftträdande under hösten 2016. Förvaltningen avsåg följa upp riktlinjerna i maj 2017. Detta har enligt förvaltningen ej genomförts med anledning av vankanser som påverkat implementeringsarbetet. Ytterligare rekryteringar till chefsposter genomförs enligt förvaltningen under hösten 2017. Förvaltningen avvaktar därför med uppföljningen till tidigast våren 2018.

Enligt förvaltningen har strategin för implementering av riktlinjerna inte genomförts i avsedd utsträckning då verksamheterna saknat nyckelfunktioner. Den rådande bristen personell kompetens, kombinerat med förvaltningens dimensionering av resurser till rekryteringsprocessen har enligt förvaltningen påverkat möjligheterna till implementering av riktlinjerna. Enligt förvaltningen har resurser inte utökats, trots att verksamheterna upplevt ett stort behov av stöd inom rekryteringsområdet.

Implementeringsarbetet genomförs enligt förvaltningen successivt per skolområde. Enligt förvaltningen var Område Nord först ut att omfattas av den nya processen för korttidsbemanning. Område Öst ska parallellt arbeta med att applicera rutiner i sin verksamhet. I samband implementering ute på skolområdena utförs följande insatser:

- ▶ Respektive skolområde ska koppla sin verksamhet mot organisationsträd i Time Care Pool
- ▶ Utbildning av vikariebeställare i Time Care Pool och skapa struktur för telefon-slinga/samarbete med övriga skolområden
- ▶ Beställningsrutin ska förankras hos chefer och personal
- ▶ Utbildning i bemanningsekonomi och schemaläggning (avropas efter behov)

Skolområde Väst och Syd utvecklar för närvarande förutsättningarna för poolverksamhet, enligt förvaltningen. Parallellt med detta implementeringsarbete har Bemanningscentrum enligt nämnderna kontinuerligt rekryterat nya korttidsvikarier till Umeå kommun.

Förvaltningen har upprättat en aktivitetsplan, med koppling till nämndens kompetensförsörjningsplan. Aktivitetsplanen innehåller enligt förvaltningen ett avsnitt som innefattar att alla verksamheter successivt ska ges stöd via kommunens centrala korttidsbemanning. Vi har

² Ledarkonferensen genomfördes 12 december 2015. Medverkande var för- och grundskolans rektorer och förskolechefer.

³ Time Care Pool är ett program som assisterar kommuner med personal- och resursplanering.

översiktligt granskat aktivitetsplanens innehåll. Vi bekräftar att riktlinjer för korttidsbemanning enligt planen ska implementeras inom befintlig ram under 2017-2019.

4.2. Samlad bedömning utifrån den uppföljande granskningen 2017

Vi bedömer att för- och grundskolenämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har åtgärdat rekommendationen.

Vi ser positivt på att vikarieanskaffningsprocessen tydliggjorts i samverkan genom en referensgrupp med företrädare för skolverksamhet, Bemanningscentrum samt personalfunktionen. I den överenskommelse som ingår i riktlinjerna bedömer vi att Bemanningscentrum respektive verksamheterna tydliggjort ansvars- och rollfördelning.

Utifrån det underlag som vi tagit del av kan vi konstatera att vikarieanskaffningsprocessen är tydliggjord genom förvaltningens framtagna riktlinjer för korttidsbemanning.

Vi bedömer att rekommendationen från granskningen 2014 är åtgärdad. I samband med pågående implementeringsarbete är det dock angeläget att nämnden är uppmärksam på vilka risker och konsekvenser som förändringen kan medföra. Det är av vikt den uppföljning som enligt tidsplan skulle ha genomförts i maj 2017 genomförs utan alltför betydande förseningar.

5. Rektorernas arbetssituation (2015)

Revisorerna beslutade år 2015 att göra en fördjupad granskning av rektorernas arbetssituation. Ett förtydligande i skollagen år 2012 medförde en förstärkning av rektorns beslutanderätt och ansvar för måluppfyllelse. Detta, tillsammans med Skolinspektionens slutsats om att rektorernas roll behövde förtydligas, motiverade granskningen. Syftet var att undersöka om för- och grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden säkerställt att rektorerna har förutsättningar för att klara av sitt uppdrag.

Granskningen konstaterade att rektorernas ansvarsområde var tydligt och att det stöd som respektive rektor behövde identifierades genom dialog under utvecklingssamtal/resultatsamtal, där även uppföljning av arbetssituation genomfördes.

Av granskningen framkom att ansvaret för lokaler upplevdes otydligt. Fastighet ansvarade formellt för lokaler. Stödet till rektorernas pedagogiska arbete bedömdes vara tillräckligt.

Granskningens slutsats var att det fanns välfungerande strukturer för rektorer att signalera behov och att det erbjöds individuellt stöd för varje rektor. Rektorernas stöd i det pedagogiska arbetet bedömdes som tillräckligt. Rektorerna uppfattades i granskningen som aktiva i det övergripande utvecklingsarbetet. Dock uppgav de att rektorernas egen kompetensförsörjning ofta behövde ske på fritiden med anledning av tidsbrist under arbetstid.

5.1. Granskningsresultat 2017

Nedan behandlas respektive rekommendation utifrån hur verksamheten idag bedrivs, enligt de svar vi inhämtat i denna uppföljande granskning. För- och grundskolenämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har i stora delar svarat gemensamt på rekommendationerna:

- ▶ *För- och grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden bör tillse att det administrativa stödet och framförallt stödet från Fastighet stärks för att rektorerna ska få en arbetssituation som är hållbar över tid.*

Enligt nämnderna genomfördes en utredning av det administrativa stödet inom område Utbildning under 2016. Syfte var att säkerställa en likställd administration mellan skolverksamheterna. Utredningen benämndes *Likställd administration* och visade ett ökat behov av:

- ▶ kvalificerad administration
- ▶ likvärdigt erhållit stöd till chef
- ▶ flexibelt nyttjande av resurser över områdesgränser
- ▶ ledning och styrning mot administrativa mål
- ▶ fler karriärvägar för administratörer
- ▶ att minska arbetsbelastningen hos skolledare

Med utredningen som utgångspunkt arbetar ledningen inom område Utbildning med ett framtagande av en åtgärdsplan. Det förslag som för närvarande bereds riktar sig mot en samordnad administration för verksamhetsnära processer. Syftet med åtgärdsplanen är att minska arbetsbelastningen för skolledare. Vi har mottagit utredningen och kan konstatera att rapporten grundligt beskriver verksamheternas administrativa belastning och fokuserar på långsiktiga lösningar.

Nämnderna beskriver att det inom personalfunktionen har inrättats en tjänst som personal-

strateg på verksamhetsnivå. Enligt nämnderna innebär det att det kvalificerade stödet gällande personalfrågor har förstärkts. Från 1 april 2017 finns tre personalstrategier samt en personalchef som är avsedda att vara stöd till område Utbildning. Enligt nämnderna är detta en utökning av resurser.

Vad gäller rektorernas arbetssituation och behovet av administrativt stöd i fastighetsfrågor beskriver nämnderna att stödet på verksamhetsnivå i princip fördubblats. Från 2016 finns tre lokalplanerare vars uppgift, enligt nämnderna, är att utgöra stöd till skolledare inom område Utbildning i frågor som rör fastighet och lokaler.

- ▶ *Såväl rutiner som forum för samarbete mellan skolan och fastighet behöver ses över. Arbetsformer för att planera och följa upp stödet på ett systematiskt sätt bör etableras.*

Lokalplanerare inom område Utbildning ska enligt nämnderna fungera som en samordnande funktion mellan Fastighet och skolledare inom område Utbildning. Dessa funktioner ska säkerställa att rutiner följs och vidareutvecklas.

Fastighet har genomfört utbildnings- och informationsinsatser i ledarlagen kring frågor som rör fastighets- och lokalfrågor. Av nämndernas svar framgår även att huvudskyddsombud och Fastighet har genomfört möten för att säkerställa gällande rutiner.

Lokalberedningsgruppen (LOBER) är ett mötesforum som ska kanalisera och bereda frågor med koppling till fastighet och lokaler. LOBER fungerar som direktörernas beredningsgrupp och utgör ett forum för samverkan inom utvecklingsfrågor. Forumet omfattar enligt uppgift kommunens alla verksamhetsområden. Enligt uppgift syftar LOBER till att säkerställa dialog mellan verksamhet och stödfunktion, för att möjliggöra avlastning för skolledarna. Målet är att säkerställa en ändamålsenlig lokalförsörjning till verksamheterna, med fokus på kostnadseffektivitet och hållbarhet.

Av nämndernas svar framgår att det under hösten 2016 genomförts en utbildningsinsats till chefer inom för- och grundskolans område av ESAM⁴. Utbildningsinsatsen har enligt förvaltningen renderat i ett egenkontrollprogram till stöd för skolledarna. Egenkontrollprogrammet tillkom i syfte att systematisera planering och uppföljning inom området. Rektorerna inom Umeås gymnasieskolor (UGS) har fått utbildning av ESAM. Egenkontrolldokumentet syftar till att säkerställa chefers kännedom om vilka krav som myndighetsråd och författningar ställer på egenkontroll i skolverksamhet. I egenkontrollen ingår systematisk och löpande riskbedömning avseende exempelvis systematisering av klagomålshantering och rutin för riskbedömning.

UGS har därutöver, enligt nämnderna, ett fungerande kvalitetsarbete med hjälp av årshjulet. Årshjulet fungerar som stöd för systematisering i planerings- och uppföljningsarbetet.

För- och grundskolenämnden har genom beslutad uppdragsplan och kompetensförsörjningsplan identifierat flera uppdrag där förvaltningen ska vidta åtgärder i syfte att förbättra arbetsmiljön. Förvaltningens aktivitetsplan med koppling till nämndens kompetensförsörjningsplan innehåller enligt uppgift insatser som ska förbättra arbetsmiljösituationen och säkra kompetensförsörjning. Vi har granskat aktivitetsplanen och kan bekräfta att båda nämnderna har beslutat om att tillämpa projektet *Från risk till frisk* som syftar till att förbättra arbetsmiljö och minska ohälsa. Aktivitetsplanen innehåller även insatser med fokus på kompetensförsörjning.

⁴ ESAM är ett konsultföretag som erbjuder tjänster inom hållbar utveckling, exempelvis hållbart ledarskap.

5.2. Samlad bedömning utifrån den uppföljande granskningen 2017

Vi bedömer att för- och grundskolenämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden utifrån det underlag vi tagit del av uppvisar att åtgärder har vidtagits för att rektorernas arbetssituation ska vara hållbar över tid. Vi anser att årshjulet och egenkontrollprogrammet är exempel på åtgärder som bidrar till ökad systematik i planerings- och uppföljningsarbete.

Att mötesformer och forum för samverkan mellan verksamheter inrättats är positivt för att stärka det administrativa stödet till rektorer. Det gäller även utökade resurser som tillser det administrativa stödet.

Vi bedömer att det administrativa stödet har stärkts till skolledare har stärkts. Vad avser rekommendationen beträffande att se över rutiner och forum för arbete beskriver nämnden att det genomförts möten och informationsinsatser för ändamålet. Vi kan även bekräfta att det i förvaltningens aktivitetsplan ingår kompetenshöjande insatser. Vi bedömer att nämnderna har vidtagit åtgärder för att förbättra samarbetet mellan skolförvaltningen och Fastighet. Dels genom LOBER, men även i form av tillgängliggjorda resurser.

Vi bedömer att de rekommendationer som lämnades vid tillfället för den föregående granskningen har åtgärdats.

6. Fritidshemmen som pedagogisk resurs (2015)

En granskning av fritidshem som pedagogisk resurs genomfördes år 2015. Syftet var att bedöma hur för- och grundskolenämnden säkerställde verksamhetens kvalitet, att resurserna togs tillvara på ett effektivt sätt, samt att fritidshem utgör en säker miljö för barnen att vistas i. Vid granskningstillfället pågick arbeten i verksamheterna för att förbättra miljön för barnen, bland annat i samarbete med Umeå universitet. Bedömningen som gjordes 2015 var att resurserna togs tillvara på ett effektivt sätt samt att för- och grundskolenämnden genom sin styrning säkerställde verksamhetens kvalitet.

Sett till givna resurser ansågs fritidsverksamheten i Umeå kommun, i förhållande till andra kommuner, vara en prioriterad verksamhet. Rektorer uppgav dock att det saknades ekonomiska förutsättningar för att bedriva god verksamhet hela skoldagen. Fritidspedagogerna upplevde generellt sett att deras kompetensförsörjning åsidosattes till följd av bristande resurser. Granskningen synliggjorde några bristområden som mynnade ut i ett antal rekommendationer. I april 2016 yttrade sig för- och grundskolenämnden över granskningsresultatet och i den uppföljande granskningen har de återigen tagit ställning till rekommendationerna.

6.1. Granskningsresultat 2017

Nedan behandlas respektive rekommendation utifrån hur verksamheten bedrivs idag, baserat på de svar vi inhämtat i denna uppföljande granskning.

- ▶ *Säkerställ att samtliga incidenter rapporteras.*

För- och grundskolenämnden svarar att det i årshjul på samtliga nivåer finns såväl uppföljning av tillbud- och olycksfall, som anmälningar om kränkande behandling och diskriminering. Genomförande av tidsatta aktiviteter i årshjulen bidrar till att säkerställa att personal får ta del av riktlinjer och rutiner för incidentrapportering, menar förvaltningen. En sådan är informations- och utbildningstillfällen kopplade till incidentrapportering som enligt förvaltningen vanligtvis ges vid terminsstarter.

Enligt förvaltningen följer alla förskolor och skolor skollagens 6 kap. 10 § om skyldighet att anmäla kränkningar, trakasserier och diskriminering. Detta är enligt förvaltningen en del i det systematiska kvalitetsarbetet. Förvaltningen beskriver att det finns en samsyn hos personalen i vilka händelser som upplevs som incidenter.

Enligt förvaltningen planeras likabehandlingsarbetet på årsbasis utifrån årshjulet. Förvaltningens likabehandlingsplan har enligt uppgift tidigare utformats med stöd av Diskrimineringsombudsmannens verktyg *Plan för skolan*. Användningen av verktyget har upphört efter en lagändring i diskrimineringslagen. Lagändringen trädde i kraft 1 januari 2017 och enligt förvaltningen ska kommunen fortsättningsvis använda ett lokalt utarbetat webbsystem för att rapportera in anmälningar. Förvaltningen uppger att vid nyanställning säkerställer rektor, tillsammans med skolans elevhälsoteam, att anställda informeras och utbildas i hur inrapporteringssystemet fungerar.

Webbsystemet möjliggör för personal att översända incidenter till rektor/förskolechef. Rektor/förskolechef sänder i sin tur vidare rapporteringen till berörd huvudman. Förvaltningens jämlikhetsutvecklare med inriktning på likabehandling läser enligt uppgift alla anmälningar som rektor/förskolechef skickar in. Jämlikhetsutvecklaren återkopplar synpunkter till rektor/förskolechef på hur anmälningen bör hanteras.

Förvaltningen meddelar att det webbaserade systemet möjliggör för varje enhet att se sin egen statistik. Statistiken (i form av antal och typ av anmälningar, kön, årskurs, plats, etc.) kan kartläggas och analyseras när enheterna upprättar mål för sin verksamhet.

För- och grundskolenämnden får enligt förvaltningen årligen information om den totala statistiken över antalet anmälningar. Enligt förvaltningen återkopplar jämlikhetsutvecklaren årligen resultatet av incidentrapporteringen till berörda ledarlag. Ledarlagen drivs av skolområdeschef i syfte att främja erfarenhetsutbyte mellan rektorer. Jämlikhetsutvecklaren informerar även om diskrimineringslagen och om rutinen för anmälan.

Den centrala skolförvaltningen har under 2016 informerat alla chefer om skollagens och arbetsmiljölagens bestämmelser angående rapportering av kränkningar, incidenter och olycksfall. Den centrala ledningen har även beslutat att för- och grundskolechef regelbundet, med sina rektorer, ska lyfta frågan om de anmälningar om upplevd kränkande behandling och tillbud- och olycksfall som skolorna i området lämnat till huvudmannen.

- ▶ *Fortsätt att stärka fritidspedagogernas möjligheter till kompetensutveckling*
- ▶ *Sprid goda exempel på väl fungerande samarbete mellan lärare och fritidspedagoger inom ramen för den sammanhängande skoldagen.*

I samband med nämndens yttrande vid granskningstillfället beslutade nämnden att fritidspedagogernas möjligheter till kompetensutveckling skulle ingå i aktivitetsplanen kopplad till den kompetensförsörjningsplan som togs fram under våren 2016. I aktivitetsplanen beskrivs 16 olika aktiviteter, dock ingen som uttryckligen går att koppla specifikt till kompetensförsörjning för fritidspedagoger. Vi noterar att benämningarna *fritidshem* eller *fritidspedagog* inte återfinns i aktivitetsplanen.

Förvaltningen exemplifierar hur rektorer skapar förutsättningar för fritidshemspersonal att delta i kompetenshöjande insatser. Dels genom att verksamheterna avsätter tid för kontinuerlig lokal kompetensutveckling och dels genom aktiviteter som enligt förvaltningen kan vara att ta del av forskning, föreläsningar och utbildning kopplad till läroplanen. Förvaltningen beskriver att arbetslag med gemensam planeringstid utgör forum för kompetensutveckling.

Fritidspedagoger ges enligt uppgift möjlighet att anmäla sig till utbildningar som anordnas via huvudman, universitet eller Skolverket. Anmälan sker till ansvarig rektor. Förvaltningen beskriver att alla fritidspedagoger i september 2017 kallades till en föreläsning kring inläring, hur barns uppmärksamhets styrs samt hur kunskaper hos barn automatiseras och lagras.

Enligt förvaltningen samarbetar lärare och fritidspedagoger i elevvårdsärenden. Arbetet med elevvårdsärenden kräver enligt uppgift en gemensam värdegrund och goda personliga relationer mellan fritidspedagoger och lärare. Förvaltningen redogör för ett antal exempel på hur rektorer och skolverksamheter arbetar för att sprida väl fungerande samarbeten:

- ▶ Ämneslärare undervisar teoretiskt inom ett ämne som fritidspedagoger knyter an till genom praktiskt lärande
- ▶ Fritidspedagoger planerar för rastaktiviteter som ämneslärare tar vid tillsammans med elever
- ▶ Inför utvecklingssamtal bidrar fritidspedagoger till att synliggöra barnets dag till elevernas vårdnadshavare

Fritidshemsnätverket är enligt förvaltningen ett exempel på samarbete och samverkan mellan skola och fritidshem inom skolområdena. Förvaltningen beskriver att det i nätverket diskuteras och presenteras exempel på samverkan och samarbete. Syftet med nätverket är kollegialt lärande och kunskapsfördjupning för fritidspedagogerna. Förvaltningen beskriver att nätverksträffarnas innehåll baseras på fritidshemmets läroplan.

Ytterligare exempel på samarbete är, enligt förvaltningen, att fritidshem inom kommunen genomför studiebesök verksamheterna emellan. Detta förekommer enligt uppgift både inom och mellan skolområden.

Fritidshem i kommunens verksamhet har enligt förvaltningen uppdrag från Skolverket, som innebär att medarbetare föreläser på nationell nivå vid skolkonferenser. Avsikten är att berätta om verksamheternas goda kvalitet. Enligt förvaltningen kan dessa insatser bidra till fritidspedagogers kompetensutveckling.

Nämnden beskriver att fritidspedagogers behov av kompetensutveckling kan synliggöras genom resultat- och utvecklingssamtal. Av nämndens kompetensförsörjningsplan framgår att resultat- och utvecklingssamtal är ett årligen återkommande strukturerat samtal mellan medarbetare och chef. I samtalet kan medarbetarens behov av kompetensutveckling fångas upp genom att synliggöra medarbetarens möjligheter till att utveckla verksamheten. Efter samtalet upprättas enligt uppgift en skriftlig individuell utvecklingsplan som dokumenteras och kvitteras. Vi anser att resultat- och utvecklingssamtalet är en del i att stärka medarbetares möjlighet till kompetensutveckling. Vi noterar dock att detta är en generell insats, och inte särskilda åtgärder som specifikt stärker fritidspedagogers möjlighet till kompetensutveckling.

Medarbetare och chefer ska enligt nämnden bidra till att skapa och upprätthålla ett kreativt arbetsklimat och arenor för dialog, lärande och erfarenhetsutbyte. Utöver det innehåll som presenteras i kompetensförsörjningsplanen, framgår att som komplement till den individuella utvecklingsplanen kan det vara intressant att ta fram en övergripande utbildningsplan för bristyrken. En del i aktivitetsplanen är att utreda förutsättningar för att i samarbete med Umeå universitet vidareutbilda akademiker till bristyrken inom område Utbildning.

- ▶ *Säkerställ att fritidspedagogerna där det är aktuellt har tillräcklig tid för att ställa om lokaler till fritidsverksamhet efter den ordinarie skoldagens slut.*

Av förvaltningens uppgifter framgår att fritidspedagogerna i sitt arbetsschema har förberedelsetid inplanerad innan fritidsverksamheten startar. Förvaltningen menar att syftet med tiden är att förbereda verksamheten och lokalen. Enligt uppgift finns variationer mellan skolorna i vilken utsträckning förberedelsetid finns inplanerad i schemat. Detta med anledning av att varje enskild rektor avgör och tar beslut om planeringstiden för fritidspedagogerna som arbetar i fritidshemmen. Enligt förvaltningen tas beslut om planeringstid alltid i dialog mellan rektor och fritidspedagog. Hur mycket tid som avsätts avgörs, enligt uppgift, huvudsakligen av lokalernas utformning, som kan skilja sig mellan olika enheter.

Förvaltningen beskriver att några skolenheter har stationära hemvisten för fritidshemmen. Möjligheten till hemvisten underlättar enligt uppgift omställningen eftersom nödvändiga hjälpmedel och material redan finns tillgängliga.

- ▶ *Utveckla uppföljningen så att kostnaderna för fritidshemmen och fritidspersonalens tidsanvändning kan analyseras på ett enkelt sätt.*

Nämnden framhåller i sitt svar att nuvarande ekonomisystem ger goda möjligheter att följa upp och analysera kostnader för fritidshem. Uppföljning av personalkostnader görs i ekonomisystemet med hjälp av anvisningar. Anvisningar om fördelning av personalkostnader mellan fritidshem och skola har enligt förvaltningen tagits fram av utbildningsdirektörens ledningsgrupp. Anvisningarna tydliggör vilka arbetsuppgifter som utförs inom fritidshemmets verksamhet och vilka som utförs inom skolans verksamhet. Följande arbetsuppgifter, som personal i fritidshemmet kan ha, ska enligt förvaltningen *inte* belasta fritidshemmets utgifter:

- ▶ Tjänstgöring i förskoleklass
- ▶ Tjänstgöring som lärare
- ▶ Elevassistent till enskild elev

All övrig tid som fritidspersonal tjänstgör under skoldagen utgörs enligt förvaltningen av skolamverkan, vilket tillhör fritidshemmets verksamhet. Anvisningarna förtydligar att denna typ av arbetsuppgifter är:

- ▶ Resurs i klassrummet
- ▶ Pedagogiska aktiviteter med grupper av elever under lektionstid
- ▶ Rastaktiviteter, rasttillsyn
- ▶ Tillsyn i matsal

Förvaltningen medger att det inte är lätt att korrekt återge kostnader för personal. Ekonomer ska enligt förvaltningen stödja rektorerna i arbetet så att kostnader redovisas korrekt. För- och grundskolenämnden beslutade i uppdragsplanen för 2017-2019 att verksamheten ska utveckla uppföljning och analys av kostnaderna för fritidshemmen.

Arbetet med att synliggöra hur resurserna för fritidshem används är enligt förvaltningen ännu ej fördelat, påbörjat eller tidsatt. Vid begäran har vi inte tagit del av underlag som styrker hur anvisningarna tillämpas i praktiken i form av konteringsnummer eller kostnadsfördelning.

6.2. Samlad bedömning utifrån den uppföljande granskningen 2017

Den samlade bedömningen är att nämnden i sitt arbete i stor utsträckning åtgärdat de rekommendationer som lämnades vid tillfället för granskningen.

Vi bedömer att nämndens insatser för att säkerställa att samtliga incidenter inom skolverksamheten rapporteras är tillräckliga. Nämndens arbete med informationsinsatser och webbserat system som möjliggör uppföljning är positivt. Som systemet är utformat bedömer vi att det är av vikt att tillvägagångssättet är starkt förankrat hos medarbetare och att medarbetare ges möjlighet att rapportera incidenter. Detta eftersom systemet bygger på att alla medarbetare rapporterar in samtliga incidenter.

Vi bedömer att nämnden informerar om åtgärder som syftar till att säkerställa förbättrad incidenthantering- och rapportering. Detsamma gäller rekommendationen om att nämnden, där det är aktuellt, ska avsätta tid för att ställa om lokaler efter den ordinarie skoldagens slut. Vad avser rekommendationen att sprida goda exempel på samarbete mellan lärare och fritidspedagoger bedömer vi att nämnden åtgärdat i tillräcklig grad.

Sedan tidigare granskning har utbildningsinsatser i syfte att stärka fritidspedagogers möjlighet till kompetensutveckling genomförts, enligt uppgift från förvaltningen. Utifrån den information vi fått vid intervjuer är vår bedömning att åtgärder vidtagits. Vi har i denna uppföljande granskning inte undersökt huruvida de insatser som vidtagits har varit tillräckliga.

Vidare har vi inte tagit del av underlag som styrker att anvisningarna för resursfördelning i dagsläget möjliggör för att på ett enkelt sätt analysera fritidspersonalens användning. Detta

eftersom vi inte har underlag som styrker att anvisningarna tillämpas i praktiken. Således bedömer vi att rekommendationen kvarstår.

Mot bakgrund av detta kvarstår följande rekommendation:

- ▶ *Utveckla uppföljningen så att kostnaderna för fritidshemmen och fritidspersonalens tidsanvändning kan analyseras på ett enkelt sätt.*

7. Försörjningsstöd (2015)

Granskningen av försörjningsstöd år 2015 syftade till att bedöma om rutiner och riktlinjer var ändamålsenliga och att rättssäkerheten för individen fungerade på ett tillfredsställande sätt. Försörjningsstöd regleras i socialtjänstlagen (SoL), som ställer krav på att rätten till bistånd ska tillförsäkras genom en rättssäker och likvärdig biståndsbedömning.

Granskningen visade att det inte fanns något ledningssystem för handläggning enligt SOSFS 2011:9⁵ på enheten för försörjningsstöd. Trots att ett ledningssystem på övergripande nivå finns inom socialtjänsten reglerades försörjningsstöd istället genom riktlinjer och rutiner. Egenkontrollen inom enheten för försörjningsstöd bedömdes inte tillräcklig, ej heller bedömdes nämndens internkontroll i handläggning av ekonomiskt bistånd som tillräcklig. I huvudsak bedömdes det generella arbetet med att ge hjälp till självförsörjning bedrivas på ett ändamålsenligt sätt.

Individ- och familjenämnden yttrade sig över rekommendationerna 2015 och besvarade på vilket sätt de avsåg hantera granskningens rekommendationer. I denna uppföljande granskning har nämnden beskrivit på vilket sätt de hanterat rekommendationerna därefter.

7.1. Granskningsresultat 2017

Nedan behandlas respektive rekommendation utifrån de svar som inhämtats i denna uppföljande granskning:

- *Överväg att formulera tydliga mål för försörjningsstödet som är mätbara.*

En reviderad riktlinje för försörjningsstöd finns beslutad av Individ- och familjenämnden sedan februari 2016.

Mätbara mål för försörjningsstöd finns i nämndens uppdragsplan. Av uppdragsplanen framgår att nämnden särskilt följer antal barn i hushåll med ekonomiskt bistånd, samt antal barn i långvarigt ekonomiskt bistånd. Förvaltningen har lämnat uppgifter om att antal barn i hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd mäts årsvis.

Antal barn i hushåll med ekonomiskt bistånd mättes enligt förvaltningen tidigare månadsvis mellan under våren 2012-2017. En systemuppgradering (maj 2016) i Treserva försvårade uppföljningen, enligt förvaltningen. Sedan dess mäts antal barn i hushåll med ekonomiskt bistånd tertiälsvis. Antalet barn i hushåll med ekonomiskt bistånd framgår enligt förvaltningen i beslutstödet. Nyckeltal för de mätbara målen i uppdragsplanen kommer att användas för att ta fram mätbara värden, som enligt förvaltningen ska jämföras med föregående års siffror.

I nämndens svar framgår att mål finns i den årliga verksamhetsbeskrivning som inkluderar de övergripande målen för hela försörjningsstödet. I nämndens svar beskrivs även att mål finns i samverkansavtal och i beslutstödet. Vi har begärt mer utförlig information om innehållet i målen som enligt nämnden finns i verksamhetsbeskrivning, samverkansavtal samt beslutstödet. Anställda inom förvaltningen är dock osäkra på vilka mål som åsyftas och därför har det inte varit möjligt att få kompletterande underlag.

⁵ Socialstyrelsen föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete trädde i kraft den 1 januari 2012

- ▶ *Inför ett ledningssystem för kvalitet (enligt SOSFS 2011:9) inom försörjningsstödet.*

Enligt nämnden innefattas försörjningsstöd i Individ- och familjenämndens gemensamma ledningssystem för kvalitet som är under revidering. Ledningssystemet beräknas vara färdigställt hösten 2017. Verksamheten Försörjningsstöd har enligt nämnden framtagna verksamhetsnära riktlinjer och rutiner för hur arbetet i kvalitetsledningssystemet ska utföras.

Enligt nämnden pågår ett gemensamt arbete för att strukturera om alla befintliga rutiner i ett "rutinbibliotek". Rutinbiblioteket är en del av Individ- och familjenämndens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Rutinbiblioteket ska vara färdigställt i oktober 2017.

- ▶ *Utforma en rutin som inte gör det möjligt att en och samma handläggare både kan registrera betalningsmottagare och samtidigt fatta beslut.*

Av nämndens svar framgår att tvåhandsprincip generellt används vid aktualisering av nya ärenden. Enligt nämnden har verksamheten dock gjort bedömningen att det inte finns resurser för att tillämpa tvåhandsprincip och attestkontroll vid *samtliga* fall.

Förvaltningen har kompletterat med statistik som visar att 77 procent av de 1283 aktualiseringar som gjorts från 1 januari 2017 – 31 augusti 2017 genomgår förhandsbedömning. Förhandsbedömningen leder enligt förvaltningen normalt sett till vidare utredning, fördelning och avslut av annan handläggare. Avslut kan, enligt förvaltningen, dock göras redan på förhandsbedömningen. Hur stor andel av de 77 procent som avslutas vid förhandsbedömning framgår inte.

Resterande ärenden hanteras enligt förvaltningen via en handläggare. Vissa fall måste enligt förvaltningen hanteras skyndsamt för att undvika fördröjd handläggning.

Personer som återkommer med ansökan om försörjningsstöd inom sex månader efter tidigare avslutad insats hanteras vanligen av handläggaren som ansvarat för föregående ansökan.

Av nämndens svar framgår att bankkontounderlag i vissa fall scannas in enligt tvåhandsprincip. Det sker i de fall personal från annan enhet registrerar ärendet, för att sedan överlämna ärendet vidare till enheten för försörjningsstöd.

Enligt nämnden lämnas utbetalningslistor varje vecka till enhetschef. Enhetschef granskar översiktligt högre belopp samt kontrollerar att rätt delegat (enhetschef) fattat beslut om utbetalning av försörjningsstöd.

- ▶ *Definiera en rutin för registrering av överklagade beslut både vad gäller antal och utfall.*

Nämnden meddelar i sitt svar att en rutin för registrering av överklagade beslut finns. Enligt förvaltningen finns ingen dokumenterad eller skriftlig rutinbeskrivning för registrering av överklagade beslut.

Den rutin som avses i nämndens svar är enligt förvaltningen att samtliga handläggare har informerats om att utfall av domar ska registreras i en särskild mall (Excel-fil) där utfallet (dom, bifall, delvis bifall) ska föras in.

- ▶ *Tydliggör i en rutin hur beslut som har ändrats ska verkställas.*

Nämnden skriver i sitt svar att revidering av handläggningsrutiner ska ske under hösten 2017 eller våren 2018.

- ▶ *Säkerställ att handlingsplaner uppdateras i enlighet med riktlinjerna.*

Enligt nämndens svar är arbetet med att uppdatera handlingsplaner ständigt pågående. Handläggare prioriterar arbetet och enhetschef följer upp handlingsplaner vid regelbundna ärendegenomgångar.

Av nämndens svar framgår att verksamheten inte når upp till målsättningen att i samtliga ärenden ha uppdaterade handlingsplaner.

- ▶ *Genomför riskanalyser av handläggningsprocessen och av utbetalningsprocessen.*
- ▶ *Fastställ en årlig plan för egenkontroll av handläggningsprocessen.*
- ▶ *Anmodade kontroller som planeras avseende utbetalningsprocessen bör fastställas av nämnden. Genomförandet av planen rapporteras till nämnden.*
- ▶ *Utveckla de i utbetalningsprocessen inbyggda kontrollerna.*
- ▶ *Utveckla och förtydliga attestkontrollen inom utbetalningsprocessen. Det är väsentligt att klargöra vad som ingår i kontrollen och hur bedömningar ska göras.*

Enligt nämnden har enheten för försörjningsstöd prioriterat arbete med akuta frågeställningar exempelvis att säkerställa tillgänglig personal. Enligt nämnden har enheten för försörjningsstöd inte haft möjlighet att prioritera arbeten för att åtgärda ovanstående rekommendationer. Nämnden beskriver att verksamheten i stort har fungerande rutiner, samt förhållandevis erfaren personal. Den ansträngda situationen har medfört att planerat utvecklingsarbete inte varit möjligt att genomföra.

Individ- och familjenämnden konstaterar att flera rekommendationer lämnats utan åtgärd med anledning av den ansträngda situationen. Nämnden beskriver en ambition att i kommande utvecklingsarbete arbeta med ett par förbättringsområden i taget.

7.2. Samlad bedömning utifrån den uppföljande granskningen 2017

Vår bedömning är att en betydande del av de rekommendationer som lämnades till individ- och familjenämnden vid tillfället för granskningen år 2015 kvarstår.

Det är positivt att enheten för försörjningsstöd numera ingår i socialtjänstens övergripande kvalitetsledningssystem. Rekommendationen avseende införande av ett ledningssystem för kvalitet inom försörjningsstödet bedömer vi åtgärdad. Vi uppmuntrar att nämnden planerar att revidera handläggningsrutiner i sitt förbättringsarbete. Rekommendationen kvarstår dock, tills nämnden kan uppvisa skriftliga rutiner. Vi ser även positivt på ambitionen att nämnden avser att åtgärda de rekommendationer kopplade till handläggnings- och utbetalningsprocesser som till dags dato inte kunnat prioriteras inom verksamheten.

Vi bedömer att det finns risker med att nämnden inte säkerställt att tvåhandsprincip tillämpas i samtliga fall som attestkontroll för utbetalningar. Vi anser att det inte är tillräckligt att tvåhandsprincip endast förekommer vid aktualisering av nya ärenden, eller i de fall en annan enhet registrerar ärendet. Vi kan inte styrka att nämnden i tillämpliga fall har utformat en rutin som förhindrar att samma handläggare både registrerar betalningsmottagare och samtidigt fattar beslut.

I nämndens uppdragsplan framgår inte målvärden för 2017 för de två mått som nämnden följer under året. Vår bedömning är att nämnden i sin uppdragsplan formulerat mätbara indikatorer men att ett mål för indikatorerna saknas.

Av det underlag från nämnden som vi tagit del av kan vi inte styrka att det finns tydliga mål beskrivna i den årliga verksamhetsbeskrivningen, i samverkansavtal eller i beslutsstödet. Vi noterar att förvaltningen inte heller kan redogöra för de mål som beskrivs i nämndens svar. Otydligheten kring målen är en brist. Mot bakgrund av ovanstående kan vi inte styrka att nämnden formulerat tydliga mätbara mål.

En viss otydlighet finns även kopplad till åtgärder för att definiera rutin för överklagade beslut. Nämnden beskriver att en rutin finns upprättad. Förvaltningen beskriver ett tillvägagångssätt för att hantera överklagade beslut men kan inte uppvisa en dokumenterad rutinbeskrivning. Vi kan med anledning av detta inte styrka att nämnden definierat en rutin för överklagade beslut.

Vi bedömer, i enlighet med nämnden, att fortsatt arbete kvarstår för att säkerställa att det i samtliga ärenden finns uppdaterade handlingsplaner.

Vår bedömning är att riskanalyser för att säkerställa kvalitet och egenkontroll i handlägningsprocess och utbetalningsprocess är centrala för att säkerställa korrekt handläggning och utbetalning. Till detta är det väsentligt att utveckla och förtydliga attest och andra kontroller inom utbetalningsprocessen.

Följande rekommendationer kvarstår för individ- och familjenämnden att åtgärda:

- ▶ Definiera en rutin för registrering av överklagade beslut både vad gäller antal och utfall.
- ▶ Utforma en rutin som inte gör det möjligt att en och samma handläggare både kan registrera betalningsmottagare och samtidigt fatta beslut.
- ▶ Tydliggör i en rutin hur beslut som har ändrats ska verkställas.
- ▶ Säkerställ att handlingsplaner uppdateras i enlighet med riktlinjerna.
- ▶ Genomför riskanalyser av handlägningsprocessen och av utbetalningsprocessen.
- ▶ Fastställ en årlig plan för egenkontroll av handlägningsprocessen.
- ▶ Anmodade kontroller som planeras avseende utbetalningsprocessen bör fastställas av nämnden. Genomförandet av planen rapporteras till nämnden.
- ▶ Utveckla de i utbetalningsprocessen inbyggda kontrollerna.
- ▶ Utveckla och förtydliga attestkontrollen inom utbetalningsprocessen. Det är väsentligt att klargöra vad som ingår i kontrollen och hur bedömningar ska göras.

Umeå den 18 oktober 2017

Jakob Hallén

Verksamhetsrevisor, EY

8. Källförteckning

Tidigare granskningsrapporter:

- ▶ Granskning av efterlevnad av riktlinjer för tjänsteresor (2014)
- ▶ Granskning av internkontroll av vikarieanskaffning (2014)
- ▶ Granskning av rektorernas arbetssituation (2015)
- ▶ Granskning av fritidshemmen som pedagogisk resurs (2015)
- ▶ Granskning av försörjningsstöd (2015)

Inhämtade kommunala dokument:

- ▶ Bilersättningar och traktamenten
- ▶ Åtgärdsprogram för renare luft
- ▶ Riktlinjer för resor i tjänsten
- ▶ Rutin för att boka tjänsteresa
- ▶ Riktlinjer för korttidsbemanning
- ▶ Kompetensförsörjningsplan (Utbildning)
- ▶ Aktiviteter kopplade till kompetensförsörjningsplan
- ▶ Rapport: Likställd administration
- ▶ Egenkontrollprogram (För- och grundskolan)
- ▶ Kommunala riktlinjer för försörjningsstöd
- ▶ Rutin för klagomålshantering
- ▶ Sammanträdesprotokoll

Ytterligare informationsinsamling:

- ▶ Socialstyrelsens ledningssystem för kvalitet (SOSFS 2011:9)
- ▶ Kompletterande mailsvar och intervjuer med berörda tjänstepersoner

Diariennr: KS-2017/00031

Finans- och kraftrapport 2017

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

Att godkänna Finans- och kraftrapport december 2017

Ärendebeskrivning

Med anledning av de regler och delegationer som kommunstyrelsen och kommunfullmäktige beslutat om avseende finans- och kraftverksamhet rapporteras månadsvis positioner och genomförda affärer för att kommunstyrelsen ska vara uppdaterad om dessa verksamhetens positioner samt att beslutade regler och ramar följs.

Beslutsunderlag

Finans- och kraftrapport december 2017

Beredningsansvariga

Anna-Karin Nilsson

Anna Westerlund

Beslutet ska skickas till

Lennart Malm

Förnamn, Efternamn
Befattning

Anna-Karin Nilsson
Portföljförvaltare

§ 33

Diariennr: KS-2017/00031

Finans- och kraftrapport december 2017

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna *finans- och kraftrapport december 2017* enligt bilaga.

Ärendebeskrivning

Med anledning av de regler och delegationer som kommunstyrelsen och kommunfullmäktige beslutat om avseende finans- och kraftverksamhet rapporteras månadsvis positioner och genomförda affärer för att kommunstyrelsen ska vara uppdaterad om dessa verksamhetens positioner samt att beslutade regler och ramar följs.

Beslutsunderlag

Finans- och kraftrapport december 2017.

Beredningsansvariga

Anna-Karin Nilsson
Anna Westerlund

Beslutet ska skickas till

Lennart Malm

Handläggare, Finans: Anna Westerlund
 Handläggare, Kraft: Anna-Karin Nilsson
 Ansvarig: Lennart Malm

Internbankens finansiella positioner

mnkr

Upplåning	dec-17	Förändr. fg mån	Förändr. årsskifte
Internbankens skuldportfölj	8 133,8	-1 079,8	-1 201,8
Norrlandsoperan	1,4	-11,1	-3,2
Totalt	8 135,1	-1 090,8	-1 205,0

Utlåning	dec-17	Förändr. fg mån	Förändr. årsskifte
Umeå kommun	1 733,4	-74,1	-12,1
UKF	6 333,1	-1 021,6	-1 202,5
Folkets Hus	68,6	4,9	9,6
Totalt	8 135,1	-1 090,8	-1 205,0

Umeå kommuns nettoupplåning

mnkr

	dec-17	Förändr. fg mån	Förändr. årsskifte
Internbanken	-1 733,4	-74,1	-12,1
Komuninvest förlagslån	12,0	0	0
NLC Ferry AB OY	17,6	0	0
Nettoskuld	-1 703,9	-74,1	-12,1

UKFs upplåning

mnkr

UKF-koncernen	I-banken	Externt	Totalt	Förändr. fg mån
Bostaden	2 919,9		2 919,9	-1 032,6
Umeå Energi	1 708,3	549,6	2 257,8	41,3
VAKIN	900,5		900,5	19,3
INAB	720,9		720,9	-12,9
UKF	117,3	182,8	300,1	51,1
Övriga	-33,9		-33,9	-7,1
UKF-koncernen	6 333,1	732,4	7 065,5	-941,0

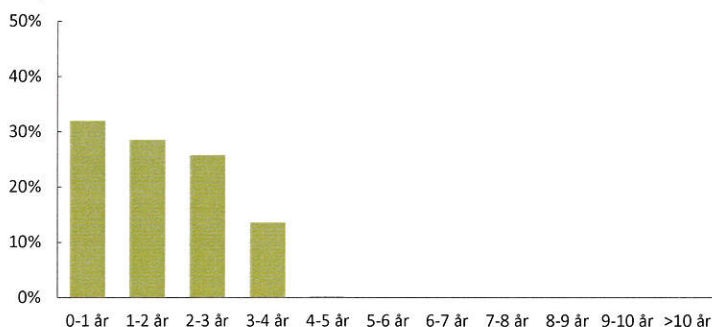
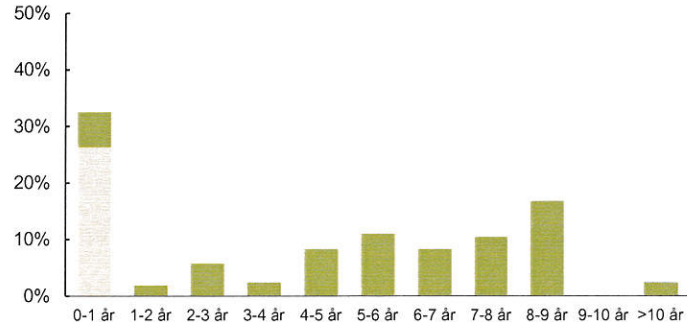
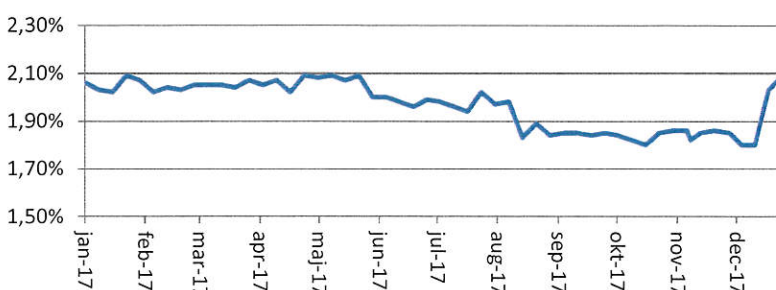
Umeå kommuns räntenetto

mnkr

	2017
Internbankens nettointäkt	50,0
Umeå kommuns räntekostnad	-42,3
Umeå kommuns räntenetto	7,7

Internbankens skuldportfölj

Total skuld (mnkr)	8 133,8
varav bundet	5 990,0
varav rörlig ränta	2 143,8

Kapitalförfall

Ränteförfall

Skuldportföljens upplåningsränta

 Skuldportföljens upplåningsränta
per 2017-12-31

1,92%

Skuldportföljens finansiella nyckeltal - avstämning mot finansiella regler

FINANSIERINGSRISK

RÄNTERISK

FINANSIELL MOTPARTSRISK

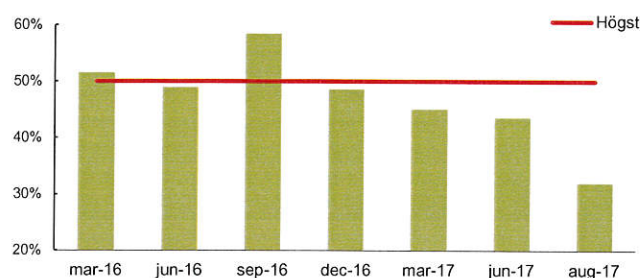
Finansieringsrisk

Finansiella regler	dec-17	Inom reglerna
A. Högst 50% får förfalla inom 1 år	32,0%	JA
B. Snittkapitalbindning 1,25-2,5 år, norm 1,5 år	1,8	JA
C. Likviditetsreserv minst 300 mnkr	557	JA
Genomsnittlig kreditmarginal	0,28%	

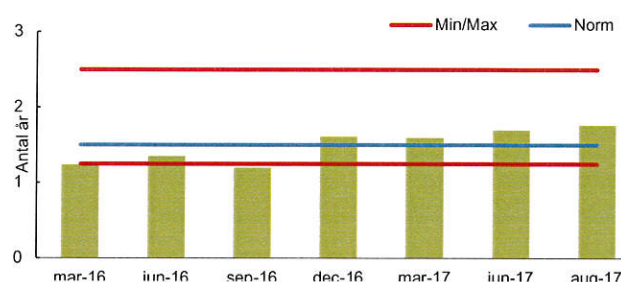
Kommentar

A.
B.
C.

A. Andel kapitalförfall inom 1 år

B. Kapitalbindningstid

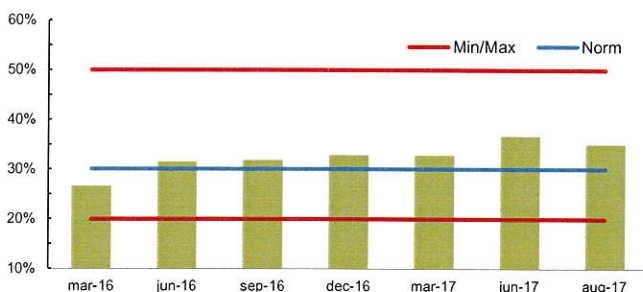
Ränterisk

Finansiella regler	dec-17	Inom reglerna
A. Ränteförfall inom 0-1 år lägst 20% och högst 50%, norm 30%	35,0%	JA
B. Snitträntebindning 3 - 6 år, norm 4 år	4,4	JA
C. Lån eller derivat > 10 år ska motiveras	10,8	
D. Icke tillåtna derivat	Nej	JA
E. Uställda optioner nya derivat	Nej	JA
F. Derivatvolym < kreditvolym	Ja	JA

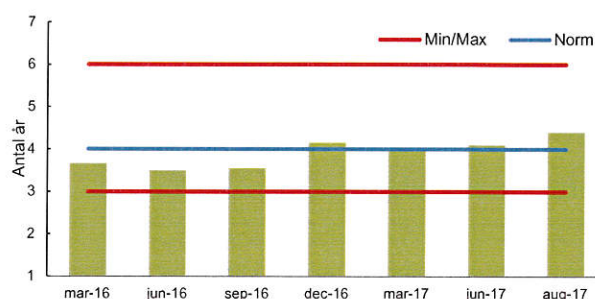
Kommentar

A.
B.
C. En ränteswap 200 MSEK Danske bank 7+10Y till 2,59%

A. Andel ränteförfall inom 1 år

B. Räntebindningstid

Motpartsrisk

Finansiella regler

Vid affärssuppgörelser som avser lån, derivat och extern placering av likvida medel ska motpartens långa kreditvärdighet hos kreditvärderingsinstituten Moody's vara lägst A2 eller hos S&P lägst A-.

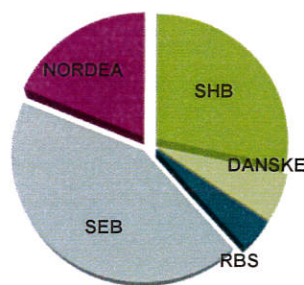
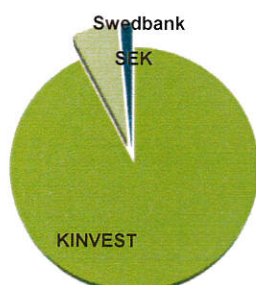
Kommentar

Inga nya affärer ingås med RBS

Kreditgivare	S&P rating	mnkr	Andel
KINVEST	AAA	7 515,0	92%
SEK	AA+	500,0	6%
Swedbank	AA-	118,8	1%
Totalt		8 133,8	100%

Derivatgivare*	S&P rating	mrdrkr	Andel
SHB	AA-	1 400,0	28%
DANSKE	A	300,0	6%
RBS	BBB	200,0	4%
SEB	A+	2 110,0	43%
NORDEA	AA-	930,0	19%
Totalt		4 940,0	100%

* inkl fwd startade

Marknadsräntor och kommentar

3M Stibor och 5 Y Swap

Reporäntan lämnades som väntat kvar på -0,50 procent på det senaste riksbanksmötet. Riksbanken är optimistisk om inflationen nästa år, vilket utgör en nedåtrisk för prognos om en första räntehöjning i september.

Donationsmedel

mnkr

	dec-17	Förändr. fg mån	Förändr. årsskifte*
Marknadsvärde	14,1	0,1	2,1

* inkl. utdelning

Pensionsstiftelser

mnkr

	Marknadsvärde		Avkastning mån		Avkastning 2017		Avk. sedan start *	
	Kommun*	UKF	Portfölj	Index	Portfölj	Index	Portfölj	Index
TOTALVÄRDE	170,9	142,1	-0,7%	-0,5%	5,8%	4,7%	7,6%	7,4%
VÄRDE fg mån	172,5	143,4						

* Start 2012-10-31. Avkastning anges på årsbasis, dvs genomsnittlig avkastning på "rullande" tolv månadersperioder sedan start.

Marknadskommentar - krafthandel

2018 års krafthandelsresultat blev 120 mkr. Avvikelse från budget (76 mkr) förklaras till största delen av att produktionspriset på el under året har varit betydligt högre än budgeterat. Det resulterade i en högre försäljningsintäkt på 50 mkr, trots något lägre produktion. Den andra stora förklaringen är att fastighetsskatten har sjunkit samtidigt som fastighetsvärdet på Stornorrfor, Baggböle 8:1, har nedtaxerats. Tillsammans med årets minskning och en retroaktiv återbetalning av fastighetsskatt 2013-2016, blev kostnaderna ca 22 mkr mindre än budgeterat.

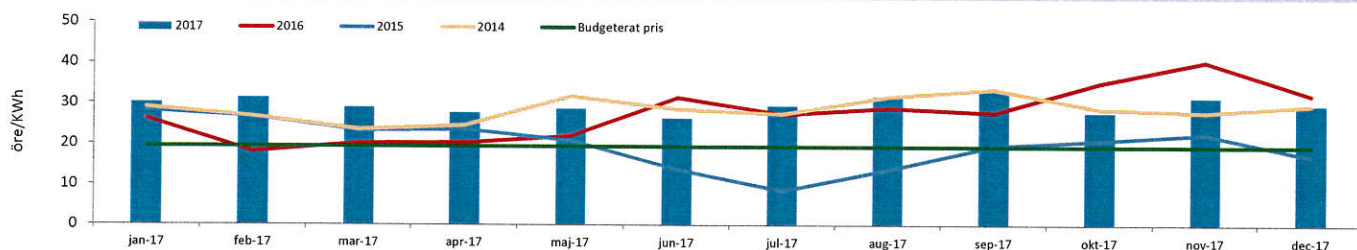
Krafthandelns produktion och resultat

	December 2017	Budget	Avvikelse	Ack utfall	Ack budget	Ack avvikelse	Årsprognos	Årsbudget	Avvikelse
Totalt resultat	9,1	4,1	5,0	120,0	44,0	76,0	114	44	70
Resultatet kan till största del härledas utifrån:									
Produktion*	8,4	10,3	-1,9	112,6	118,2	-5,6			
Pris**	13,7	10,3	3,4	172,7	118,2	54,5			

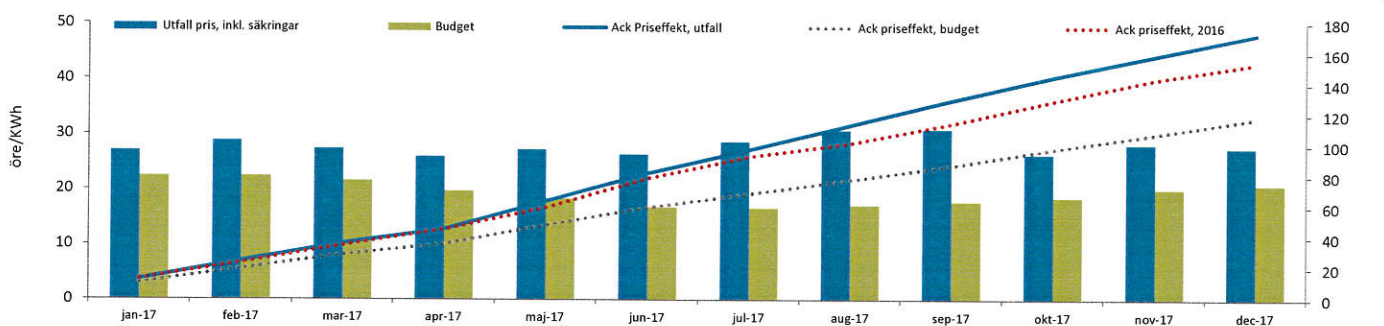
*Utfall/budget produktion x budgeterat pris

**Utfall/budget pris x budgeterad produktion

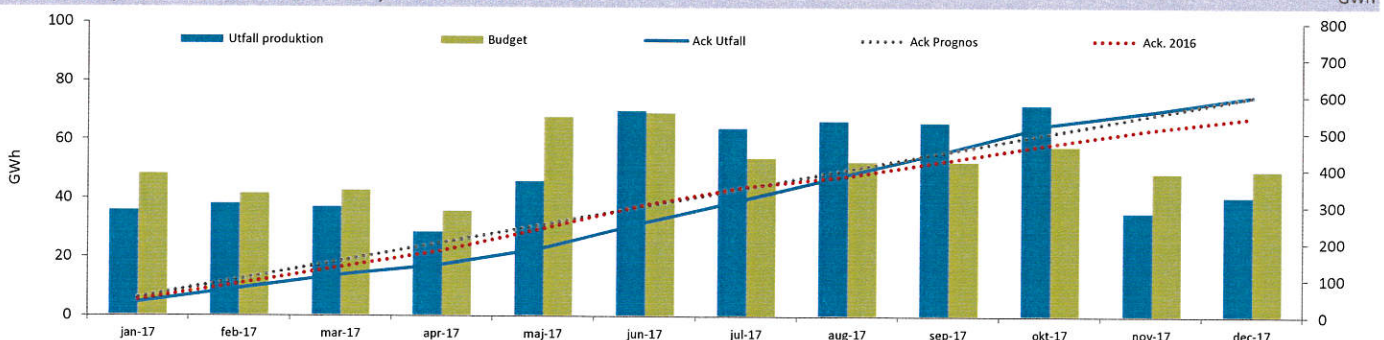
Marknadens spotpris, historiskt månadsmedel

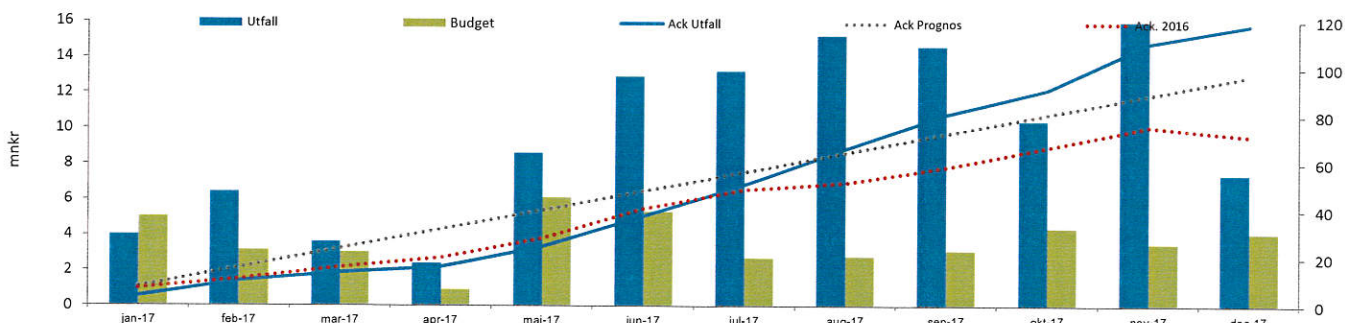
Produktionspris inkl. säkringar

Produktion, Kommunens andel - 25,85% av Stornorrfor

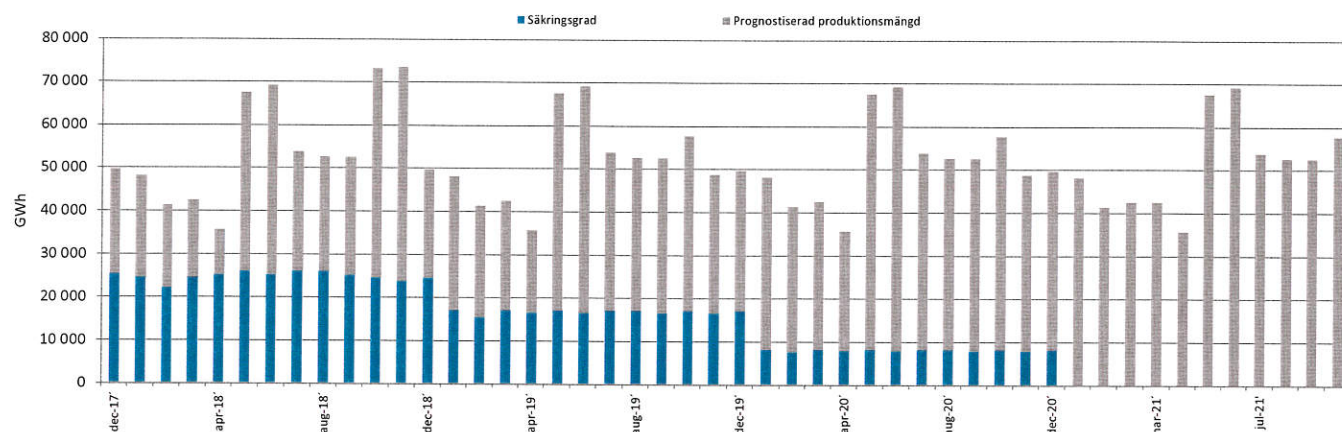
Resultat - Kraftverksamhet

Prissäkrade produktionsvolym

En målsättning med kommunens försäljning av sin andelskraft är att få en över åren jämn, stabil och sannolik försäljningsintäkt. Strategin för att uppnå detta är en indexliknande hantering där terminsaffärer genomförs kontinuerligt och strukturerat. Genom att över tiden fylla på säkringsvolym för varje kalenderår uppstår en prisutjämnande effekt.

Nedan redovisas prognostiserade produktionsvolym samt hur stor del av dessa som är prissäkrade.

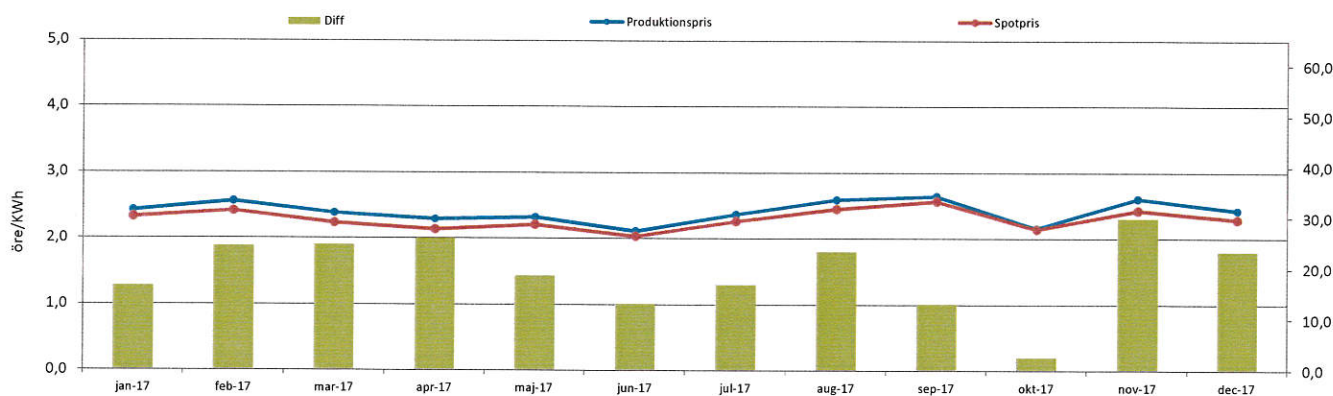

Optimering

öre/KWh

Umeå Kommun är delägare i Stornorrforssens kraftverk till 25,85 % och därmed berättigad till samma andel av den kraft som produceras. Kommunen har även enligt avtal rätt att fiktivt, inom avtalat intervall, "köra" sin produktionsandel som om det vore en egen kraftstation. Målsättningen med kommunens "körning" är därför att optimera produktionen och resultatet genom att inom avtalat intervall planera sitt kraftuttag.

Kurvorna visar de olika priserna medan höjden på staplarna beskriver skillnaden mellan det pris som optimeringen åstadkommit och det verkliga genomsnittliga spotpriset.

Ekonomifunktionen

Susanne Aidanpää
Ekonomidirektör

Lennart Malm
Budget- och finanschef

December 2017

NYA FINANSIELLA AFFÄRER

Löpnr	Motpart	Belopp	Nom.ränta	Likvdatum	Sffdatum
101674	KOMMUNINVEST I SVERIGE A	-300 000 000	-0,507	2017-12-01	2020-12-01

NYA ELHANDELSAFFÄRER

Eltermin*	Portfölj**	Effektheter (MW)***	MWh	Pris/MWh	Startdatum	Sffdatum
Q3-18	UK prod prissäkringar	2,00	4 416,00	211,40	2018-07-01	2018-09-30
Q2-18	UK prod prissäkringar	2,00	4 368,00	218,80	2018-04-01	2018-06-30
FWYR-19	UK prod prissäkringar	1,00	8 760,00	251,70	2019-01-01	2019-12-31
FWYR-20	UK prod prissäkringar	2,00	17 568,00	255,50	2020-01-01	2020-12-31

* Med uttrycket "eltermin" avses ett kontrakt om att köpa/sälja en bestämd mängd kraft till ett fastställt pris under en viss tidsperiod (prissäkring). I Umeå kommuns fall utförs elterminer endast med finansiell avräkning mot spotpriset, dvs. ingen fysisk leverans ingår i elterminalsavtalet. Terminernas löptid fås genom att enbart läsa de fem-sex sista tecknen i produktens namn. T.ex. är ENOUYR-17 en produkt som sträcker sig över hela året 2017, ENOUQ4-75 sträcker sig över kvartal fyra år 2017.

** Umeå kommun har två elhandelsportföljer; en produktions- och en egenanvändningsportfölj (inköpsportfölj). Inköp/försäljning av elterminer i dessa portföljer görs för att diversifiera prisriskerna.

*** Effektheter är energin man köpt/sålt per tidsenhet.

Diariennr: KS-2018/00139

Anmälan av delegationsbeslut i kommunstyrelsen februari 2018

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna redovisningen av delegationsbeslut

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen beslutade 2017-12-04 att samtliga beslut som fattas med stöd av delegation ska anmälas till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Lista med fattade beslut i KSAU, KSNP och KSPU 2018-01-01 – 2018-02-06

Beredningsansvariga

Anna Holmstedt

Förnamn, Efternamn
Befattning

Anna Holmstedt
nämndsekreterare

Delegationsbeslut till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens arbetsutskott		
Rubrik	Datum	Paragraf
Upphandling: HVB-tjänster vuxna - antagande av leverantör	2018-01-09	1/18
Yttrande över remiss: Primärkommunala delegationen önskar synpunkter från länets kommuner om mellankommunala plattformar och nätverk	2018-01-09	10/18
Finansiering av ombyggnad av Umeå arena	2018-01-09	11/18
Namnbyte Umeå arena	2018-01-09	12/18
Strategiskt partnerskap mellan Umeå kommun och Umeå universitet	2018-01-09	13/18
Kurser och konferenser 2018-01-09	2018-01-09	14/18
Upphandling: Glasreparationer - beslut förfrågningsunderlag	2018-01-09	2/18
Upphandling: Parkdrift i Umeå Norra - beslut förfrågningsunderlag	2018-01-09	3/18
Upphandling: Parkdrift i Umeå Västra - beslut förfrågningsunderlag	2018-01-09	4/18
Upphandling: Parkdrift i Umeå Östra - beslut förfrågningsunderlag	2018-01-09	5/18
Upphandling: Hälsokontroll brandpersonal	2018-01-09	6/18
Destination Kvarnen	2018-01-09	7/18
Ramjustering från tekniska nämnden till kulturnämnden 2018	2018-01-09	8/18
Yttrande över remiss: Ett enhetligt regionalt utvecklingsansvar, (Ds 2017:61)	2018-01-09	9/18
Upphandling: Flyttjänster och magasinering	2018-01-23	24/18
Upphandling: Processtöd för vård och omsorg - godkännande av upphandlingsdokument.	2018-01-23	25/18
Upphandling: Bemanningstjänster administration - godkännande av förfrågningsunderlag	2018-01-23	26/18
Upphandling: Avfallsförbränning - godkännande av förfrågningsunderlag	2018-01-23	27/18
Upphandling: Grönyteskötsel för fastighet - förfrågningsunderlag	2018-01-23	28/18
Ansökan hyresbidrag Företagsarkivet i Westerbotten	2018-01-23	29/18
Omdisponering inom kommunstyrelsens budget	2018-01-23	30/18
Anmälningsärenden 2018-01-23	2018-01-23	31/18
Kurser och konferenser 2018-01-23	2018-01-23	32/18
Upphandling: Bemanningstjänster till förskola och skola - antagande av leverantör	2018-02-06	34/18
Upphandling: Bemanningstjänster kultur - antagande leverantör	2018-02-06	35/18
Upphandling: Besiktning av Lyftanordningar och Trycksatta anordningar - förfrågningsunderlag	2018-02-06	36/18
Försäljning av fastigheten Umeå Vråken 22	2018-02-06	37/18
Ansökan: Wisdomeprojektet och nya Umevatoriet	2018-02-06	38/18
Genomförande av projektet Förbättrad service, förbättrat värdskap och ökad säkerhet inom stadshusområdet	2018-02-06	39/18
Överenskommelse om Idéburet Offentligt Partnerskap - akut vinterhärbärge för utsatta EU-medborgare i Umeå mellan Umeå kommun och Umeå Pastorat 2018	2018-02-06	40/18
Bilden av norra Sverige, 2018-2021	2018-02-06	41/18
Anmälningsärenden 2018-02-06	2018-02-06	42/18
Kurser och konferenser 2018-02-06	2018-02-06	43/18

Delegationsbeslut till kommunstyrelsen

Ansökan från Fredsbaskrarna om en minnessten för veteraner i Umeå kommun	2018-02-06	44/18
Kommunstyrelsens näringslivs- och planeringsutskott		
Rubrik	Datum	Paragraf
Samråd - Detaljplan för fastigheterna Rind 6 och del av Rind 11 inom Centrum Umeå kommun	2018-01-09	10/18
Samråd - Detaljplan för fastigheten Skuld 2 inom centrala stan i Umeå kommun	2018-01-09	11/18
Fördjupad översiktsplan för I 20-området: direktiv	2018-01-09	12/18
Informationsärenden 2018	2018-01-09	14/18
Anmälningensärenden 2018-01-09	2018-01-09	15/18
KSNP: Nämndsdialog kommunrevisionen	2018-01-09	2/18
Remiss: Trafikanalys rapport 2017:12 Ny målstyrning för trafiksäkerheten. Dnr N2017/01927/TS	2018-01-09	3/18
Remiss: Miljötillsyn och sanktioner - en tillsyn präglad av ansvar, respekt och enkelhet (SOU 2017:63)	2018-01-09	4/18
Remiss: Verkställbarhet av beslut om bygglov, rivningslov och marklov, dnr N2017/06955/PBB	2018-01-09	5/18
(Mex) Reservationsavtal avseende del av fastigheten Backen 6:1	2018-01-09	6/18
Markanvisningsavtal fastigheterna Renen3, 4 m.fl.	2018-01-09	7/18
Markanvisning för del av fastigheten Umeå Stadsliden 5:1 och Österåker 1:7 (Mariehemscentrum)	2018-01-09	8/18
Siv 1, Behov av lokaler för utbildningsverksamhet	2018-01-09	9/18
Biosfärområde Vindelälven-Juhtatdakha: avsiktsförklaring Umeå kommun avseende framtida arbete inkl. budget	2018-02-06	17/18
Kommunstyrelsens personalutskott		
Rubrik	Datum	Paragraf
Remiss KSPU: Program för hållbar landsbygdsutveckling i Umeå kommun	2018-01-30	1/18
Annonsering av deltidsanställning vid beviljande av föräldraledighet och visstidsanställning upp till tre månader.	2018-01-30	2/18
Uppsägning av kollektivavtal gällande ansökan om föräldraledighet senast två månader före påbörjad föräldraledighet	2018-01-30	3/18
Personalutskottet nov 2018	2018-01-30	4/18
KSPU Kurser och konferenser 2018	2018-01-30	5/18
KSPU Delegationsbeslut januari 2018	2018-01-30	6/18
Informationsärenden januari 2018	2018-01-30	8/18
Anmälningensärenden januari 2018	2018-01-30	9/18

Diariennr: KS-2017/00377

Motion 15/2017: Skolfam i Umeå kommun

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att anse *motion 15/2017: Skolfam i Umeå kommun* besvarad i enlighet med för- och grundskolenämndens och individ- och familjenämndens yttranden.

Ärendebeskrivning

I en i kommunfullmäktige 2017-04-24 väckt motion yrkar Saasha Metsärantala (FI) att kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda möjligheten för Umeå kommun att ansluta sig till Skolfam.

Individ- och familjenämnden och för- och grundskolenämnden är av samma åsikt som förslagsställarna att barn placerade i familjehem och HVB-hem har en särskilt utsatt situation och att dessa barn särskilt bör uppmärksammas. För detta krävs ett utvecklat samarbete mellan skola och socialtjänst. 2014 togs beslut om en gemensam handlingsplan för denna målgrupp, Handlingsplan för familjehemsplacerade barn och ungdomar. För närvarande pågår en gemensam revidering av planen. I denna revidering kommer man att lyfta de framgångsfaktorer som uppmärksammas i arbetet med Skolfam i andra kommuner samt i projektet SkolKlar som genomfördes i Umeå kommun 2011–2013.

Beslutsunderlag

För- och grundskolenämndens protokoll 2017-12-21, § 83. Bilaga.
Individ- och familjenämndens protokoll 2017-12-20, § 261. Bilaga.
Individ- och familjenämndens yttrande. Bilaga.
Motionen. Bilaga.

Beslutet ska skickas till

För- och grundskolenämnden, individ- och familjenämnden och motionären.

Jonas Jonsson
stadsdirektör

§ 45

Diariennr: KS-2017/00377

Motion 15/2017 - Skolfam i Umeå kommun

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att anse *motion 15/2017: Skolfam i Umeå kommun* besvarad i enlighet med för- och grundskolenämndens och individ- och familjenämndens yttranden.

Ärendebeskrivning

I en i kommunfullmäktige 2017-04-24 väckt motion yrkar Saasha Metsärantala (FI) att kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda möjligheten för Umeå kommun att ansluta sig till Skolfam.

Individ- och familjenämnden och för- och grundskolenämnden är av samma åsikt som förslagsställarna att barn placerade i familjehem och HVB-hem har en särskilt utsatt situation och att dessa barn särskilt bör uppmärksammas.

För detta krävs ett utvecklat samarbete mellan skola och socialtjänst. 2014 togs beslut om en gemensam handlingsplan för denna målgrupp, Handlingsplan för familjehemsplacerade barn och ungdomar.

För närvarande pågår en gemensam revidering av planen. I denna revidering kommer man att lyfta de framgångsfaktorer som uppmärksammats i arbetet med Skolfam i andra kommuner samt i projektet SkolKlar som genomfördes i Umeå kommun 2011–2013.

Beslutsunderlag

För- och grundskolenämndens protokoll 2017-12-21, § 83. Bilaga.

Individ- och familjenämndens protokoll 2017-12-20, § 261. Bilaga.

Individ- och familjenämndens yttrande. Bilaga.

Motionen. Bilaga.

Umeå kommun

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Protokollsutdrag

2018-02-06

Arbetsutskottets beslutsordning

Arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag.

Beslutet ska skickas till

För- och grundskolenämnden, individ- och familjenämnden och motionären.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Beslutsärenden

§ 83

Diariernr: SK-2017/00184

Motion nr 15/2017 - Feministiskt initiativ - Skolfam i Umeå kommun

För- och grundskolenämnden beslutar

Att föreslå fullmäktige anse motionen besvarad.

Ärendebeskrivning

Feministiskt initiativ har lämnat en motion till kommunfullmäktige där man yrkar att kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda möjligheten för Umeå kommun att ansluta sig till Skolfam.

Beslutsunderlag

För- och grundskolenämnden och individ- och familjenämnden är av samma åsikt som förslagsställarna att barn placerade i familjehem och HVB-hem har en särskilt utsatt situation och att dessa barn särskilt bör uppmärksammas. För detta krävs ett utvecklat samarbete mellan skola och socialtjänst. 2014 togs beslut om en gemensam handlingsplan för denna målgrupp, Handlingsplan för familjehemsplacerade barn och ungdomar, bilaga 2. För närvarande pågår en gemensam revidering av planen. I denna revidering kommer man att lyfta de framgångsfaktorer som uppmärksammas i arbetet med Skolfam i andra kommuner samt i det Tilda-finansierade projektet SkolKlar (bilaga 1) som genomfördes i Umeå kommun 2011 - 2013.

Kort beskrivning av Skolfam

Skolfam är en arbetsmodell för att stärka skolresultat i grundskolan för barn i familjehem. Det bygger på principen att samverka för att förebygga misslyckanden i skolan. Skolresultaten står i fokus, det är alltså ett arbete som bedrivs med skolan som arena och med pedagogik som verktyg.

Konkret går det till så att barnets och familjehemmets socialsekreterare, en psykolog, och en specialpedagog tillsammans gör en individuell kartläggning av en elevs förutsättningar att klara skolan. Man kartlägger elevens styrkor och eventuella luckor i svenska och matte, bedömer relationen mellan elev och lärare, bedömer elevens intellektuella begåvning, kognitiva, sociala och praktiska färdigheter och elevens känslomässiga status. Denna kartläggning ligger sedan till grund för en plan som skapas av skolpersonalen, familjehemmet, och Skolfam-teamet tillsammans. Planen ska leda mot målet att eleven ska täppa igen kunskapsluckor, bli optimalt utmanad och nå så höga kunskapsmål som förutsättningarna medger. Mer information om Skolfam finns på www.skolfam.se

Bilagor

1. SkolKlar, rapport
2. Handlingsplan för familjehemsplacerade barn och ungdomar

Beredningsansvarig

Lena Enmark
utvecklingsledare

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

För- och grundskolenämndens beslutsordning

Yrkanden

Moa Brydsten (S), Linda Burén (S), Elmer Eriksson (M) och Elisabeth Zachrisson (V) för bifall till liggande förslag.

Propositionsordning

Ordförande prövar bifall till liggande förslag mot avslag och finner att nämnden beslutar enligt liggande förslag.

§ 261

Diariennr: IFN-2017/00209

Yttrande över motion 15/2017 - Skolfam i Umeå kommun

Beslut

Individ- och familjenämnden yttrar sig i enlighet med yttrande 2017-11-20 och föreslår kommunfullmäktige att anse motionen besvarad.

Ärendebeskrivning

Feministiskt initiativ har lämnat en motion till kommunfullmäktige där man yrkar att kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda möjligheten för Umeå kommun att ansluta sig till Skolfam.

Individ- och familjenämnden och för- och grundskolenämnden är av samma åsikt som förslagsställarna att barn placerade i familjehem och HVB-hem har en särskilt utsatt situation och att dessa barn särskilt bör uppmärksammas. För detta krävs ett utvecklat samarbete mellan skola och socialtjänst. 2014 togs beslut om en gemensam handlingsplan för denna målgrupp, Handlingsplan för familjehemsplacerade barn och ungdomar. För närvarande pågår en gemensam revidering av planen. I denna revidering kommer man att lyfta de framgångsfaktorer som uppmärksammas i arbetet med Skolfam i andra kommuner samt i det projektet SkolKlar som genomfördes i Umeå kommun 2011 - 2013.

Arbetsutskottets beslutsordning

Arbetsutskottet beslutar att föreslå nämnden att bifalla tjänsteskrivelsen.

Anna-Karin Sjölander (C) avstår från att rösta.

Nämndens beslutsordning

Yrkanden

Ahmed Hersi (V) yrkar bifall till motionen.

Andreas Lundgren (S) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag till beslut.

Propositionsordning

Umeå kommun

Individ- och familjenämnden

Protokollsutdrag

2017-12-20

Ordförande ställer Lundgrens (S) yrkande mot Hersis (V) yrkande och finner att nämnden bifaller Lundgrens (S) yrkande.

Nämnden har därmed beslutat att yttra sig i enlighet med yttrande 2017-11-20 och föreslå kommunfullmäktige att anse motionen besvarad.

Beslutsunderlag

Yttrande 2017-11-20

Motion 15/2017 - Skolfam i Umeå kommun

Beredningsansvariga

Christina Halleröd, Socialt ansvarig samordnare

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige

Yttrande över motion 15/2017 - Skolfam i Umeå kommun

Feministiskt initiativ har 2017-04-18 lämnat in en motion angående Skolfam i Umeå kommun.

I motionen framförs att forskning visar att barn placerade i familjehem löper en statistiskt större risk för ett framtida utanförskap, med de konsekvenser detta medför både för dem själva och för samhället i stort. Vidare visas att lyckade utbildningsinsatser utgör ett påtagligt skydd mot utanförskap genom att vara en väg ut ur utsatthet. Med avsikt att motverka risken för att familjehemsplacerade barn hamnar i utanförskap startades Skolfam i Helsingborg år 2005. Skolfam går ut på att skapa en samverkan över nämndgränserna och bilda ett (eller flera) Skolfam-team, bestående av en psykolog, en specialpedagog och en socialsekreterare. Varje Skolfam-team arbetar sedan med ett tjugotal barn.

Feministiskt Initiativ yrkar att kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda möjligheten för Umeå kommun att ansluta sig till Skolfam.

Vad är Skolfam?¹

Flera studier visar att familjehemsplacerade barn generellt har sämre studieresultat och uppnår lägre utbildning än andra. Skolfam är en arbetsmodell för att öka familjehemsplacerade barns möjligheter att lyckas med sin skola. Genom att lyckas i skolan ökar barnens möjligheter till en god framtid. Som framgår i motionen går Skolfam ut på att skapa en samverkan över nämndgränserna och bilda ett (eller flera) Skolfam-team, bestående av en psykolog, en specialpedagog och en socialsekreterare. Varje Skolfam-team arbetar sedan med ett tjugotal barn och det finns ca 38 Skolfam-team i Sverige.

¹ Innehållet är hämtat från Skolfams hemssida, dokumenten "Ramverk Skolfam" och "Skolfam manual"

Skolfam är en pedagogisk arbetsmodell och ett slutogent förebyggande arbete för barn i riskzon. Modellen går kort sammanfattat ut på att det placerade barnets socialsekreterare informerar barnets föräldrar/vårdnadshavare om Skolfam och dess syfte och inhämtar samtycke till barnets deltagande i Skolfam. Familjehemsföräldrarna informeras därefter. Socialsekreteraren informerar till de övriga i teamet om barnets bakgrund. Ett informationsmöte hålls med barnet och familjehemmet där hela teamet deltar. Ett informationsmöte hålls med skolan.

En kartläggning görs av psykolog och specialpedagog med tester avpassade för det enskilda barnets ålder, både en psykologisk kartläggning och en pedagogisk kartläggning. Förutom tester görs även observation av barnet i klassen. Testresultaten sammanställs och återförs till familjehem och skola och eventuellt till föräldrar/vårdnadshavare. Även barnet får en återkoppling på ett sätt som passar barnets ålder.

Teamet handleder därefter skolans ordinarie personal och familjehemmet för att barnet ska få rätt stöd i sin utveckling, detta innebär en implementering i skolan av Skolfamplanen. Avgörande för barnets utveckling är hur Skolfamplanen införlivas i den enskilda skolans vardagsarbete. Implementering i familjehemmet genomförs också. Socialsekreteraren har en nyckelroll när det gäller att ha ett gott samarbetsklimat med familjehemmet och biologiska föräldrar. Kontinuerliga möten med teamet, skolan och familjehemmet genomförs vid minst ett tillfälle per termin. Målen och det övriga innehållet i Skolfamplanen revideras efter behov. Efter två år görs en uppföljning av barnets utveckling genom en andra kartläggning där tester genomförs av psykolog och specialpedagog. En ny återkoppling till inblandade parter görs.

Bakgrund

Skolfam utvecklades i Helsingborg och startades i projektform 2005 i samverkan mellan stadens socialförvaltning och skol- och fritidsförvaltning och omfattade 24 barn. Projektet hade stöd från professor Bo Vinnerljung, Socialstyrelsen och lektor Eva Tideman, Lunds universitet. En utvärdering 2008 visade goda resultat. På uppdrag av Socialstyrelsen har Centrum för psykiatriforskning, tidigare "Forskningscentrum för psykosocial hälsa (Forum)" gjort en nationell effektutvärdering 2011-2015 utifrån de resultat som medlemskommunerna samlat in.

Skolfam har alltså utvecklats i samarbete av kommunen och forskare inom psykologi och socialt arbete. Alltifrån uppstarten har forskarkontakten varit stark. Arbetsmodellen utgår från strukturen i en forskningsstudie, med en första kartläggning av utgångsläget, strukturerade och dokumenterade insatser samt en uppföljande kartläggning där effekten av insatserna kan mätas.

2016 arbetade 26 kommuner med arbetsmodellen. Skolfam-kommunerna utgör tillsammans med Stiftelsen Allmänna Barnhuset ett nationellt nätverk. Nätverket är till för att samordna resurser och utbyta erfarenheter. Skolfam har en upparbetad ledningsorganisation med styrgrupp som består av en ordinarie ledamot från varje region (fyra regioner, Syd, Väst, Norr, Öst). Ledamöterna företräder både skola och socialtjänst och har en ledande funktion i sin kommun. Styrgruppen utser arbetsgrupper med uppdrag att bereda frågor som beslutats av årsmötet. Det finns även en Nationell samordnare för Skolfam. Den nationella samordnarens uppgift är att säkerställa kvaliteten på den verksamhet som bedrivs och sammanställer årligen en rapport om kvaliteten i Skolfam. Den operativa personalen från de deltagande kommunerna sammanträder fysiskt en gång per år, ett möte per profession. Däremellan förekommer återkommande regionala möten i den egna regionen för erfarenhetsutbyte. En konferens för medarbetare från alla professioner hålls årligen.

Kvalitet och utveckling av Skolfam²

2017 blev 77,9 % av antalet familjehemsplacerade barn som deltagit i Skolfam och slutade nian behöriga till gymnasieskolan direkt efter år 9. Ett år efter examen från grundskolan året innan klarade 90 % behörighet till gymnasiet.

Vid en undersökning som gjordes hösten 2015, av alla familjehemsplacerade barn i Sverige, är siffrorna 44 % pojkar och 49 % flickor som klarar behörighet till gymnasiet samma år de slutar 9:an. Sedan klarar ytterligare ca 15 % behörigheten ett år efter examen från grundskolan. (Dvs 59-64 %)

² Från dokumentet "Skolfam 2017, En sammanställning av resultat och kvalitetsenkäten för läsåret 2016/2017" utgiven av Stiftelsen Allmänna Barnhuset

Skolfam höjer alltså oddsen för familjehemsplacerade barn att bli behöriga till gymnasieskolan från ca 46-47 % till 77,9 %, alltså från fem av tio barn till åtta av tio barn.

I resultat - och kvalitetsenkäten som görs årligen av deltagare i Skolfam framgår positiva kommentarer om den samverkan teamet får till mellan familjehem, skola och socialtjänst. Familjehemmen stärks av att ha stöd av teamet i skolmöten. Skolfams medverkan kring barnet leder också till av det blir gedigna och kvalitativa överlämningar från skola till skola eller från lärare till lärare.

Socialekreterare får ny kunskap som leder till spridning av förhållningssätt om skolrelaterat arbete med familjehemsplacerade barn. Handledning till både familjehem och skolans personal ses också som en framgångsfaktor

Anslutning till Skolfam³

Om en kommun eller en region vill starta Skolfam är det ett beslut som behöver förberedas och förankras på hög nivå. Det är ett långsiktigt arbete som involverar aktörer från flera olika delar i den offentliga förvaltningen. Denna process brukar ta cirka ett år och består av olika steg:

- Tjänstemän på berörda förvaltningar (socialförvaltning och skol- utbildningsförvaltning) får uppdrag att bereda förutsättningarna.
- Kontakt med redan etablerade Skolfamkommuner och samordnare.
- Beslutsfattare och berörd personal genomgår webbutbildningen.
- Studier av styrdokumentet: ramverk och manual.
- Beslut om budget, organisering och tjänster tas av respektive nämnd eller fullmäktige.
- Rekrytering av psykolog och specialpedagog, anpassning av tjänster för berörda socialekreterare.
- Utbildningsdag med teamet, där certifierad Skolfamutbildare hjälper till med lokala anpassningar och grov verksamhetsplanering.
- Socialtjänstens personal identifierar vilka barn som är aktuella och begär samtycke eller informerar vårdnadshavare.

³ från dokumentet "Ramverk Skolfam"

- När samtycket finns, informeras övriga i teamet och Skolfams arbetsmodell kan starta med informationsmöten och kartläggningar.

Kontakta Skolfams Nationella samordnare som bistår i processen.

Andra kommuners erfarenheter

Närmaste kommun som deltar i Skolfam är Skellefteå kommun. Deras Samordnare för Skolfam, Karin Ederljung, berättar att de nu jobbat med Skolfam i snart fem år och innan dess bedrev de en liknande verksamhet som hette Skolplus under tre år. Skolfam har hittills bedrivits med hjälp av medel från Sociala investeringsfonden. Det planeras ett permanentande av verksamheten fr.o.m. den 1 januari 2018. De har organiserat verksamheten så att skolpsykologen organisatoriskt tillhör elevhälsan och specialpedagogen tillhör socialtjänsten. De deltagande kommunerna har enligt Karin löst organiseringen på olika sätt men en vanlig lösning är att skolan och socialtjänsten delar på kostnaderna för de två tjänster som behövs. Samordningstjänsten ryms inom Karins ordinarie uppdrag. Deras team består av 23 placerade barn. De upplever att barnen gör framsteg i skolarbetet vilket också de uppföljande studierna visar. Skolfam fungerar även som ett bra extra stöd till familjehemmen. De har följt upp familjehemmens uppfattning i en egen undersökning och de är mycket nöjda med den hjälp de får från alla deltagande professioner.

Umeåvarianten Skolklar⁴

Under åren 2011-2013 drevs ett projekt i Umeå under namnet Skolklar. Skolklar hade sin utgångspunkt i arbetsmodellen Skolfam. Eftersom arbetsmodellen Skolfam var kvalitetssäkrad och belagd med en kostnad valde Umeå kommun att inte betala denna summa utan istället hitta ett eget arbetssätt utifrån samma arbetsmodell, men med öppning att sätta egen prägel på modellen/arbetssättet. Projektet finansierades av "Tilda-medel". Organisatoriskt låg Skolklar under Elevhälsan. Den fortsatta planen vid utvärderingen 2013 var att socialtjänstens Individ- och familjeomsorg område Unga och Elevhälsan skulle ha delat ekonomiskt ansvar för aktuella kostnader. Projektet Skolklar iscensattes av ett projektteam på tre

⁴ Från Rapporten "Skolklar, En förebyggande skolinsats riktad till familjehemsplacerade barn", Lena Bolin, Utvecklings- och fältforskningsenheten i Umeå.

personer, en projektledare (från socialtjänsten), en specialpedagog och en psykolog. En arbetsmanual för Skolklar arbetades fram inför framtida implementering.

Arbetet har utvärderats 2013. Av utvärderingen framgår att det går att se tendenser till att familjehem har blivit mer engagerade och ökat sin förståelse kring vikten av en fungerande skolgång. Det tycks också finnas en positiv utveckling hos flera av barnen som under perioden förbättrat sina resultat och sin prosociala förmåga. Skolklars replikering av Skolfam har startat intressanta processer, även om en viss finslipning kvarstår. (Finslipning gällande rolltolkning, mötesformer, informationsöverföring, att ha en enad ledningsgrupp)

Projektteamet anser när de ser bakåt att det kanske hade varit mest effektivt och lönsamt att gå med i Skolfam redan från början. Vid utvärderingen 2013 hade Skolklar gått in i implementerad form och skulle iscensättas i ordinarie verksamhet. Det framgår även att ett beslut gällande Skolklars framtid skulle tas i mars 2014.

Efter detta upphörde Skolklar. Skolplan-arbetet resulterade i en handlingsplan, "Handlingsplan för familjehemsplacerade barn och ungdomar mellan socialtjänst och skola i Umeå kommun" togs fram 2014-10-22. Denna handlingsplan gäller för samtliga familjehemsplacerade barn.

Enhetschefer berättar vid intervju att handlingsplanen inte implementerats i socialtjänstens verksamhet. Det beskrivna arbetssättet har i praktiken använts för ett fåtal av de placerade barnen.

Det pågår för närvarande en revidering av "Handlingsplan för familjehemsplacerade barn och ungdomar mellan socialtjänst och skola i Umeå kommun" inklusive arbete med implementering och utvärdering.

Socialtjänstens inställning

Familjehemsplacerade barn är i behov av särskilt stöd och fokus och det är viktigt att medverka till att så många ungdomar som möjligt har behörighet att söka in till gymnasiet efter grundskola. Tjänstepersoner på olika nivåer i Socialtjänsten som arbetar med familjehemsplaceringar som intervjuats ställer sig positiva till att utreda möjligheten att starta upp ett Skolfam-team i Umeå. För närvarande finns uppskattningsvis 27 barn/ungdomar placerade av socialtjänsten i Umeå kommun i kommunen vilket är ett

tillräckligt underlag för att starta ett Skolfam-team som enligt modellen ska innehålla 22-25 barn.

Det medför inte längre någon kostnad för kommuner att delta i Skolfam. En förutsättning för att starta ett Skolfam-team är dock att det tillsätts resurser i form av skolpsykolog och specialpedagog. Varje familjehemsplacerat barn har redan idag en egen socialsekreterare så där tillkommer inga ytterligare kostnader. Enhetschef för placeringsgruppen bedömer att arbetsinsatsen för socialsekreteraren kan komma att bli något större efter ett eventuellt införande av Skolfam utifrån att det blir tätare frekvens på träffar med skolan och övriga i teamet samt nationella träffar.

Bedömning

Individ- och familjenämnden är överens med förslagsställaren om att familjehemsplacerade barn är en grupp i behov av särskilt stöd och fokus för att motverka ett framtida utanförskap. 2014 togs beslut om en gemensam handlingsplan för denna målgrupp, Handlingsplan för familjehemsplacerade barn och ungdomar. För närvarande pågår en gemensam revidering (skola och socialtjänst) av planen. I denna revidering kommer man att lyfta de framgångsfaktorer som uppmärksammas i arbetet med Skolfam i andra kommuner samt i projektet Skolklar som genomfördes i Umeå kommun 2011 - 2013.

Karolina Lundqvist
Socialdirektör

Kristina Halleröd
Socialt ansvarig samordnare

Skolfam i Umeå kommun

Umeå kommunfullmäktige

Motion skickad av Saašha Metsärantala 2017-04-18

Vi i Feministiskt initiativ vill främja varje persons utveckling till sin fulla potential. Det förutsätter bland annat att varje barn skall få det stöd det behöver.

Forskning visar att barn placerade i familjehem löper en statistiskt större risk för ett framtida utanförskap, med de konsekvenser detta medför både för dem själva och för samhället i stort. Vidare visas att lyckade utbildningsinsatser utgör ett påtagligt skydd mot utanförskap genom att vara en väg ut ur utsatthet.

Med avsikt att motverka risken för att familjehemsplacerade barn hamnar i utanförskap startades Skolfam i Helsingborg år 2005 och i skrivandes stund är 26 kommuner anslutna till Skolfam-nätverket, exempelvis Göteborg, Gävle, Härnösand, Malmö, Norrköping, Skellefteå, Stockholm, Sundsvall och Uppsala. Skolfam-nätverket är indelat i fyra regioner, så att kommunerna lättare kan utbyta erfarenheter med varandra.

Skolfam utgör ingen ersättning till BUP, elevhälsa eller socialtjänst. Skolfam är en långsiktig investering i barnens framtid som fungerar preventivt och kan betraktas som ett komplement till *Barns behov i centrum* (BBiC). Skolfam går ut på att skapa en samverkan över nämndgränserna och bilda ett (eller flera) Skolfam-team, bestående av en psykolog, en specialpedagog och en socialsekreterare. Varje Skolfam-team arbetar sedan med ett tjugotal barn och i skrivande stund finns det 38 Skolfam-team i Sverige.

De utvärderingar som hittills genomförts har visat mycket goda resultat och Umeå kommun bör också fördjupa sin medverkan till barnens bästa.

Mer information om Skolfam och dess resultat finns att läsa på skolfam.se och socialstyrelsen.se samt på varje berörd kommuns webbsida.

Med anledning av detta yrkar Feministiskt initiativ:

— att kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda möjligheten för Umeå kommun att ansluta sig till Skolfam.

Saašha Metsärantala, Feministiskt initiativ

Diarienumr: KS-2018/00124

Revidering av Plan- och bygglovstaxa för PBL 2010:900

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

**att revidera Plan- och bygglovstaxa för PBL 2010:900 rev. 1.2, enligt
byggnadsnämndens förslag, vilket innebär att:**

- Koppla G-beloppet till en tusendels prisbasbelopp (mPBB).
- Justera G-beloppet till närmast högre heltal.
- Ge byggnadsnämnden i uppdrag att följa prisbasbelopps-utvecklingen och därmed kunna på årsbasis höja G-beloppet till närmast högre heltal.

Ärendebeskrivning

Plan- och bygglovstaxan har varit oförändrad sedan 2016 och det har skett förändringar vad gäller ärendehantering och ärendemängd samt lagstiftning och omvärld. Taxeförändringen bygger på tidigare taxekonstruktion men är justerad med hänsyn till ovanstående. Taxan kommer alltså vara knuten till ett s.k. G-belopp men föreslås också kopplas till prisbasbeloppet som justeras årligen av regeringen.

Byggnadsnämnden förslår också att, på årsbasis, kunna följa prisbasbeloppet och höja G-beloppet till närmast högre heltal när det är tillämpligt. Därmed kan byggnadsnämnden reagera snabbare på förändringar i utan att skriva upp justeringen som ett ärende till kommunfullmäktige.

Den nu föreslagna justeringen på taxan ger en generell taxehöjning på ca 4,5 % men påverkar ärenden med kortare handläggningstid snabbare, t.e x. alla lovärenden medan genomslaget blir långsammare på plansidan.

Beslutsunderlag

Taxa. Bilaga.

Beredningsansvariga

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2018/00124

Beslutet ska skickas till

§ 50

Diariennr: KS-2018/00124

Revidering av Plan- och bygglovstaxa för PBL 2010:900

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att revidera Plan- och bygglovstaxa för PBL 2010:900 rev. 1.2, enligt byggnadsnämndens förslag, vilket innebär att:

Koppla G-beloppet till en tusendels prisbasbelopp (mPBB).

Justera G-beloppet till närmast högre heltal.

Ge byggnadsnämnden i uppdrag att följa prisbasbelopps-utvecklingen och därmed kunna på årsbasis höja G-beloppet till närmast högre heltal.

Ärendebeskrivning

Plan- och bygglovtaxan har varit oförändrad sedan 2016 och det har skett förändringar vad gäller ärendehantering och ärendemängd samt lagstiftning och omvärld. Taxeförändringen bygger på tidigare taxekonstruktion men är justerad med hänsyn till ovanstående. Taxan kommer alltså vara knuten till ett s.k. G-belopp men föreslås också kopplas till prisbasbeloppet som justeras årligen av regeringen.

Byggnadsnämnden förslås också att, på årsbasis, kunna följa prisbasbeloppet och höja G-beloppet till närmast högre heltal när det är tillämpligt. Därmed kan byggnadsnämnden reagera snabbare på förändringar i utan att skriva upp justeringen som ett ärende till kommunfullmäktige.

Den nu föreslagna justeringen på taxan ger en generell taxehöjning på ca 4,5 % men påverkar ärenden med kortare handläggningstid snabbare, t.ex. alla lovärenden medan genomslaget blir långsammare på plansidan.

Umeå kommun

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Protokollsutdrag

2018-02-06

Beslutsunderlag

Taxa. Bilaga.

Arbetsutskottets beslutsordning

Arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag.

Beslutet ska skickas till

Bygglov

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Byggnadsnämnden

Tid: Onsdagen den 24 januari 2018 kl. 9:30–15:45
Ajournering kl. 11:50-13:00

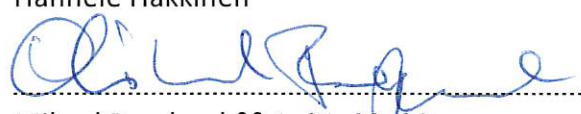
Plats: Saluten, Stadshuset

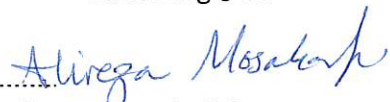
Beslutande: Mikael Berglund (S), ordförande §§ 1–31, 33–38
Gabriel Farrysson (MP), tjug. ersättare för Mikael Berglund (S) § 32
Ulrik Berg (M), 1:e vice ordförande
Alireza Mosahafi (MP), 2:e vice ordförande
Ola Borgström (S), tjug. ersättare för Karin Svedlert (S)
Ingemar Jangvad (S)
Mona Westman (S)
Roger Persson (L)
Eric Bergner (C)
Harald Svensson (M), tjug. ersättare för Veronica Kerr (KD)
Mattias Sehlstedt (V)
Maria Myrstener (V)

Övriga deltagare: Se sidan två

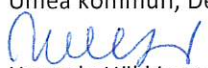
Utses att justera: Ulrik Berg och Alireza Mosahafi § 32

Sekreterare: §§ 1–38
Hannele Häkkinen

Ordförande:
Mikael Berglund §§ 1–31, 33–38 Ulrik Berg § 32

Justerare:
Ulrik Berg Alireza Mosahafi § 32

BEVIS**Justerat protokoll har offentliggjorts genom anslag**

Organ: Byggnadsnämnden
Sammanträdesdatum: 2018-01-24
Anslaget har satts upp: 2018-01-31
Anslaget tas ner: 2018-02-22
Förvaringsplats: Umeå kommun, Detaljplanering
Underskrift:
Hannele Häkkinen

Övriga deltagare

Ej tjänstgörande ersättare

Emma Vigren (S) §§ 1–7
Gabriel Farrysson (MP) §§ 4–38
Lennart Sandström (L)
Lennart Persson (C)
Örjan Mikaelsson (V)
Ellen Söderberg (V)

Tjänstemän

Anders Lidman, ortnamnshandläggare, §§ 1–3
Annika Söderlund, chef miljöplanering, adjungerad § 4
Britta Nordbrandt-Nilsson, bostadsanpassningschef, § 7
Jonas Andersson, bygglovchef, §§ 1–7
Marcus Bystedt, ekonomichef, §§ 1–7
Margaretha Alfredsson, samhällsbyggnadsdirektör, §§ 1–7
Tomas Strömberg, stadsarkitekt
Marie Häggström, lantmäterichef
Maria Blomqvist, biträdande stadsarkitekt
Maria Wetterlöv, kommunikatör
Hannele Häkkinen, nämndsekreterare
Van Tri Nguyen, byggnadsinspektör

§ 9

Diariennr: BN-2016/01056

**Revidering av Plan- och bygglovstaxa för PBL
2010:900****Beslut**

Byggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att revidera Plan- och bygglovstaxa för PBL 2010:900 rev. 1.2, enligt förslag att:

- Koppla G-beloppet till en tusendels prisbasbelopp (mPBB).
- Justera G-beloppet till närmast högre heltal.
- Ge byggnadsnämnden i uppdrag att följa prisbasbelopps-utvecklingen och därmed kunna på årsbasis höja G-beloppet till närmast högre heltal.

Ärendebeskrivning

Plan- och bygglovtaxan har varit oförändrad sedan 2016 och det har skett förändringar vad gäller ärendehantering och ärendemängd samt lagstiftning och omvärld. Taxeförändringen bygger på tidigare taxekonstruktion men är justerad med hänsyn till ovanstående. Taxan kommer alltså vara knuten till ett s.k. G-belopp men föreslås också kopplas till prisbasbeloppet som justeras årligen av regeringen. Byggnadsnämnden förslås också att, på årsbasis, kunna följa prisbasbeloppet och höja G-beloppet till närmast högre heltal när det är tillämpligt. Därmed kan byggnadsnämnden reagera snabbare på förändringar i utan att skriva upp justeringen som ett ärende till kommunfullmäktige.

Den nu föreslagna justeringen på taxan ger en generell taxehöjning på ca 4,5 % men påverkar ärenden med kortare handläggningstid snabbare, t.ex. alla lovärenden medan genomslaget blir långsammare på plansidan.

Umeå kommun
Byggnadsnämnden

Sammanträdesprotokoll
2018-01-24

Beslutsunderlag

Taxa för byggnadsnämndens ärenden enligt PBL 2010_900 rev 1.2

Beredningsansvariga

Tomas Strömberg, stadsarkitekt

Jonas Andersson, bygglovchef

Magdalena Blomqvist, planchef

Marie Häggström, lantmäterichef

Kerstin Östberg, lantmätare

Stefan Eriksson, byggnadsinspektör

Beslutet ska skickas till

- Umeå kommun, kommunfullmäktige

Plan- och bygglovstaxa för PBL 2010:900

Dokumenthistorik

Version	Godkänd av byggnadsnämnden	Antagen av kommunfullmäktige
1.0	2013-05-19	2013-06-17
1.1	2016-05-24	2016-06-20
1.2	2018-01-24	

Innehåll

Bakgrund	3
Lagstöd för tillämpning av plan- och bygglovstaxa	3
Antagande av taxa	4
Begreppsförklaringar och förkortningar	4
Gemensamma tabeller	5
Tabell 1 – Timdebitering	5
Tabell 2 – Objektsfaktorer	5
Avgifter för lov och inspektion	6
Tabell 3 – Bygglov	6
Tabell 4 – Rivningslov	6
Tabell 5 – Marklov	7
Tabell 6 – Skyltlov	7
Tabell 7 – Justering av lovavgift	7
Tabell 8 – Inspektionsavgift	8
Tabell 9 – Specifika byggnader, anläggningar eller åtgärder	9
Tabell 10 – Avgifter för olika besked	9
Tabell 11 – Kommunikering och kungörelse	10
Tabell 12 – Hissar och andra motordrivna anordningar	10
Tabell 13 – Avslag, avvisad och återkallad ansökan eller anmälan	10
Finutstakning och inmätning i efterhand	11
Tabell 14 – Finutstakning och inmätning i efterhand	11
Nybyggnadskartor	11
Tabell 15 – Nybyggnadskartor	11
Detaljplanering	12
Tabell 16 – Planavtal	12
Tabell 17 – Planbesked	13
Tabell 18 – Planavgift	13
Förhandsbesked	14
Tabell 19 – Förhandsbesked	14
Strandskyddsdispens	14
Tabell 20 – Strandskyddsdispens	14

Bakgrund

Taxan är framtagen och anpassad utifrån Umeå kommuns ärenden enligt plan- och bygglagen (SFS 2010:900) och miljöbalken (SFS 1998:808, strandskydd) och är unik för byggnadsnämnden i Umeå kommun. Tabeller och beräkningssätt har med förslag från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) som grund, anpassats så att avgifterna ska täcka det arbete som görs i byggnadsnämndens olika ärendetyper.

Taxan innehåller avgifter för

- Prövning av bygglov, marklov, rivningslov och skyltlov samt avgifter för kostnads- eller tidskrävande arbeten kopplade till hanteringen av dessa prövningar.
- Prövning av startbesked och slutbesked i ovanstående ärenden, anmälningspliktiga åtgärder och tidskrävande arbeten kopplade till dessa två besked.
- Förhandsbesked, villkorsbesked och ingripandebesked.
- Strandskyddsdispens.
- Medgivande eller förbud mot användning av motordriven lyftanordning.
- Finutstakning och inmätning i efterhand.
- Upprättande av nybyggnadskartor.
- Planavtal, planbesked och planavgifter.

Övriga avgifter som byggnadsnämnden tar ut hänvisas till separat antagna taxor och prislistor.

Lagstöd för tillämpning av plan- och bygglovstaxa

Enligt 12 kap. 8 § PBL (2010:900) får byggnadsnämnden ta ut avgifter för:

1. beslut om planbesked, förhandsbesked, villkorsbesked, startbesked, slutbesked och ingripandebesked,
2. beslut om lov,
3. tekniska samråd och slutsamråd,
4. arbetsplatsbesök och andra tillsynsbesök på byggarbetsplatsen,
5. upprättande av nybyggnadskartor,
6. framställning av arkivbeständiga handlingar,
7. expediering och kungörelse enligt 9 kap. 41–41 b §§, och
8. andra tids- eller kostnadskrävande åtgärder, Lag (2011:335).

Enligt 27 kap. 1 § MB får kommunfullmäktige meddela föreskrifter för de avgifter som gäller för den kommunala prövningen och tillsynen enligt miljöbalken.

Tillämpning av taxan och debitering i enskilda fall ankommer på den eller de kommunala nämnder som ansvarar för uppgiften i fråga. Beslut om påförande av avgift kan fattas av tjänstemän eller förtroendevalda endast efter delegation. Om beslutanderätten i fråga om avgifter ej delegeras, ligger beslutanderätten kvar hos den ansvariga kommunala nämnden.

Antagande av taxa

Grunderna för hur avgifterna ska beräknas ska anges i en taxa som beslutas av kommunfullmäktige, enligt 12 kap. 10 § PBL (2010:900).

Begreppsförklaringar och förkortningar

Beräkningsgrundande area	Summan av BTA och OPA eller av BYA.
BTA	Bruttoarea enligt gällande mätstandard.
BYA	Byggnadsarea enligt gällande mätstandard.
Bygglovavgift	Summan av lovavgift + justering av lovavgift + kommuniseringsavgift + inspektionsavgift.
G	Grundbelopp baserat på mPBB (tusendels prisbasbelopp) som justeras på årsbasis och avrundas uppåt till närmaste heltal.
HF	Handläggningsfaktorer för lovavgift och inspektionsavgift.
Inspektionsavgift	Avgift för tekniskt samråd, startbesked, arbetsplatsbesök, kompletterande villkor, slutsamråd, interimistiskt slutbesked och slutbesked.
KOM	Handläggningsfaktor för kommunisering.
Lovavgift	Avgift för prövningen av bygg-, mark-, rivnings- och skyltlov.
NKF	Faktor för nybyggnadskartor.
N4	Justeringsfaktor nybyggnadskartor.
OF	Objektsfaktor.
OPA	Öppenarea enligt gällande mätstandard.
PLF	Planfaktor.
UF	Utstakningsfaktor/byggnad som baseras på byggnadens byggnadsarea (BY).

Gemensamma tabeller

Tabell 1 – Timdebitering	
Timdebitering	950 kr / timme

Tabell 2 – Objektsfaktorer	
Brutto- och/eller öppenarea för byggnader och anläggningar som ingår i prövningen	
Area m ²	Objektsfaktor (OF)
0–99	5
100–299	10
300–499	15
500–999	20
1000–1999	40
2000–4999	60
5000–99999	80
10000–14999	100
Därutöver för varje 5000 intervall	+ 20
Enkla <50 m ²	2

Avgifter för lov och inspektion

Tabellerna nedan utgör beräkningsgrunderna för avgifterna för lov, inspektion, kommunikering m.m.

Tabell 3 – Bygglov	
Lovavgift = HF x OF x G	
Åtgärd	Handläggningsfaktorer (HF)
Administration och arkivering	7
Planprövning • Planenlighet inom detaljplan • Kontroll mot givet förhandsbesked	3
Byggnaden • Placering • Yttre utformning • Färgsättning	5
Byggnaden • Användbarhet • Tillgänglighet	2
Tomten • Tomtens ordnande • In- och utfart och parkering • Fyllning och schaktning • Skyddsåtgärder mot skred • Utrymnings- och räddningsvägar • Måttgranskning och besiktning	5

Tabell 4 – Rivningslov	
Lovavgift och inspektionsavgift = HF x G	
Storlek på byggnad/anläggning som rivs	HF
Upp till 250 m ² BTA	100
250–999 m ² BTA	200
Över 1000 m ² BTA	400

Tabell 5 – Marklov

Åtgärd	Debitering
Lovavgift	Timdebitering

Tabell 6 – Skyltlov

Lovavgift = HF x G

Skylt	HF
Skylt vid större väg/gata, längs trafikleder eller i andra utsatta lägen. Stor omgivningspåverkan.	200
Skylt vid gata, skylt som ska synas på långt håll, skyltpelare, stadspelare m.fl.	60
Övriga skyltar (större än 1 m ²), oftast på fasad. Om fler än 1 skylt, lägg till HF 10 per skylt utöver den första.	40
Skylt mindre eller lika med 1 m ² . Om fler än 1 skylt, lägg till HF 5 per skylt utöver den första.	20

Tabell 7 – Justering av lovavgift

Används för att justera lovavgift beroende på vad ansökan gäller.

Justeringsåtgärd	Justering
Avvikelse från detaljplan	Tillägg 20 %
Lämplighetsprövning utanför detaljplan	Tillägg 25 %
Varsamhetskrav	Tillägg 10 %
Ombyggnad	100 % av lovavgift
Ändrad användning	70 % av lovavgift
Tidsbegränsat lov	75 % av lovavgift
Förlängning av tidsbegränsat lov	50 % av lovavgift
Tidsbegränsning av lov, säsong	75 % av lovavgift
Förläning av tidsbegränsning, säsong	50 % av lovavgift
Ny prövning av tidigare beviljat lov	80 % av lovavgift

Tabell 8 – Inspektionsavgift

Inspektionsavgift = HF x OF x G

Åtgärd	HF
Administration och arkivering	7
Tekniskt samråd	11
Startbesked	5
Arbetsplatsbesök	5
Extra arbetsplatsbesök	Timdebitering
Kompletterande villkor	Timdebitering
Interimistiskt slutbesked / Flera slutbesked	Timdebitering
Slutsamråd inkl. slutbesked	7
Extra slutsamråd	Timdebitering

Om åtgärden inte utförs återbetalas den fakturerade inspektionsavgiften som helhet eller med avdrag för utfört arbetet för byggnadsnämnden.

Tabell 9 – Specifika byggnader, anläggningar eller åtgärder

Byggnad eller anläggning	Debiteringsgrunder
Enkla stora byggnader. Oisolerade och kalla byggnader, lagerbyggnader. Växthus över 50 m ² och liknande.	Area för bestämning av objektsfaktor = 30 % av beräkningsgrundande area
Enkla stora byggnader för publikt ändamål, Sporthallar, ridhus och liknande.	Area för bestämning av objektsfaktor = 60 % av beräkningsgrundande area
Fritidsanläggningar Nöjes- och djurparker, Idrottsanläggningar, Skidbackar med lift, Campingplatser, Skjutbanor, Motorbanor, Golfbanor, Småbåtshamnar, Badplatser och liknande	Timdebitering
Begravningsplatser	Timdebitering
Parkering	Timdebitering
Tunnlar, bergrum, cistern, master, vindkraftverk och liknande	Timdebitering
Fasadändring	Timdebitering dock minst 30 G
Upplag	Timdebitering
Mur eller plank	Timdebitering dock minst 30 G
Installation eller ändring av eldstad/rökkanal	30 G
Installation eller ändring av VS	Timdebitering
Installation eller ändring av ventilation	Timdebitering
Ändring av bärande konstruktion	Timdebitering
Ändring av brandskydd	Timdebitering
Ändring av planlösning	Timdebitering
Ändrad användning (inspektionsavgift)	Timdebitering
Underhåll av kulturhistoriskt värdefull byggnad	Timdebitering
Inglasat uterum <15 m ²	Objektsfaktor = 2
Inglasat uterum >15 m ²	Objektsfaktor = 5

Tabell 10 – Avgifter för olika besked

Ingripandebesked	Timdebitering
Villkorsbesked	Timdebitering

Tabell 11 – Kommunisering och kungörelse

Kommuniceringsavgift = KOM x G

Kommuniceringsåtgärd	KOM
Hörande av 1–5 sakägare	40
Hörande av 6–10 sakägare	60
Hörande av fler än 10 sakägare	120
Kungörelse	80 + faktiskt annonskostnad
Kungörelse i Post- och inrikes tidningar	5

Tabell 12 – Hissar och andra motordrivna anordningar

Medgivande eller förbud att använda hiss eller motordriven anordning	Timdebitering
--	---------------

Tabell 13 – Avslag, avvisad och återkallad ansökan eller anmälan

Anstånd	Ingen avgift
Avslag på ansökan om lov	Full lovavgift för sökt åtgärd
Nekat startbesked	Timdebitering
Avvisad ansökan eller anmälan	Timdebitering
Återkallad ansökan eller anmälan	Timdebitering

Finutstakning och inmätning i efterhand

Tabell 14 – Finutstakning och inmätning i efterhand		
Avgift = UF x G x antal byggnader/tillbyggnader		
BYA per byggnad/tillbyggnad	UF	
	Finutstakning	Inmätning i efterhand
1–50 m ² eller anläggningar	50	30
51–100 m ²	100	60
101–200	150	90
201–500	200	120
501–1000	250	150
1001–2000	300	180
2001–3000	350	210
3001–5000	400	280
Större än 5000 m ²	Anbudsförfarande	Anbudsförfarande
Tillägg per extra punkt	10	-
Finutstakning i egen regi		
Administrativ avgift		1000 kr + 500 kr per byggnad

Nybyggnadskartor

Tabell 15 – Nybyggnadskartor	
Avgift = NKF x N4 x G N4 = 1,5	
Åtgärd	NKF
Nybyggnadskarta ≤ 2000 m ²	140
Nybyggnadskarta, enkelt förfarande ¹ ≤ 2000 m ²	110
Tillägg för varje extra 1000 m ²	+ 18
Revidering av nybyggnadskarta ²	40
Övriga kostnads- och tidskrävande åtgärder	Timdebitering

¹ Enkelt förfarande kan tillämpas utanför planlagt område och kommunalt VA.

² Revidering görs för ärenden som är upp till 5 år gammal. Vid revidering kan mätning enligt timdebitering tillkomma.

Detaljplanering

Hur ersättning för planläggning tas ut regleras med planavtal alternativt med planavgift som tas ut i de fall avtal inte har träffats angående ersättning för planläggning. Ersättningen tas ut i förskott, om inget annat avtalas, och i förekommande fall regleras ersättningen vid beslut om att planen antas, ändras, upphävs eller avbryts. Villkoren för detta regleras i avtalet liksom vilka särskilda utredningar som sökande ska bekosta. För detaljplan där avtal inte tecknats tas planavgift ut senast vid beslut om lov.

Timersättning plus grundavgift debiteras i ärenden som inte går att definiera enligt tabell "Planavtal" eller t.ex. där intressenten eller sökanden erhåller annan nytta än möjlighet till lov som kan mätas i BTA enligt svensk standard (SS021053 i tillämplig omfattning).

Tabell 16 – Planavtal	
Avgift = $n \times G \times \text{PLF} + \text{tilläggsavgift}$	
Åtgärd	PLF
Standardförfarande	950
Utökat förfarande	1300
Tilläggsfaktorn n för komplexa ärenden ³	
Planer med dispens från strandskydd	n = 1,1
Planer där VA-utredning krävs	n = 1,2
Planer inom riksintresseområden	n = 1,3
Planer med betydande miljöpåverkan och/eller MKB	n = 1,4
Planer där genomförandetiden inte gått ut	n = 1,5
Övriga fall	n = 1,0
Tilläggsavgift	
$G \times \text{ny tillskapad bruttoarea (BTA)} \times 0,6$	
Reduktion av tilläggsavgift. Avtalskonstruktionen är linjär tom 10 000 m ² BTA men reduceras stegvis för tillkommande ytor i steg om 10 000 m ² BTA. • I steg 10 001 m² – 20 000 m² reduceras avgiften med faktor 1/2 • för 20 001 m² – 30 000 m² BTA med faktor 1/3 • för 30 001 m² – 40 000 m² BTA med faktor 1/4 • osv.	

³ Vid flera komplexa faktorer tillämpas n-faktorn för den åtgärd som ger störst påslag

Tabell 17 – Planbesked	
Åtgärd	Avgift
Liten åtgärd = Två tomter eller 5 – 600 m ² BTA	0,15 x G x 950
Mellanstor åtgärd = större än liten men max 5000 m ²	0,2 x G x 1300
Stor åtgärd = större än 5000 m ² BTA	0,3 x G x 1300

Begäran om planbesked skall göras av den som avser att utföra en åtgärd inom det område som ansökan berör. För detta tar kommunen ut en avgift. Kostnaden för planbeskedet debiteras efter att byggnadsnämnden (BN) tagit beslut i ärendet. Avgiften debiteras även vid negativt besked.

Tabell 18 – Planavgift			
Avgift = G x OF x PLF x N3 N3 = 1			
Planåtgärd	PLF		
	Nybyggnad	Tillbyggnad	Ändring, ej byggnad
Områdesbestämmelse	25	15	15
Detaljplan	50	25	25
Fastighetsplan utan villkorsprövning enligt anläggningslagen	25	15	-
Fastighetsplan med villkorsprövning enligt anläggningslagen	30	20	-

För tillbyggnad/komplementbyggnad i separat ärende ska OF användas enligt "Tabell 2 - Objektsfaktorer". För tillbyggnad som överstiger 50 % av huvudbyggnadens BTA tillämpas planfaktor som för nybyggnad.

Förhandsbesked

Tabell 19 – Förhandsbesked	
Åtgärd	Avgift
Positivt Förhandsbesked	Timdebitering, maximalt 25 000 kr.
Avvisad ansökan	Timdebitering
Återkallad ansökan	Timdebitering
Avslag	Timdebitering

Strandskyddsdispens

Tabell 20 – Strandskyddsdispens	
Dispens för	Avgift
Byggnad	200 G
Anläggning eller annan anordning	Timdebitering
Andra avgifter	
Återkallad ansökan	Timdebitering
Avvisad ansökan	Timdebitering
Avslag	Full avgift för byggnaden eller anläggningen

§ 9

Diariennr: BN-2016/01056

Revidering av Plan- och bygglovstaxa för PBL 2010:900

Beslut

Byggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att revidera Plan- och bygglovstaxa för PBL 2010:900 rev. 1.2, enligt förslag att:

- Koppla G-beloppet till en tusendels prisbasbelopp (mPBB).
- Justera G-beloppet till närmast högre heltal.
- Ge byggnadsnämnden i uppdrag att följa prisbasbeloppsutvecklingen och därmed kunna på årsbasis höja G-beloppet till närmast högre heltal.

Ärendebeskrivning

Plan- och bygglovtaxan har varit oförändrad sedan 2016 och det har skett förändringar vad gäller ärendehantering och ärendemängd samt lagstiftning och omvärld. Taxeförändringen bygger på tidigare taxekonstruktion men är justerad med hänsyn till ovanstående. Taxan kommer alltjämt vara knuten till ett s.k. G-belopp men föreslås också kopplas till prisbasbeloppet som justeras årligen av regeringen. Byggnadsnämnden förslås också att, på årsbasis, kunna följa prisbasbeloppet och höja G-beloppet till närmast högre heltal när det är tillämpligt. Därmed kan byggnadsnämnden reagera snabbare på förändringar i utan att skriva upp justeringen som ett ärende till kommunfullmäktige.

Den nu föreslagna justeringen på taxan ger en generell taxehöjning på ca 4,5 % men påverkar ärenden med kortare handläggningstid snabbare, t.ex. alla lovärenden medan genomslaget blir långsammare på plansidan.

Beslutsunderlag

Taxa för byggnadsnämndens ärenden enligt PBL 2010_900 rev 1.2

Beredningsansvariga

Tomas Strömberg, stadsarkitekt

Jonas Andersson, bygglovchef

Magdalena Blomqvist, planchef

Marie Häggström, lantmäterichef

Kerstin Östberg, lantmätare

Stefan Eriksson, byggnadsinspektör

Beslutet ska skickas till

- Umeå kommun, kommunfullmäktige

Diariennr: KS-2018/00037

Anmälningssärenden februari 2018

Förslag till beslut

Anmälningssärendena föranleder inte några beslut

Ärendebeskrivning

Protokoll

Protokoll Umeå kommuns pensionärsråd 2017-12-15

Norrlandsoperan AB 2017-09-20

Norrlandsoperan AB 2017-12-15

Inbjudan

Demokrati i ett mångkulturellt samhälle, Stockholm 23 maj -
Integrationsforum

Förnamn, Efternamn
Befattning

Anna Holmstedt
nämndsekreterare

Umeå kommuns pensionärsråd (UPR)

Tid: 15 december 2017 kl. 9:00-12.00

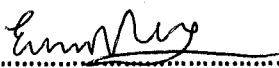
Plats: Maskrosen, Storgatan 76

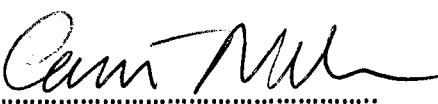
Ordförande: Carin Nilsson (S) t.f. ordförande för Janet Ågren (S)

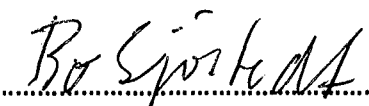
Deltagare: Se sidan 2

Utses att justera: Bo Sjöstedt, PRO

Justeringstid: Onsdag den 3 januari kl. 10.00

Sekreterare:
.....
Emma Nord

Ordförande:
.....
Carin Nilsson (S)

Justerare:
.....
Bo Sjöstedt, PRO

Deltagare

Ordinarie ledamöter

Carin Nilsson (S) t.f. ordförande, äldre nämnden
Greger Knutsson (M), äldre nämnden
Ari Leinonen (S), fritidsnämnden
Håkan Johansson (S), tekniska nämnden
Ulrik Berg (M), byggnadsnämnden
Eila Horsmajärvi (S), kulturnämnden
Christer Lindvall (S), kommunstyrelsen
Bo Sjöstedt, vice ordförande, PRO
Leif Rolén, PRO
Britt Jakobsson, PRO
Curt Wiklund, PRO
Lisa Johansson, SKPF
Bengt Roukus, SKPF
Gun Jonsson, SPF
Christer Fredriksson, SPF
Gun Granberg, tj. ersättare för Sune Lindström, RPG
Jaakko Honkanen, Finska klubben
Irene Sixtensson, Umeå demensförening

Ej tjänstgörande ersättare

Lotta Holmberg (L), äldre nämnden
Lennart Johansson (M), fritidsnämnden
Alireza Mosahafi (MP), byggnadsnämnden
Marianne Löfstedt (M), kulturnämnden
Veronica Kerr (KD), kommunstyrelsen
Christer Hansson, PRO
Ann Svanberg, PRO
Barbro Kjellberg, SKPF
Roger Näslund, SPF
Ann-Charlott Idahl, Umeå demensförening

Övriga

Emma Nord, nämndsekreterare, Enheten för stöd och utveckling
Frida Hald, utredare, Enheten för stöd och utveckling
Nils Enwald, ledningskoordinator
Mats Bäckström, Polisen

1. Upprop, val av justerare och justeringstid

Bo Sjöstedt (PRO) väljs till att justera protokollet den 3 januari 2018 kl. 10.00.

2. Godkännande av dagordning

UPR godkänner förslaget till dagordning med fyra kompletterande övriga frågor.

3. Genomgång av föregående protokoll

Ordförande Carin Nilsson (S) går igenom förra sammanträdet's protokoll.

an Bu Sj

4. Korta punkter och återrapporter

Beslut

Umeå kommuns pensionärsråd godkänner informationen.

Ärendebeskrivning**Skrivelse om utredning av seniorbiljetter inom kollektivtrafiken**

Sverigedemokraterna har i en motion yrkat att Umeå kommun utreder kostnader för införandet av seniorkortet Hundringen till ålderspensionärer och personer som uppbär hel sjuk- eller aktivitetsersättning. Kostnadsberäkningen ska göras utifrån varierade giltighetstider, heldagar alternativt vid lågtrafik. Förslag på yttrande från äldrenämnden behandlas i december. Då skrivelsen från PRO, SPF Seniorerna, SKPF och RPG är snarlik motionen så kommer svar ges via ett motionssvar som kommunfullmäktige ytterst tar beslut om.

5. Remiss Äldreplan

Beslut

Umeå kommuns pensionärsråd godkänner informationen.

Ärendebeskrivning

Frida Hald, utredare, informerar om den nya äldreplanen som ska skickas ut på remiss efter beslut i äldrenämnden.

Äldrenämnden beslutade 2015 att ta fram en ny äldreplan som ska sträcka sig över en tio-årsperiod. Förslaget till äldreplan är framtagen genom workshops och seminarier med bl.a. referensgrupp från UPR och på äldrenämndens strategidagar.

När synpunkter inkommit från remissinstanser så planeras äldrenämnden ta beslut om den nya äldreplanen och därefter presenteras på Seniorvimmel under våren samt i utgivningen av "Hallå Senior!".

Under nedanstående rubriker har det formulerats olika strategier för att utveckla äldreomsorgen i Umeå kommun:

- Förebyggande insatser
- Boende, samhällsplanering och infrastruktur
- Vård och omsorg
- Digital transformering och välfärdsteknik
- Kommunikation och information
- Kompetensförsörjning

Pensionärsorganisationerna och övriga i remisslistan har möjlighet att skicka in synpunkter mellan 8 januari och 28 februari 2018.

Bilaga

Presentation: "Remiss äldreplan och avgifter"

6. Avgifter 2018

Beslut

Umeå kommuns pensionärsråd godkänner informationen.

Ärendebeskrivning

Frida Hald, utredare, informerar om den översyn av avgifter som gjorts inom socialtjänsten.

Äldrenämnden har beslutat om följande förslag till nya avgifter 2018:

- Avgift för korttidsboende 160 kr per dygn
- Ett högkostnadsskydd för hjälpmedel införs med 1 800 kr per år.
- Tyngdtäcke övergår till egenansvar.
- Duschstol, engångsavgift 300 kr.
- Badkarsbräda, engångsavgift 100 kr.
- Elrullstol 85 kr per månad.
- Arbetsstol 42 kr per månad.
- Transportrullstol 25 kr per månad.
- Bostadsanpassningsintyg 500 kr.
- ADL-intyg 1 000 kr.
- Avgifter för insatser inom hälso- och sjukvård i hemmet höjs till 200 kr med ett högkostnadsskydd på 1100 kr. Det är enbart de besök som man själv initierar som man betalar för.
- Avgift för trygghetslarm höjs med 62 kr, detta för att kompensera höjningen av varje enskilt larm samt kostnaden för borttappade larmknappar. För varje larmknapp som försvinner betalar Umeå kommun i nuläget 850 kr.

Ärendet hanteras i kommunfullmäktige den 18 december. De nya avgifterna som föreslås kommer gälla från och med 1 januari 2018.

Lennart Johansson (M) är kritisk till förslaget att slå ut kostnaden för borttappade larmknappar på alla brukare.

Christer Fredriksson, SPF, framhåller att det är viktigt att hitta rätt indexuppräknings.

Lennart Johansson (M) vill se en jämförelse mellan avgifter 2017 och 2018. Jämförelsen läggs till som bilaga vid utskick av protokollet.

PRO reagerar starkt emot avgiftshöjningarna.

Bilaga

Presentation: "Remiss äldreplan och avgifter", "Avgifter 2017 utifrån prisbasbeloppets förändring"

7. Uppdragsplan och budget 2018

Beslut

Umeå kommuns pensionärsråd beslutar att godkänna informationen.

Ärendebeskrivning

Nils Enwald, ledningskoordinator, informerar om förvaltningens förslag till uppdragsplan och budget 2018. Ärendet hanteras i äldrenämnden den 21 december.

Uppdragsplanen utgår från fyra mål för att uppnå god kvalitet för kommuninvånarna ur ett äldreperspektiv. Utöver det så beskrivs kvalitet för medarbetare, kvalitet för externa uppdragsgivare, utveckling samt särskilda uppdrag till förvaltningen. Nämndens ansvar och uppdrag gäller personer över 65 år.

Äldrenämnden verksamheter stärker de äldre kommuninvånarnas förmåga att leva ett aktivt liv samt att ha inflytande i samhället och över sin vardag

Ett förtydligande om vad en personcentrerad verksamhet innebär samt ett tillägg om ny överenskommelse med Frivilligcentralen. Här framgår också arbetet med kostens betydelse, stöd till anhöriga och stöd till minoriteter och minoritetsspråk.

Äldrenämndens verksamheter bidrar till att kommuninvånarna kan åldras i trygghet

Ett tillägg om AB Bostadens särskilda uppdrag att utveckla fler bostäder för äldre i samarbete med äldrenämnden. Här ingår också förebyggande verksamhet, kvalitetsdeklarationer med värdighetsgarantier.

Äldrenämndens verksamheter bemöter kommuninvånarna med respekt

Här ingår anpassad kommunikation efter varje persons förmågor och behov samt utveckling i verksamheterna genom dialog med brukare och anhöriga.

Äldrenämndens verksamheter säkrar kommuninvånarnas tillgång till en jämlik vård och omsorg

Ett tillägg om att säkerställa patientsäkerheten genom den medicinska ledningen bestående av medicinsk ansvarig sjuksköterska och verksamhetschefer. Här ingår uppföljning av insatser för att säkerställa rätt stöd och omfattning.

Kvalitet för medarbetare inom äldreomsorgen

Ett tillägg om att tydligare definiera yrkesroller samt språk- och kompetenssatsningar för anställda. Gällande ledarskap görs ett tillägg om medarbetarnas delaktighet i verksamheternas utveckling. Här framgår även äldrenämndens uppdrag att säkra trygga anställningar och minska sjukfrånvaron.

Kvalitet för externa utförare

Äldrenämndens uppdragsplan gäller även de externa utförare som kommunen har avtal med. Förfrågningsunderlaget för upphandling ställer krav på kvalitet som inte understiger kommunens kvalitet i egen regi.

Utveckling

Ett tillägg om att verksamheterna ska bli bättre på att bidra till forskning inom äldreområdet samt att fortsatt utveckla tillämpningen av välfärdsteknik i verksamheterna.

Särskilda uppdrag

Att färdigställa den strategiska äldreplanen för beslut under våren 2018 samt att fortsätta det påbörjade arbetet med uppföljning av biståndsbeslut om anhörigvård utifrån ett genus- och jämställdhetsperspektiv.

Budget

Äldrenämndens årsbudget 2018 är 985,9 miljoner.

Förändringarna i budgeten innefattar att möta upp ökade volymer inom korttidsvård, hemtjänst, hälso- och sjukvård i hemmet samt möjliggöra en förbättrad samordning av HSL-organisationen och villkor för HSL-personal nattetid, förstärkning av hjälpmedelsbudget och utökade kompetensförsörjningsinsatser. Äldreomsorgens verksamheter kommer fortsatt samarbeta med Umeå Kultur och Umeå Fritid. Tidigare särskild satsning på träffpunkter för äldre sverigefinnar och samer övergår till permanent verksamhet.

Det underskott som redovisas i 2017 års budget beror delvis på heltidsinförandet. Carin Nilsson (S) informerar att äldrenämnden kommer få skriva av 25 miljoner avseende heltidsinförandet.

Bo Sjöstedt, PRO, ställer en fråga om kommunen i större utsträckning ämnar göra satsningar på trygghetsboenden. Det finns ett nationellt investeringsbidrag för trygghetsboenden, här krävs dock nya beslut för att kunna ge stöd för subventionsfinansiering.

Uppdragsplan och budget kommer läggas upp på hemsidan.

Bilaga

Presentation: Uppdragsplan och budget 2018.

8. Trygghet och brottslighet – Lokal lägesbild

Beslut

Umeå kommuns pensionärsråd beslutar att godkänna informationen.

Ärendebeskrivning

Mats Bäckström från Polisen informerar om brottslighet i Umeå.

Västerbotten är Sveriges tryggaste län beräknat på antal anmälda brott per 200 000 invånare. Det finns en god samverkan mellan kommun, landsting och polisen genom UmeBrå. Brottslighet är ett samhällsproblem. Umeå är ett gott exempel med blandad bebyggelse, hög andel studenter samt ett rikt föreningsliv, vilket påverkar tryggheten i staden genom mindre utanförskap och mer delaktighet.

Polisen i Umeå gör en satsning på områdespoliser som ska bidra till trygghet i olika stadsdelar. I nuläget finns fyra områdespoliser på Ersboda och Mariehem. Förhoppningen är att ha områdespoliser för alla stadsdelar.

Faktorer som höjer risken att bli utsatt för brott: Man, 20–27 år, berusad, miljö med många andra människor. Tas en faktor av dessa bort så sjunker risken kraftigt. De flesta grova våldsbrott som ändå förekommer är kopplade till narkotika och interna uppgörelser.

För kvinnor är det störst risk att bli utsatt för våld av en närstående i hemmet, överfall utomhus är en liten andel av brotten. Äldre kvinnor är mer drabbade av fickstölden än äldre män.

För att minska risken för villainbrott så kan man ingå i Grannsamverkan. Det innebär att grannar hjälper varandra med att t.ex. sopa av bron, ta in post och parkera bilen på grannens infart när någon är bortrest. Beroende på var man bor så kan inbrottslarm ha en viss effekt.

De senaste månaderna har några villaägare blivit utsatta för inbrott när de varit hemma. För att minimera risken så bör man alltid låsa ytterdörren.

Mats Bäckström tror att polisen kan bli bättre på att fånga upp hatmotiv när någon blivit utsatt för brott. Dessa brott är svårutredda: dels så inser den utsatta inte alltid att den blivit utsatt för hatbrott, dels är det ofta svårt att bevisa.

Polisen samverkar med bl.a. hotell, kommun och Länsstyrelsen i arbetet mot människohandel och prostitution.

Gällande bedrägerier så ska man tänka på att banken aldrig efterfrågar koder eller kontonummer via telefon eller email. Har man blivit utsatt för bedrägeri så är det bra att anmäla, annars ses det som en icke-händelse. Det finns alltid möjlighet att begära att ompröva en nedlagd brottsutredning.

9. Övriga frågor

Fyra övriga frågor är anmälda.

1. Sammanträdestider 2018

Carin Nilsson (S) föreslår att alla sammanträden med UPR ska vara i KS, Stadshuset under 2018. Justering av sammanträdeslokaler godkänns.

Leif Rolén, PRO, tillägger att de nya lokalerna på Mariehem finns som alternativ till möteslokal under senare delen av 2018. Frågan bordläggs till hösten.

2. Hallå Senior

Två representanter till framtagandet av "*Hallå Senior!*" väljs: Britt Jacobsson, PRO och Ingegerd Wejdemar, SKPF.

3. Återkoppling på ärenden.

Christer Fredriksson, SPF, ställer en fråga om när följande ärenden kommer att behandlas i UPR:

- Plan för medel för psykisk ohälsa och suicid
- Våld mot äldre
- Nutrition och undernäring – bilaga från 2 juni.
- Kvalitetsuppföljning hemtjänst
- Badet på Hemgården

Carin Nilsson (S) svarar att dessa ärenden tas i beredningsgruppen i januari.

4. Diskriminering av äldre

Lisa Johansson, SKPF, ställer en fråga om hur kommunen arbetar för att motverka diskriminering av äldre. Många äldre exkluderas i det digitala samhället, vid t.ex. betalning av parkering och viktig information på hemsidor.

Carin Nilsson (S) återkopplar angående detta.

Org.nr 556529-6190

2017-09-20

Tid: onsdag 20 september 2017 kl. 10.00 – 12.00

Art: Styrelsemöte för NorrlandsOperan AB

Plats: NorrlandsOperans konferensrum, plan 5.

Närvarande:

Tjänstgörande ledamöter:

Ord: Eva Andersson, ordförande (s)
Marie-Louise Rönmark (vice ordförande) (s)
Ulf Degerman (s)
Karl-Erik Törner (s)
Peter Sedlacek (l) fr. 10.30/Liv Granbom (m) (till 10.30)
Olle Edblom (c)
Solveig Jonsson (s)
Kjerstin Widman (m)
Jan-Olov Carlsson (v)

Ej tjänstgörande ersättare:

Kristoffer Södermark (s)
Anders Jacobsson (v)
Liv Granbom (m) från 10.30
Margareta Ekesryd (l)

Övriga: Kjell Englund, VD
Per Edlund, vVD
Carina Milton, sekreterare
Johannes Ögren, SYMF
Beatrice Hammar, DIK
Anna Göransdotter Höög, tillträdande vVD

§41. Sammanträdet öppnas
Ordföranden hälsar alla välkomna och förklarar mötet öppnat.

§42. Val av justerare
Till justerare väljs Olle Edblom.

§43. Fastställande av föredragningslista
Styrelsen fastställer den utskickade föredragningslistan med tillägg av punkten *Utvärdering av VD och styrelsens arbete* samt två övriga frågor:
- Hantering av styrelsens dokument.
- Firmateckning nyanställda

Org.nr 556529-6190

2017-09-20

§44.

Genomgång av föregående sammanträdesprotokoll

Föregående protokoll kompletteras med noteringen att Eivor Johansson avtackades av styrelsen efter lång och trogen tjänst hos Norrlandsoperan.

Föregående sammanträdesprotokoll läggs till handlingarna

§45.

Delårsrapport 2017-08-31

Per Edlund redogör för delårsrapporten både gällande verksamhet och ekonomi för perioden januari – augusti 2017.

Bolagets resultat för perioden uppgår till 10,9 mkr, vilket är bättre än budget. Det beror främst på lägre personal- och produktionskostnader under perioden men dessa kommer att öka markant under höstens intensiva produktionsarbete och utbud av föreställningar. Prognosen för resterande delen av året ser bra ut jämfört med budget.

Styrelsen beslutar att godkänna delårsrapporten samt att styrelsen har prövat, och intygar härmed att den verksamhet som bedrivits inom bolaget under den period som rapporten avser, har bedrivits i enlighet med fastställt kommunalt ändamål och inom ramen för de kommunala befogenheterna.

§46.

Utvärdering av VD och styrelsens arbete

Resultatet av utvärderingarna går igenom och diskuteras. Generellt ges höga poäng för de flesta områden.

Styrelsen beslutar att godkänna resultatet av utvärderingarna.

Styrelsen beslutar att alla tre facken är välkomna att delta med närvaro- och yttranderätt med en representant på styrelsemötena.

§47.

Plan för inre arbete, uppföljning

Gunilla Hägglund Sjöström ger en uppföljning av det inre arbetet på Norrlandsoperan:

- 22/8 genomfördes en personaldag med fokus på delaktighet, kommer att göras årligen.
- Hantering av gemensamma förtjänstgåvor, ska vara lika oavsett vart man jobbar i huset
- Lönekriterier, partsgemensam grupp har jobbat fram "Din lön på NO", lönebildning, löneprocessen, gemensamma lönekriterier, bedömningsformulär.
- Lönekartläggning jobbas nu med i partsgemensam grupp.
- Handlingsplan till alkohol- och drogpolicy tas fram.
- HR-chefens nuvarande praktikant skickar ut en enkät med frågor kring Medarbetarskap, delaktighet och förståelse för varandra.
- Ett målarbete kommer att påbörjas inom kort, kommer att blanda in nya vVD och styrelsen.
- Det finns en mångfaldsgrupp som jobbar med ny lagstiftning, de 7 diskrimineringsgrunderna

Styrelsen beslutar att godkänna rapporten

Org.nr 556529-6190

2017-09-20

§48. Information om övertagande av inventarier

Umeå kommun har, via Fastighet, lämnat ett förslag på att NorrlandsOperan tar över ansvaret för verksamhetsinventarier (rår, lyftbord, viss teknisk utrustning, mm) till ett värde av ca 17 mkr. Ansvaret förs över till NO mot sänkt hyra. Umeå kommun har nu i uppdrag att ta fram ett förslag på vad det konkret kommer att innebära. Vice vd redogör för de olika förslag till avtalslösningar finns. Det är många parametrar att ta hänsyn till, inventariers livslängd, avskrivningstid, mm. Nedsättning av hyran beräknas till ca 1,7 kkr/år enligt Umeå kommuns beräkning. Detaljer behöver analyseras och finansiering behöver tydliggöras.

Styrelsen beslutar att informationen godkänns.

§49. Rapporter**a) Information om personalfrågor**

Ny vice vd, VD-assistent och orkesterchef är rekryterad sedan förra mötet. Elin Hellgren och Jonas Igasto kommer att sluta i höst. Rekrytering av ersättare pågår.

Styrelsen beslutar att godkänna rapporten

b) Produktioner

Konst: Vita kuben är lokaliserad i Väven just nu - samarbetet fungerar bra.

Orkestern: Elim Chan har haft sin första konsert och invigningskonsert av nya flygeln, donerad av Krister o Karin Olsson, har ägt rum. Fantastisk konsert och en fantastisk flygel. Julkonsert och trettondagskonsert planeras.

Dans: *For the sky not to fall*, en oförglömlig dansföreställning från Brasilien samt *Urban North*, en plattform för den unga urbana publiken har ägt rum hittills i september.

På gång framöver: *The Nutcracker* kommer i ny tappning, som familjeföreställning från 8 år. *Caught in the middle*, samisk och australiensisk urbefolkning, inviger samiska veckan. *MADE - architecture and morality* – en kväll med konst, dans och musik.

Opera: FAUST har premiär 5 oktober. En föreställning med fantastisk kostyprakt.

På turné: Katarina Barruk turnerar i sina hemtrakter i Västerbottens inland och *Folkmusik familjen Burman-Berggren* turnerar i länet.

Umeå jazzfestival – I år går den 50:ionde festivalen av stapeln 26-28/10.

Styrelsen beslutar att godkänna rapporten

c) Restaurang, entré, kostym
Detta är under ombyggnation.

§50. Presentation av ny vice VD/administrativ chef

Kjell Englund presenterar Anna Göransdotter Höög som är tillträdande vice VD efter Per Edlund. Anna ger en presentation av sig själv och sin bakgrund. På grund av fördröjd knäoperation tillträder Anna inte sin tjänst den 1 november som tidigare meddelats. Överlämning börjar redan nu och Anna tillträder i januari. Anna kommer primärt sätta sig in i ekonomi och titta inåt i organisationen. Styrelsen hälsar Anna välkommen!

Org.nr 556529-6190

2017-09-20

51. Ad acta

Läggs till handlingarna

§52. Övriga frågor

- Hantering av styrelsens dokument. Eva Andersson tar frågan vidare med Carina Milton
- Firmateckning: Vid det konstituerande mötet i maj beslutades om firmatecknare samt dispositionsrätt vid uttag. Styrelsen uppmärksammas om att dessa namn behöver ändras i de fall personer har bytts ut;
Dispositionsrätt för uttag från konto för Eivor Johansson ändras till Emma Grundström fr.o.m. 2017-09-01
Firmatecknare Per Edlund ändras till Anna Göransdotter Nilsson från 2018-01-08

Styrelsen beslutar att fastställa ändringar enligt ovan.

- Styrelsen avtackar Per Edlund, som efter lång och trogen tjänst hos Norrlandsoperan kommer att gå i pension. Stort tack från styrelsen!

§53. Datum för nästa sammanträde

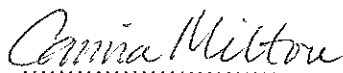
Torsdag den 15 december 2017 kl. 10.00 – 12.00.

Från och med nästa möte införs en ny fast punkt på dagordningen: *Information från fackliga organisationerna*

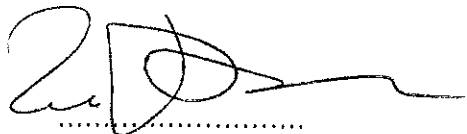
§54. Avslutning

Ordföranden tackar för dagens möte och sammanträdet avslutas.

Vid protokollet

Carina Milton, sekreterare

Eva Andersson, ordförande

Justeras

Olle Edblom

Delårsrapport för NorrlandsOperan AB perioden 2017-01-01 – 2017-08-31.

ÄGARFÖRHÅLLANDEN, KONCERNSTRUKTUR OCH STYRELSENS SÄTE

NorrlandsOperan AB ägs av Umeå kommun via Umeå Kommunföretag AB med 40 % och Regionförbundet Västerbottens län med 60 %. Dotterbolaget Botnia Musik AB är från och med den 1 januari 2009 ett vilande bolag och verksamheten bedrivs sedan dess i NorrlandsOperan. Styrelsen har sitt säte i Umeå kommun, Västerbottens län.

VERKSAMHET OCH MÅLUPPFYLLELSE

Bolagets verksamhet är att bedriva och främja utveckling av musik- och musikteaterverksamhet inom regionen liksom annan därmed förenlig och närstående kulturell verksamhet.

I bolagets uppdrag, fastställt av Regionförbundet Västerbottens län och Umeå kommun, ingår bland annat att producera, främja, stärka, utveckla och tillgängliggöra opera, konserter, musikteater, musik, dans och konst samt annan scenisk verksamhet.

Bolaget redovisar för dotterbolaget Botnia Musik festival- och projektverksamhet, försäljning av musikproduktioner, seminarier samt att bolaget har ett regionalt uppdrag av Regionförbundet Västerbottens län och finansieras av densamma samt av Statens kulturråd.

Konserter

Vårens konsertprogram inleddes med två konserter med NorrlandsOperans Symfoniorkester, den första konserten som var en mycket uppskattad *familjekonsert för barn från 7 år*. Medverkade gjorde vår solist *Susanna Levonen*.

Den andra konserten medverkade *solisten Lisa Larsson* med musik av Hensel-Mendelssohn. Den 27 januari uppmärksammades Förintelsens dag av orkester och kör med ett program som innehöll musik skriven före, mellan och efter världskriget.

I februari var tonsättaren *Mats Larsson Gothe* tillbaka med ett verk skrivet för den världsberömda *altsångerskan Anna Larsson* som kom till NorrlandsOperan i ett efterlängtat gästspel. För de allra minsta återkom den populära *Bäbiskonserten* tillbaka, en humoristisk dansföreställning som tog avstamp från barnens tittulekar.

I mars blev det härlig allsång till *Majas Alfabetssånger*, en konsert för barn med Familjen Brass från orkestern.

Sista söndagen i mars bjöd stråkorkestern, *körer från Wilhelmina och Stensele/Storuman* under musik och sång av Veronika Janunger och Susanna Levonen.

I april blev det ett spännande möte med vår orkester och 20 års jubilerande *Weeping Willows* och sångaren Magnus Carlsson. Gamla klassiker varvat med ett helt nytt material framfördes till publikens förtjusning. I april uppförde orkestern en *violinkonsert* skriven av Jan Sandström, solist var Elina Vähälä. Västerbotten fick också en chans att lyssna på en härlig mix av *evergreens, musikallåtar och popklassiker* med Susanna Levonen och Peter Majanen.

Under maj månad gavs en kammarmusikserie med musiker från Symfoniorkestern med temat *Våra musiker i närbild*. Den 18 maj fick publiken lyssna till Tjajkovkijs fyra med dirigent Christian Lindberg solist var Öysten Baadsvik. Våren avslutades med att dirigentstuderande från *Kungliga Musikhögskolans dirigentklass* intog pulten och tillsammans med Symfoniorkestern gav en uppskattad lunchkonsert.

Elim Chan, NorrlandsOperans nya chefsdirigent gjorde sin första konsert den 31 augusti med *Tjajkovskijs femte symfoni*, kvällens solist var Gabriel Suovanen. Konserten gavs även i Skellefteå den 1 september.

Dans

Dansvåren inleddes starkt! Med Cullbergsbaletten med koreografen Jefta van Dinthers nya verk *Protagonist. Chotto Dosh* bjöd in hela familjen till en lekfull och magisk berättelse om vikten att följa sina drömmar. Koreograf var megastjärnan Akram Khan. I föreställningen *Hyperfruit* blev till en intressant dialog om två personers relation över nätet och hur våra relationer påverkats av internet.

Två intressanta premiärer avslutade vårens dansprogram *What's left behind* med koreografen Helena Franzén och den andra premiären *A Line up* med Christina Capriolis version av musikalerna A Chorus Line.

Opera

Den 24 februari var det premiär på NorrlandsOperan med *Broadwaymusikalen Passion*, ett samarbete med Smålands Musik & Teater. Fjorton musikalartister och vår orkester gav en fantastisk föreställning om kärlekens omvälvande, våldsamma och förlösande kraft. Här fick publiken möta ett triangeldrama mellan tre personer tillsammans med Sondheims genialt vackra musik. Åtta föreställningar i Umeå och därefter turné till Boden, Härnösand, Sundsvall och Östersund..

Konst

Vårens tre utställningar i Vita Kuben hade satts ihop av *curatorn Filipa Ramos*, verksam i London.

Turné i länet

Våren 2017 fick vi njuta resultatet av ett samarbete mellan två körer från Vilhelmina och Stensele/Storuman och en stråkorkester från NorrlandsOperan. Huvudnummer var Pergolesis oändligt vackra körverk *Stabat Mater*, där även Veronica Janunger och Susanna Levonen medverkade som solister. Västerbotten fick även chans att lyssna på en härlig mix av evergreens, musikallåtar och popklassiker med Susanna Levonen och Peter Majanen.

En brass-sextett från *NorrlandsOperans Symfoniorkester* spelade och sjöng med länets skolbarn. En blåskvintett ur Symfoniorkestern besökte äldreboenden och vårdhem under våren.

Samtliga föreställningar har varit välbesökta och uppskattade av vår publik.

KVALITETSFÖRSTÄRKANDE INSATSER

Det av Regeringen beslut, att de frigjorda medel som har frigjorts i samband med att det statliga pensionssystemet avskaffades, skulle användas till kvalitetsförstärkande insatser inom scenkonstinstitutionerna innebär att pengarna är bundna till en viss typ av verksamhet.

NorrlandsOperan anser det är olyckligt att vi själva inte kan besluta om vad pengarna ska användas till och vad de kommer till mest nytta för verksamheten. För år 2017 är summan totalt 1,9 Mkr.

Medlen kommer att bl.a. användas till utveckling av barn och vuxenkörens sceniska kompetens och koreografi. Sångsolistutbildning med inriktning på utveckling av sångröst. Gästspelskonserter på Musikaliska i Stockholm. Filminspelning av en komplett konsert för att bl.a. stärka och vässa orkestrens samspel, scennärvaro och självförtroende. Medverkan av NorrlandsOperans barnkör i Barnens jazzfestival. Urban North, ungdomssatsning med fokus på dans, musik och annan urban kultur. Tillsammans med lokala krafter kommer Umeå, under hela året, fyllas med workshops, parkour, battles, klubbar samt lokala och internationella crews, musiker och danskompanier.

NORRLANDSOPERANS UPPDRAG

NorrlandsOperans regionala uppdrag innebär att en del av våra produktioner turnerar i och utanför länet. Vi samarbetar också med lokala arrangörer vilket resulterar i föreställningar och projekt på olika platser i länet, inte minst sådana som riktar sig till barn och unga.

En viktig del av vår verksamhet är också att fortsätta utveckla internationella samarbeten och samverkan med andra institutioner regionalt, nationellt och internationellt. Verksamheten kommer att fortsätta rikta sig till alla åldersgrupper och möten med olika kulturer.

Utefter de ägardirektiv och uppdrag som Region Västerbotten och Umeå kommun fastställt har bolaget brutit ned dessa till mätbara och specifika mål. Dessa mål och indikatorer redovisas i bolagets årsredovisning för år 2017.

JÄMSTÄLLDHET, MÅNGFALD OCH TILLGÄNGLIGHET

NorrlandsOperan fortsätter att jobba utefter den mångfaldspolicy med handlingsplan som beslutats om. Några av de punkter som ledningen kommer att jobba för är bland annat lönesättning med fokus på jämställdhet, mångfalds- och jämställdhetschecklista för programläggning och produktion, förlägga aktiviteter på nya platser där underrepresenterade målgrupper finns. Handlingsplanen följs upp årligen av en särskild tillsatt mångfaldsgrupp.

Mångfaldsplanen har också kompletterats med en tillgänglighetsplan som tar upp frågor och åtgärder som rör tillgänglighet, mottagande och bemötande av människor med olika behov och bakgrund.

VÄSENTLIGA HÄNDELSER

Den 22 september 2015 beslöt Umeå kommun att satsa drygt 30 Mkr i nödvändiga arbetsmiljöinvesteringar. En del av investeringarna, 14,2 Mkr är underhållsåtgärder som bekostas av kommunen och den andra delen på 15,9 Mkr är verksamhetsanpassningar. Styrelsen och VD har varit tydliga med att verksamheten själv inte har möjlighet att finansiera en förhöjd hyra för verksamhetsanpassade arbetsmiljöåtgärder på 15,9 Mkr. Vid ägarsamråd den 4 september 2015 var Umeå kommun tydlig med "att operans ägare måste skjuta till de medel som erfordras för att klara de arbetsmiljöproblem som annars tvingar fram en stängning". Trots det har man på ett ägarsamråd den 16 mars 2016 beslutat att kostnaden skall tas inom ram. Det har också visat sig vid anbudsöppning att offerterna pekade på en fördyring med ca 12 Mkr jämfört med de förkalkyler som kommunen gjort. Utöver det så har en planerad arbetsmiljöåtgärd inte fått genomföras på grund av en fast konstillallation vilket också inneburit en ökad kostnad med 4 Mkr. Totalt har kostnaderna för arbetsmiljöinvesteringar och verksamhetsanpassningar kostat ca 46 Mkr. Sammantaget kommer det i hög grad att påverka bolagets ekonomi negativt de kommande åren.

Åtgärderna, som påbörjades under 2016 och avslutas under hösten 2017, kommer att lösa de mest akuta arbetsmiljö- och säkerhetsåtgärderna för att på ett säkert och arbetsmiljömässigt godtagbart sätt bedriva den verksamhet NorrlandsOperan är ålagd att utföra.

MILJÖARBETE

Fr.o.m. 2012 klimatkompenserar NorrlandsOperan för sina flygresor. Kompensationen räknas fram utifrån de totala koldioxidutsläppen från våra flygresor. Bolaget har avsatt pengar, som motsvarar kompensationen, till en intern miljöfond för klimatförbättrande projekt och åtgärder. Fondens medel har bland annat använts till inköp av energisnåla ledlampor och en miljöstation.

FRAMTIDA UTVECKLING

Med anledning av att anslagen inte helt var förbrukade åren 2015-2016 kunde bolaget periodisera dessa till år 2017 för att därigenom klara årets underskott. Resultatet per 2017-08-31 blev 10,9 Mkr och är något bättre än budget. Prognosen för helår är ca 4,7 Mkr. För år 2018 är de periodiserade anslagen förbrukade och underskottet beräknas till ca -1,4 Mkr. För att klara underskottet har ledningen beslutat att verksamheten inför år 2018 skall minska antal planerade produktioner och kompetenshøjande insatser för personalen. Inför år 2019 är prognosen ca -5,5 Mkr. För att inte urholka

verksamheten ytterligare är det viktigt att ägarna har en långsiktig lösning för att lösa grundfinansieringen för verksamheten.

En av NorrlandsOperans framtida stora utmaningar är att informera, synliggöra och påverka anslagsgivare om att anslagen inte täcker kostnadsutvecklingen, som i vår personalintensiva bransch till största delen består av löner (70% av rörelsens kostnader). Det fortsatta ekonomiska läget med fortsatt låga anslag gör det svårt att klara löneökningar i nivå med övriga arbetsmarknaden, vilket i sin tur innebär svårigheter vid nyrekrytering, framförallt inom musiker kollektivet och teknisk personal.

RESULTATANALYS

Bolagets resultat för perioden efter finansiella poster uppgår till 10,9 Mkr (11,7 Mkr). Resultatet för denna period är bättre än budget. Det beror främst på lägre personal och produktionskostnader under perioden men att dessa kommer att öka markant under höstens intensiva produktionsarbete och utbud av föreställningar. Utöver det så kommer kostnader för kvalitetsförstärkande insatser under hösten.

Prognosen för resterande delen av året ser bra ut jämfört med budget.

INVESTERINGAR

Totalt under året har investerats 0,6 Mkr (0,4 Mkr). Investeringarna har skett med egna medel och är enligt den plan för ombyggnation och investeringar i nya lokaler.

FINANSIERING OCH LIKVIDITET

Bolaget har tillsammans med Umeå kommun ett koncernkonto. Bolaget har ingen upplåning samt att betalningsberedskapen under året varit god.

Umeå den 12 september 2017

Kjell Englund
VD

NorrlandsOperan AB

Delårsresultat 2017-08-31, budget 2018.

Per Edlund v.vd Umeå den 10 september 2017

Intäkter (Mkr)	Resultat 2017-08-31	Budget 2017-08-31	Budget 2017	Budget 2018
Statliga anslag, not 1	34,8	34,8	52,1	52,2
Umeå kommun, not 2	17,5	17,5	26,3	28,5
Region Västerbotten, not 3	15,3	15,3	23,0	23,5
Periodiserat ägartillskott, not 4	7,7	7,7	11,6	4,7
Övriga intäkter	0,7	0,6	0,9	1,0
Summa intäkter	76,0	75,9	113,9	109,9
Kostnader (Mkr)				
Prod.bu. kostnader	-11,8	-12,5	-21,2	-20,5
Kvalitetsförstärkande insatser not 5	-	-	- 1,1	-0,0
Personal, not 6	-38,7	-42,0	-62,9	-64,5
Fastighet/lägenheter	- 9,9	- 9,9	-14,8	-15,9
Övriga kostnader	- 3,8	- 5,0	-7,5	-7,2
Avskrivningar	- 0,9	- 1,1	-1,7	-1,8
Summa kostnader	-65,1	-70,5	-109,2	-109,9
Resultat före f.netto	+10,9	+5,4	+4,7	+0,0
Finansiellt netto	+0,0	+0,0	+0,0	+0,0
Resultat	+10,9	+5,4	+4,7	0,0

Not 1 Statliga anslag är uppräknade med 1,14% år 2017-2019. NMD 2018 med 3,0 Mkr.
Extra statligt anslag år 2017 med 1.650 kkr för år 2018 med 1.400 kkr.

Not 2 Kommunala anslag är uppräknade med 2,8%, (utgår från personalkostnad) samt 1,6%, (utgår från övriga kostnader) år 2018. Extra anslag från Umeå kommun med 1,7 Mkr år 2018.

Not 3 Regionala anslag är uppräknade med samma princip som de kommunala uppräknarna.

Not 4. IB 2017 periodiserat ägartillskott +11,6 Mkr. 7,7 Mkr för 8 månader.

Not 5 Av Kulturrådet beslutade kvalitetsförstärkande insatser, 1,1 Mkr, kostnaden belastar höstens verksamhet år 2017.
Fr.o.m 2018 är kvalitetshöjande insatser inräknad i ordinarie produktionsbudget.

Not 6 År 2016-2018 hänsyn tagit till minskad kostnad för pensionspremie, 1,1 Mkr samt ökad kostnad 2017-2018 p.g.a. slopat schablonavdrag på arbetsgivaravgifter med 1,3 Mkr. Utfallet för de första 8 månaderna är lägre än budget beroende på bland annat ej tillsatta vakanser. Personalkostnaderna ökar under närmaste perioden med anledning av produktionstakten ökar under hösten samt lönekartläggning, enligt budget.

Tid: fredag 15 december 2017 kl. 13.30 – 16.30

Art: styrelsemöte för Norrlandsoperan AB

Närvarande:

Tjänstgörande ledamöter och ersättare:

Ord: Eva Andersson, ordförande (s)
Kristoffer Södermark (s)
Peter Sedlacek (l)
Per-Martin Jonasson (kd)
Lena Näslund (s)
Solvig Jonsson (s)
Kjerstin Widman (m)
Jan-Olov Carlsson (v)

Ers: Jennie Larsson (s)
Liv Granbom (m)
Olle Edblom (c)
Margareta Ekesryd (l)

Övriga: Kjell Englund, VD
Per Edlund, vVD
Tarja Ylinen, TF
Jeanette Andersson, DIK
Johannes Ögren, SYMF
Carina Milton, sekreterare
Anna Göransdotter Höög (tillträdande vVD)
Gunilla Hägglund Sjöström, HR-chef (§ 65a)

- §55. Sammanträdet öppnas
Ordföranden hälsar alla välkomna och förklarar mötet öppnat.
Mötet inleds med en information av Håkan Gustafsson, Studio With, och Petra Kangas, marknadschef, om Norrlandsoperans uppdaterade grafisk profil.
Styrelsen beslutar att godkänna informationen.
- §56. Val av justerare
Till justerare väljs Kjerstin Widman
- §57. Fastställande av föredragningslista
Styrelsen fastställer föredragningslistan

- §58. Genomgång av föregående sammanträdesprotokoll
Föregående sammanträdesprotokoll läggs till handlingarna
- §59. Resultatprognos 2017. Revidering av budget 2018 samt prognos för 2019-2020
Per Edlund presenterar prognos för år 2017. Prognosen är preliminär och kommer att fastställas efter slutrevision i januari 2018.
Prognosen pekar på att bolaget inte kommer att förbruka hela anslagen för år 2017, utan kan vända ca 10 Mkr till att minska underskotten i resultaträkningarna för åren 2018 och 2019. Det under förutsättning att ägarna tillåter att ej förbrukade anslag kan periodiseras till kommande verksamhetsår. För år 2018 har bolaget utöver det budgeterat med besparingar inom verksamheterna med totalt 1,3 Mkr. För åren 2019-2020 kommer dock bolaget att redovisa ett underskott om inte anslagen höjs. Under åren 2016-2017 har bolaget gjort omfattande arbetsmiljö- och säkerhetsåtgärder i fastigheten där verksamheten bedrivs. I prognosen ingår de tillkommande hyreskostnader som är föranledd av åtgärderna.

Orsaken att inte anslagen förbrukats i sin helhet beror på flera orsaker, bakåt i tid, då ett antal positiva händelser av engångskaraktär räddat bolagets ekonomiska situation. Även år 2017 har varit positivt i den bemärkelsen, produktionerna har visat ett positivt flöde av både besökare och biljettintäkter, lägre personalkostnader och avskrivningar jämfört med budget samt diverse intäkter av engångskaraktär.

Frågan om bolagets löner tas upp till diskussion och då framförallt musikernas löner, att eventuella "överskott" kan användas till att finansiera och utjämna den ojämnheter som råder jämfört med andra musikinstitutioner. Svar på den frågan är att endast en årlig återkommande anslagshöjning som är öronmärkt för ändamålet kan lösa den situationen. Påpekas också från Per Edlund, att det är viktigt att arbeta för att underskotten framöver ska minskas och därmed också har hög prioritet dels för att stabilisera bolagets ekonomi och dels för att trygga verksamheten.

Önskemål från styrelsen att biljettintäkter ska brytas ut från produktionsnettot och redovisas separat. Informeras om att dessa redovisas i en flerårsjämförelse i årsredovisningen. Kommer också att komplettera med biljettintäkter i not vid produktionskostnader.

Styrelsen beslutar att godkänna informationen.

Resultatprognos för år 2017 samt budget för åren 2018-2020 biläggs protokollet. (bilaga I).

§60. Investeringsbudget 2018

Per redogör för förslag till investeringsbudget 2018 på 1,950 mkr. En prioriteringsordning utifrån befintliga investeringsbehov har gjorts i bolaget och detta beräknas klaras med eget kapital, utan belåning. Investeringsbudgeten har överskridits för 2017, bl. a pga. ny flygel, bardiskar i foajén. Totalt investeringar på drygt 4 mkr för 2017 istället för 2 mkr.

Styrelsen beslutar att godkänna en investeringsram på totalt 1 950 kkr för år 2018 (föregående år: 2 250 kkr). Investeringarna finansieras med eget kapital. Investeringsbudgeten biläggs protokollet. (bilaga 2).

§61. Redogörelse för bolagets avtalstrohet

Per Edlund redogör för bolagets avtalstrohet. Merparten av upphandlingarna görs genom direktupphandling och tar upphandlingsbyrån till hjälp då det behövs. De bjuds också årligen för en information om upphandling, lagar och regler.

Styrelsen beslutar att godkänna informationen.

§62. Internkontrollplan och reglemente för 2018

Per Edlund redogör för arbetet med internkontroll som sker utifrån det reglemente för internkontroll som finns för organisationen.

Riskbedömningar åligger styrelsen att göra och det är något som läggs allt större vikt på i organisationer. Styrelsen föreslår andra sätt att visualisera och synliggöra (färger, matriser, mm) risker för att ge bättre förutsättningar för styrelsen att diskutera och besluta i frågan. Ledningen välkomnar ett större engagemang och synpunkter från styrelsen. Revisorerna är involverade i riskbedömningarna.

Styrelsen beslutar att godkänna informationen.

Internkontrollreglemente och -plan biläggs styrelseprotokollet. (bilaga 3 & 4).

§63. Beslut om ett ev. köp av inventarier från Umeå kommun

Eva Andersson redogör för upplägget av övertagande av inventarier utifrån förslaget från Umeå kommun, fastighet. Presidiet har svårt att se vinster för NO i detta, snarare stora risker och föreslår att avvisa förslaget om övertagande av dessa inventarier och istället fortsätta hyra.

Styrelsen beslutar att avvisa förslaget om övertagande av inventarierna och istället fortsätta hyra.

Org.nr 556529-6190

2017-12-15

- §64. Uttalande från styrelsen beträffande kränkande särbehandling
Utskickat uttalande kring arbete mot kränkande särbehandling och trakasserier diskuteras. Kjell Englund beskriver det arbetet som hittills gjorts i styrelsen och vilka konkreta åtgärder som planeras framöver – utbildning av chefer och ledningsgrupp, införande av klausul i kontrakten med tillfälligt anställda där man behöver godkänna (skriva under) att man läst och förstått innebörden, mm. Omarbetning av material till nyanställda (både kort och längre) kommer att ske där det tydligt framgår Norrlandsoperans ställningstagande och förväntningar i frågan.

Styrelsen beslutar att ställa sig bakom skrivelsen beträffande kränkande särbehandling och sexuella trakasserier.

§65.

Rapporter**a) Information om personalfrågor samt inre arbete**

HR-chef Gunilla Hägglund Sjöström ger en lägesrapport kring det interna arbetet i organisationen.

Utveckling: Resultat- och utvecklingsplaner – rutiner är klara och ska följas upp årligen vid utvärdering av psykosocial arbetsmiljö

Lön: Lönesamtal är klart, framskrivet att det ska hållas. Lönekriterier finns framtagna. Fr.o.m. 2018 års lönerrevision kommer man att jobba med individuell lönesättning för DIK och TF. Information och stöd till i detta kommer att ges till chefer.

Lönekartläggning: Rutiner och underlag finns framtaget och en kartläggning för jämförelse av lika arbeten har gjorts. Kvinnor och mäns förutsättningar för lika villkor tittas på i lönekartläggningen.

Fysisk arbetsmiljö: Skyddsronder genomförs årligen, med närvaro av företagshälsovård, fackliga organisationer och arbetsgivare.

Företagshälsovård: Nytt avtal (utifrån Umeå kommuns upphandling) med Previa har tecknats från 1 februari 2018.

Psykosocial arbetsmiljö: I genomförd enkät för psykosocial arbetsmiljö 2017 framkom bl. a att stress är ett område att jobba med. Generell info finns i personalhandboken som stöd för chefers arbete, därutöver individstöd då det behövs.

Policy & handlingsplan alkohol & droger: Rutiner för chefer finns i personalhandboken, för chefer, medarbetare och kollegor. En utbildningsinsats kommer att göras under 2018.

Likabehandlingspolicy: Policy för likabehandling och mångfald är uppdaterad och framtagande av handlingsplan kommer att göras under 2018.

Intern information: Utveckling av intern information jobbas i dagsläget med av VD och marknadschef.

Org.nr 556529-6190

2017-12-15

Styrelsen tackar för rapporten och framför önskemål om att fortsättningsvis även få materialet grafiskt beskrivet för bättre förståelse.

b) Verksamhet

VD redogör för utvalda delar från höstens program samt vad som kommer till våren - några axplock:

Dans: Nötknäpparen gjordes i en helt ny och annorlunda tappning. I februari kommer det franska danskompani från La Reunion och gör en urpremiär - "Kanyar". En idé om ett utbytesprogram finns med denna grupp. Caught in the middle - ett möte mellan samer och aboriginer om urbefolkningar visas i samband med invigningen av samiska veckan.

Musik: Elim Chan har dirigerat symfoniorkestern vid två tillfällen; Tjajkovskijs femma och Mozartska kontraster. Symfoniorkestern har också framfört en konsert med Åsa Jäger och en Jubileumskonsert för Finland 100 år. Den nya flygeln blir bara bättre och bättre. Två julkonserter ges i dagarna och efter jul- och nyårshelgerna kommer en Trettondagskonsert med Symfoniorkestern, Nils Landgren och Jeanette Köhn.

Opera: FAUST gick mycket bra och fick fina recensioner - både orkester och kör lyftes av flera recensenter. Till våren sätts Orfeus & Euridicie upp och kommer både gå på turné och tävla i internationell operatävling

Vita kuben: Den tillfälliga placering i Väven har fungerat bra med flyttar nu tillbaka till Norrlandsoperans lokaler.

c) Restaurang, entré, kostym

Opera Second hand: Utförsäljningen av kostymer och viss rekvisita till förmån för Musikhjälpen blev en succé som samlade in över 81 000:- till Radiohjälpen. Kostymer som anses vara förbrukade såldes då de inte ska användas mer och som operan heller inte har plats för.

Ombyggnationen gällande arbetsmiljö är avklarad. Kostnaden har stigit och verkar landa på ca 60 mkr. Samarbetet har fungerat bra både med PEAB och Kommunens arbetsledning. Foajén närmar sig att bli klar och blir jättefin, dock återstår en del möblering, mm. Driftsform av restaurangen är under utredning och kommer att presenteras för styrelsen i februari.

d) Fackliga organisationer

Teaterförbundet (TF): Medlemmarna finns till stor del inom det tekniska området och till viss del i administrationen. Ombyggnaden har varit jobbig ffa för kostymavdelningen under hösten men man är nöjda med resultatet. Det är bra att organisationen nu har en personalchef - mycket har börjat styras upp inom HR-området.

Vakanta tjänster finns inom scen och belysning. Svårt att rekrytera rätt

Org.nr 556529-6190

2017-12-15

kompetens varför tillsättningarna i dagsläget är lagd på is.

En ny version av planeringsprogrammet Timewise införs i januari. Systemet är mycket viktigt för verksamheterna och kommer förhoppningsvis att användas fullt ut av alla.

Vad gäller kommunikation av fattade beslut finns fortfarande en del att göra för att säkerställa information till alla.

SYMF: Orkestern åker på turné efter årsskiftet vilket är ett sätt att visa upp Symfoniorkestern i syfte att rekrytera framgent. Positiv feedback har framkommit till orkestern, från visstidsanställda, om det arbetsklimat och den samarbetsanda som finns på Norrlandsoperan.

DIK: Uppskattar mycket att få delta på dessa möten

Nöjda med HR-chef och de dialogmöten som regelbundet hålls med henne och VD.

Vill lyfta frågan om de guidade visningarna framöver – hur kommer detta att se ut fortsättningsvis?

Fackens representation på mötena diskuteras, olika lösningar kan finnas för detta.

Styrelsen beslutar att godkänna ovanstående rapporter.

- §66. Ad acta
Ad acta läggs till handlingarna.

- §67. Övriga frågor
Flödet i nya foajén – Frågan lyfts om publikflödet från garderoben och vidare ut ur lokalerna i samband med föreställningar. Det blir lätt stopp i flödet när man kommer från garderoben (över och /eller nedre) och sedan ska gå vidare ut. VD Kjell Englund menar att det är ett känt fenomen som man jobbar på att finna en bra lösning på.

Styrelsen beslutar att godkänna rapporten.

- §68. Datum för nästa sammanträde
Torsdag 22 februari 2017 kl. 10.00 – 12.00. med lunch och efterföljande information om restaurangen (presentation av koncept och driftsform) kl. 13.00 – 16.00.

- §69. Avslutning
Ordförande tackar för dagens möte och sammanträdet avslutas.

Umeå 2018-01-22

Vid protokollet

Carina Milton

Carina Milton, sekreterare

Eva Andersson

Eva Andersson, ordförande

Justeras

Kjerstin Widman

Kjerstin Widman

NorrlandsOperan AB

Resultatprognos 2017-12-31, budget 2018, samt budgetprognos 2019-2020.

Per Edlund v.vd Umeå den 3 december 2017

	Resultat 2017 Prognos	Budget 2017 Reviderad	Budget 2018	Budget 2019 Prognos	Budget 2020 Prognos
Intäkter (Mkr)					
Statliga anslag, not 1	52,1	52,1	52,2	52,3	52,9
Umeå kommun, not 2	26,3	26,3	28,5	27,4	28,0
Region Västerbotten, not 3	23,0	23,0	23,4	24,0	24,5
Periodiserat ägartillskott	11,6	11,6	10,9	5,3	-
Övriga intäkter, not 4	2,4	0,9	1,0	1,0	1,0
Summa intäkter	115,4	113,9	116,0	110,0	106,4
Kostnader (Mkr)					
Prod.bu. kostnader, not 5	-20,3	-21,3	-20,5	-20,5	-20,5
Kvalitetsförstärkande insatser not 6	- 1,1	- 1,1	-0,0	-0,0	-0,0
Personal, not 7	-60,4	-62,8	-65,0	-65,5	-67,0
Fastighet/lägenheter	-12,9	-12,8	-13,1	-13,2	-13,3
Hyreskostnad, arbetsmiljö, not 8	-2,0	-2,0	-3,1	-3,1	-3,1
Övriga kostnader, not 9	- 6,5	- 7,5	-7,2	-6,9	-6,9
Avskrivningar	- 1,3	- 1,7	-1,8	-1,7	-1,7
Summa kostnader	-104,5	-109,2	-110,7	-110,9	-112,5
Resultat före f.netto	+10,9	+4,7	+5,3	-0,9	-6,1
Finansiellt netto	+0,0	+0,0	+0,0	+0,0	+0,0
Resultat	+10,9	+4,7	+5,3	-0,9	-6,1

Not 1 För åren 2017-2012, statligt anslag uppräknade med 1,14%. Extra anslag p.g.a. slopat schablonavdrag med 1,7 Mkr för år 2017, 2019 med 1,4 Mkr, 2020 med 1 Mkr. NMD 3,0 Mkr för åren 2018-2020.

Not 2 För åren 2018-2020, Umeå kommun, anslag uppräknade med 2,8% på personal och 1,6% på övriga kostnader.

Not 3 För åren 2018-2020, Region Västerbotten, anslag uppräknade enligt kommunens modell.

Not 4 År 2017, försäljning av flygel 0,8 Mkr, avyttring av lägenhet 0,6 Mkr.

Not 5 För år 2017 är nettot av produktionerna, 1 Mkr bättre än budget.

Not 6 Kvalitetsförstärkande insatser ingår i ordinarie produktionsbudget fr.o.m. år 2018 (besparing).

Not 7 År 2017, personalkostnader lägre än budget p.g.a. ej tillsatta vakanta tjänster samt besparing av övriga personalkostnader. Lägre kostnad för resor och traktamenten.

Not 8 Hyreskostnad för år 2017 avser del av år.

Not 9 Ej nyttjad kostnadsreserv, 0,5 Mkr.

Umeå den 6 december 2017

Investeringsbudget år 2018.

En inventering och prioriteringsordning av investeringar har genomförts i bolaget.

Av inventeringen framgår bland annat behov av och komplettering av teknisk utrustning och maskiner inom teknik, akustikåtgärder i teatern, uppgradering och komplettering av datorer, kontorsmöbler samt inventarier och möbler i de publika lokalerna.

Investeringar som omfattar möbler mm i restaurang kommer att under februari 2018 sammanställas i särskild skrivelse.

Åtgärder för att förbättra arbetsmiljö- och säkerheten inom fastigheten, beslut Umeå kommun 22 september 2015 samt 2016-05-16 med totalt 56.945 kkr. Den totala ombyggnadskostnaden inkluderar tillbyggnad av restaurang med 0,8 Mkr, kapitalkostnaden skall finansieras med hyresintäkt från restaurangrörelsen.

Kapitalkostnaden för ombyggnad av lokaler som avser Arbetsmiljö- och säkerhetsåtgärder finansieras dels av fastighetsägaren Umeå kommun och för närvarande av NorrlandsOperan (medtaget i budget 2018 med 3,1 Mkr (2,8 Mkr) varav restaurang 0,8. Bolaget har begärt att Region Västerbotten och Umeå kommun skall öka de årliga anslagen med motsvarande belopp som omfattar arbetsmiljö- och säkerhetsåtgärder med 2,4 Mkr.

Arbetsmiljö- och säkerhetsåtgärderna i fastigheten påbörjades under våren 2016 och är färdigställda och slutbesiktade, etapp 2 påbörjades hösten 2016 och omfattade entresol för kostym, ny entré och utbyggnad av restaurang, arbetena slutbesiktades den 27 oktober 2017.

Ledningen för NorrlandsOperan föreslår styrelsen att besluta om en investeringsram på totalt 1.950 kkr (f.å. 2.250 kkr) för år 2018. Investeringarna finansieras med eget kapital.

Rev. 2015-03-25, 2015-09-12, 2016-04-07, 2016-04-19,
2016-11-13, 2017-05-18, 2017-09-10, 2017-12-06

NorrlandsOperan
Operaplan 5 | Box 360 | SE-901 08 Umeå | Sweden
Tel +46 090 154 300 | Fax +46 090 126 845
info@norrlandsoperan.se | www.norrlandsoperan.se

Reglemente för internkontroll

Syfte med reglementet

Detta reglemente syftar till att säkerställa att NorrlandsOperan upprätthåller en tillfredsställande intern kontroll över verksamheten. Det ska med rimlig grad säkerställas att följande övergripande mål uppnås:

- Att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och kostnadseffektivt enligt fastställda ägardirektiv och bolagsordning.
- Att bolaget håller hög kvalitet i rapportering om verksamhet och ekonomi.
- Att lagar, föreskrifter, avtal och arbetsrutiner efterlevs.
- Att risker som hotar verksamheten identifieras och om möjligt åtgärdas.

Målet med ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet innebär att ha kontroll över ekonomi och kvalitet i utförda prestationer enligt bolagets uppdrag samt att säkerställa att fattade beslut verkställs och följs upp.

Målet hög kvalitet i rapportering av ekonomi och verksamhet innebär att ägarna – Regionförbundet Västerbottens län och Umeå kommun, bolagets styrelse och avdelningschefer ska ha tillgång till korrekt ekonomisk redovisning och relevant information om verksamheten.

Målet att lagar, föreskrifter, avtal och arbetsrutiner efterlevs ska säkerställas genom kontinuerlig handläggning och beslutsfattande.

Målet hur vi hanterar risker är att identifiera, bedöma, beskriva eventuella risker och hur dessa ska hanteras.

Organisation av den interna kontrollen

Regionförbundets styrelse har i uppdrag att utöva ägarrollen i bolaget. I uppdraget ligger att styrelsen har uppsiktsplikt vilket innebär att bolaget ska kunna dokumentera hur internkontrollen säkras och dokumenteras. Uppsiktsplikten är begränsad till rätten att göra påpekanden, lämna råd och anvisningar samt om det är nödvändigt, se till att förbundsfullmäktige i sin egenskap av högsta politiska organ ingriper.

Bolagets styrelse har ansvaret för att den interna kontrollen efterlevs. Det innebär att:

- Det upprättas en organisation för den interna kontrollen.
- Hantera risker som hotar en god intern kontroll.
- Anta regler och anvisningar för den interna kontrollen.

Styrelsen har ansvar för att ta beslut om hur den interna kontrollen ska organiseras och genomföras och hur brister i den interna kontrollen ska hanteras och rapporteras.

Som en del av arbetet med interkontroll ska styrelsen göra riskbedömningar som ska omfatta sannolikheten att fel uppstår samt identifiera andra faktorer som kan påverka verksamheten negativt.

Verkställande direktören är ansvarig för den löpande verksamheten vilket också innebär att planera, utföra och följa upp arbetet med den interna kontrollen.

Verkställande direktören ska fortlöpande rapportera till styrelsen och ge en samlad bedömning av hur den interna kontrollen fungerar. Allvarliga brott mot den interna kontrollen och akut uppkomna hot mot verksamheten rapporteras omedelbart till styrelsen.

Riskbedömning

Det finns sju principiella faktorer som skapar risker för bolaget:

- Minskade anslag/bidrag från regionen och staten, vilket innebär ett hot mot hela eller delar av verksamheten.
- Prognos om underskott med -0,9 Mkr (-4,8 Mkr) för år 2019 samt -6,1 Mkr för år 2020, avser basverksamheten.
- Nya eller förändrade skatter
Skatteverkets beslut att kostnadsavdrag för musiker och sångare upphör delvis fr.o.m. 2017-01-01, ökad kostnad 1,7 Mkr
- Att fel begås på grund av brister i rutiner och interna kontrollsystem för en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet.
- Bolaget bedriver verksamhet i lokaler som är ur arbetsmiljösynpunkt ej tillfredsställande.
- Besked om anslag/bidrag lämnas från staten och regionen under pågående budgetår.
- Centrala löneavtal

Bolaget är beroende dels av vilka kulturpolitiska prioriteringar som görs av staten och regionen och dels hur bolaget når upp till sitt uppdrag. Vid oförändrade eller minskade anslag/bidrag måste även uppdraget förändras.

Inför år 2019 visar bolagets prognos på ett underskott med -0,9 Mkr (-4,8 Mkr) och för år 2020 -6,1 Mkr.

Bolaget har ca 500-700 tillresande artister per år. Förändring av skatter och övriga kostnader som bolaget inte kan påverka kan innebära stora kostnadsfördyringar. Skatteförändringar med sociala avgifter på utomlandsbosatta artister, oavsett varifrån artisten kommer. Senaste beslutade skatteförändring om att schablonbelopp på arbetsgivaravgift slopas delvis fr.o.m. 2017-01-01. Ökad kostnad ca 1,7 Mkr.

Risken för att fel begås och som hotar en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet möts genom dokumenterade rutiner och policys för attester, upphandlingsreglemente, finanspolicy, avtalshantering etc.

Bolaget har under flera år påtalat till ägarna om de arbetsmiljöproblem som verksamheten lever med. Bolaget har till ägarna presenterat till- och ombyggnadsplaner samt kostnadsberäkning för att ta hand om de mest akuta arbetsmiljöproblem. Ägarna har beslutat 2015 att satsa 30 Mkr för de mest akuta arbetsmiljöproblemen samt under 2016 ytterligare 15,9 Mkr som avser fördyringar och nödvändiga åtgärder i projektet. Ombyggnaderna är slutbesiktade, 27 oktober 2017.

Bolaget bedriver en långsiktig verksamhet där produktioner och föreställningar behöver en lång framförhållning med bland annat kontraktsskrivning med artister samt övriga avtal som hänger samman med produktionerna.

Anslag och bidrag täcker inte de kostnadsökningar som de centrala löneavtalen medför. Det medför årliga besparingar i produktioner och verksamhet vilket på sikt innebär att bolaget inte kan leva upp till ägarnas direktiv och uppdrag till bolaget.

Regionen har beslutat göra en översyn av anslagsmodellen.

Administrativa regler samt arbetsprocess

I följande dokument redovisas regler för de administrativa rutinerna som handläggs inom bolaget.

- Styrelsens instruktioner
- Instruktioner för verkställande direktören
- Arbetsfördelning mellan verkställande direktören och vice.
- Arbetsordning för styrelsen
- Upphandlingsreglemente
- Regler för bisysslor
- Attestordning
- Beslutsordning
- Dokumenthanteringsplan
- Arkivplan
- Representationsregler

Arbetsprocessen

I följande dokument redovisas arbetsprocessen

- Ägarnas direktiv för bolagets verksamhet
- Styrelsens arbetsplan
- Konstnärliga ledarens verksamhetsuppdrag
- Bolagets visions- och strategidokument
- Avdelningarnas måldokument
- Tidplaner för tertial, delårs- och årsbokslut, därutöver månatliga avstämningar för produktioner och utfall
- Budgetplanering och tidsramar

Internkontrollplan, NorrlandsOperan AB. 2016
Bilaga 1

Per Edlund 2015-09-13

Rev. 2016-04-07, 2016-04-19, 2017-01-10, 2017-09-25

Risikfaktorer	När?	Kontrollansvarig	Granskningen utförs	Kontrollmetod	Rapportering till	Riskbedömning
Minskade anslag/bidrag	I samband med att ägarnas och statens budget presenteras	Administrativ chef	Vid respektive budgetbeslut, vanligtvis kring midsommar för kommun och februari/mars (innevarende budgetår) för region/stat	Konsekvensanalys	Styrelsen, presidium och ledningsgrupp. När: Vid varje beredning och inför styrelsemöten i februari, mars, september, december. Ågarsamråd i mars	Minskade eller oförändrade anslag/bidrag innebär konsekvenser för produktioner och övrig verksamhet. Risk: stor/mellan.
Besked om anslag/bidrag lämnas under pågående budgetperiod	I samband med att ägarnas och statens budget presenteras	Administrativ chef	Vid respektive budgetbeslut, vanligtvis kring midsommar för kommun och februari/mars (innevarende budgetår) för region/stat	Konsekvensanalys	VD, avdelningschefer, producenter. Efter varje besked om budget	Flera av produktionerna är förbundna med avtal, oftast 3-4 år innan föreställning. Risk: stor/mellan
Arbetsmiljö	Skyddsronder	VD eller enligt delegationsordning	Löpande av skyddsombud, skyddsronder 1 ggr/år, skydds-kommitté	Systematiskt arbetsmiljöarbete enligt plan	Styrelsen, ordföranden och ledningsgrupp. Kontinuerligt	Verkstädernas arbetsmiljö samt åtgärder i konsertsal mm. Risk: stor (Beslutade arbetsmiljöåtgärder för 30 Mkr tillägg 15,9 Mkr, TOT 45,9 Mkr)

Personalförsörjning	Vid rekrytering	HR- ansvarig	Löpande av HR- ansvarig	Årlig identifiering och kartläggning av bristyrken	VD, administrativ chef, avdelningschef, november	Rekrytering av vissa bristyrken inom teknik och konstnärliga yrken. Avstånd kan vara en bidragande faktor. Risk: mellan
Upphandling	Vid inköp	Administrativ chef/avdelningschef	Löpande av administrativ chef, avdelningschef	Stickprov, avtalsprogram, kontroll mot upphandlingsreglemente	Styrelsen november/december	Okunskap om LOU. Årlig utbildning enligt plan. Risk: liten
Attest och beslutsordning	Fakturakontroll, avtal, policyfrågor, budget, investeringar	VD	Löpande av administrativ chef, avdelningschef	Stickprov, kontroll mot attest- och beslutsordning	VD	Attest av "egna" kostnader och utbetalningar. Risk: liten
Bisyssla	Vid utvecklingssamtal	Administrativ chef/avdelningschef	Vid utvecklingssamtal, 1 ggr/år	Vid utvecklingssamtal samt kontroll mot bolagets regler beträffande bisyssla	VD	Bisyssla som kan rubba förtroendet för arbetstagarens opartiskhet i arbetet. Risk: liten
Allmänna handlingar, diarium	Vid varje tillfälle allmän handling anländer	VD	Vid varje tillfälle allmän handling anländer av registreringsansvarig	Stickprov	VD, vid varje styrelsemöte (Ad adacta)	Okunskap vad allmän handling är. Årlig utbildning enligt plan. Risk: mellan/liten
Ägardirektiv	Vid förnyade ägardirektiv	Regionfullmäktige, VD	Löpande	Vision och strategiplan från VD/LG Mål för avdelningarna	VD	Att målen inom avdelningarna ej följs upp. Risk: mellan/liten
Internkontroll, uppföljning	Löpande	VD	Löpande, sammanställning november	Uppföljning av internkontrollplan av resp. kontrollansvarig.	VD, ägarsamråd i febr/mars samt styrelsen i nov/dec	Att personalen inte har tillräcklig kunskap om riskfaktorerna. Risk: mellan/liten

From: Anna Nilsson <anna.nilsson@integrationsforum.com>
Sent: den 8 februari 2018 10:56
To: Anna Holmstedt
Subject: Demokrati i ett mångkulturellt samhälle

Hej Anna,

Hur ser ert demokratiarbete ut och hur arbetar ni för att främja delaktigheten inför valet den 9 september?

Enligt Statistiska centralbyrån får totalt 98 000 fler svenska medborgare rösta i årets riksdagsval, i jämförelse med 2014. Samtidigt har antalet utlandsfödda invånare med rösträtt i kommunal- och landstingsvalet ökat med drygt 120 000 personer sedan förra valet, vilket motsvarar 7,4 procent av de som får rösta i kommunfullmäktigevalet.

Inför valet sätts stor fokus på politiker, kommuner och tjänstepersoner att främja delaktigheten i mångkulturella områden med lågt valdeltagande samt nå ut till utlandsfödda invånare med rösträtt i kommunal- och landstingsvalet.

För att stötta dig i ditt arbete arrangerar vi konferensen [Demokrati & Mångfald](#) 23 maj 2018 i Stockholm. Konferensen kommer ge dig ökad kunskap och kompetens om demokratiutvecklande arbete i ett mångkulturellt samhälle samt ge dig verktygen för att främja medborgares deltagande i områden med låg delaktighet.

Konferensens innehåll:

- Så ökar du medborgares deltagande i demokratiska processer i mångkulturella områden
- Vad är viktigt att tänka på för att utveckla medborgardialog som har kraft att skapa social förändring?
- Framgångsrikt politiskt ledarskap som förebygger social oro och främjar social hållbarhet i utsatta områden
- Konkreta tips på satsningar och aktiviteter för att höja valdeltagande i områden med lågt deltagande

Ladda hem [agendan](#) med talare från Politikerveckan Järva, Botkyrka kommun, Göteborgs universitet, Fagersta kommun och Kungliga Tekniska högskolan.

När du anmäler dig senast 23 mars betalar du endast 2990 kr. Ordinarie pris är 4990 kr.

[Anmäl dig här](#). Platserna är ej personbundna.

Varmt välkommen!

Vänliga hälsningar
Anna Nilsson
Projektsamordnare

E-post: anna.nilsson@integrationsforum.se

Webb: www.integrationsforum.se

Avregistrera mig [här](#)